

คู่มือ
แนวทางการเทียบโอนความรู้และการสะสมหน่วยกิต
การศึกษานอกระบบกับการศึกษาในระบบ

กลุ่มงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ

คู่มือ แนวทางการเทียบโอนความรู้และการสะสมหน่วยกิต
การศึกษานอกระบบกับการศึกษาในระบบ

พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2560

จำนวนพิมพ์ 600 เล่ม

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์องค์การค่าของ สกสศ.

จัดทำโดย กลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษา
กลุ่มงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
โทร. 0 2282 8875
โทรสาร 0 2282 9635
อีเมล myopec55@gmail.com

คำนำ

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในฐานะที่เป็น
หน่วยงานที่มีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาเอกชน และกลุ่มงาน
ส่งเสริมการศึกษานอกระบบ มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม พัฒนา กำกับ
และดูแลโรงเรียนนอกระบบ ซึ่งมีการจัดการศึกษาที่มีความยืดหยุ่น มีหลักสูตร
ที่มีความหลากหลาย รวมทั้งมีผู้เรียนที่เป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์
ทางด้านอาชีพ แต่ยังขาดโอกาสในการได้รับวุฒิทางการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น
ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 15
ที่กำหนดว่า ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบ
เดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกัน
หรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ
หรือจากประสบการณ์การทำงาน จึงได้จัดทำโครงการจัดทำข้อเสนอแนวทาง
การส่งเสริมการจัดการศึกษานอกระบบ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 นี้ขึ้น
เพื่อศึกษาแนวทางการเทียบโอนความรู้และการสะสมหน่วยกิตการศึกษา
นอกระบบกับการศึกษาในระบบ พร้อมจัดทำเป็นคู่มือ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง
ใช้เป็นแนวทางในการเทียบโอนความรู้และการสะสมหน่วยกิตการศึกษา
นอกระบบกับการศึกษาในระบบ และเพื่อเป็นการเปิดโอกาสทางการศึกษา
ให้แก่ประชาชนอย่างกว้างขวาง ผู้ที่ประกอบอาชีพสามารถพัฒนาตนเอง
ให้มีวุฒิการศึกษาในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นได้

ดังนั้น เพื่อให้การกำหนดแนวทางการเทียบโอนความรู้และการสะสมหน่วยกิตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยกลุ่มงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ จึงได้เชิญผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) สมาคมผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนนอกระบบ สมาคมการศึกษาเอกชนนอกระบบ และโรงเรียนนอกระบบ มาร่วมกันพิจารณากำหนดแนวทางการเทียบโอนความรู้และการสะสมหน่วยกิตการศึกษานอกระบบกับการศึกษาในระบบ จึงได้มาเป็นคู่มือเล่มนี้

การจัดทำคู่มือฯ เล่มนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีจากความร่วมมือของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งคณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือฯ ดังกล่าวจะเป็นประโยชน์และสร้างความเข้าใจให้แก่โรงเรียนนอกระบบ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป จึงขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการจัดทำคู่มือฯ ไว้ ณ โอกาสนี้

(นายพะโยม ชินวงศ์)

เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

สารบัญ

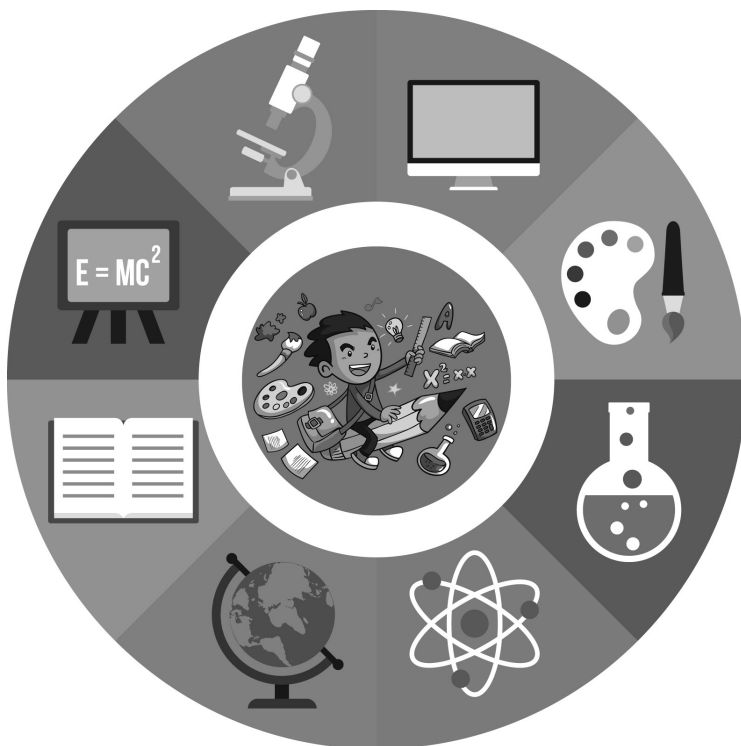
เรื่อง	หน้า
→ การดำเนินการเทียบโอนของ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	09
→ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)	11
→ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)	33
→ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)	41
→ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)	56
→ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน (ก.พ.ร.)	62
→ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)	76
→ ภาคผนวก	
↳ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.)	88
↳ คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ที่ 215/2560	103
↳ รายชื่อผู้จัดทำ	107
↳ ข้อมูลหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	108
→ บรรณานุกรม	110

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แผนภาพความเชื่อมโยงการเทียบโอนความรู้และการสะสม หน่วยกิตการศึกษานอกระบบกับการศึกษาในระบบ	10
2 ขั้นตอนการเทียบโอน (รายวิชา) สำนักงาน กศน.	11
3 ขั้นตอนการเทียบโอน (ระดับ) สำนักงาน กศน.	12
4 ขั้นตอนการเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษานอกระบบ/ ตามอรรถาศัยเข้าสู่การศึกษาในระบบ (สำหรับสถานศึกษา)	33
5 ขั้นตอนการเทียบโอนผลการเรียนที่ได้จากการศึกษา โดยศูนย์การเรียนรู้การศึกษาตามหลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรเฉพาะประสบการณ์ทำงาน การฝึกอาชีพ เข้าสู่การศึกษาในระบบ (สำหรับผู้เรียน)	34
6 ขั้นตอนการเทียบโอนผลการเรียน เทียบโอนความรู้ และประสบการณ์ของสถานศึกษา	41
7 ขั้นตอนการเทียบโอนของ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	56
8 กระบวนการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน	62

ภาพที่	หน้า
9 บทบาท สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ในการเชื่อมโยงระบบการพัฒนากำลังคน	77
10 การพัฒนามาตรฐานอาชีพ	80
11 ขั้นตอนการพัฒนามาตรฐานอาชีพ	81
12 ขั้นตอนการประเมินสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพ	83
13 ความเชื่อมโยงระหว่างคุณวุฒิทางการศึกษา กับมาตรฐานอาชีพ	84
14 แนวทางการเชื่อมโยง/เทียบเคียงสู่กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ	86
15 ขั้นตอนการทดลองการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ของสถานศึกษานำร่องที่เข้าร่วมโครงการ	88
16 รูปแบบการทดลองสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานหลังการทดลอง	100

การดำเนินการเทียบโอนของสำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาเอกชน ได้เล็งเห็นความสำคัญของการสร้างโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบกับกลุ่มงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ มีภารกิจในการส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแลโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ซึ่งมีหลักสูตรที่หลากหลายและเป็นไปตามความต้องการของภาคเศรษฐกิจ สังคม และตลาดแรงงาน แต่ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ซึ่งมีความรู้ ทักษะ และเชี่ยวชาญในวิชาที่เรียนและการประกอบอาชีพนั้นๆ ยังขาดโอกาสที่จะมีวุฒิการศึกษา ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มีเจตนารมณ์มุ่งหวังให้ประชาชน ได้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยกำหนดรูปแบบการศึกษาไว้ 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ประชาชนจะเลือกศึกษาจากรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งแล้ว นำผลการเรียนที่ได้มาเทียบโอนในอีกรูปแบบหนึ่งได้ การเทียบโอนผลการเรียนจึงเป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงผลการเรียนรู้จากวิธีการเรียนที่หลากหลาย รวมทั้งจากการประกอบอาชีพและประสบการณ์ต่างๆ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมให้บุคคลได้รับคุณวุฒิทางการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยกลุ่มงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ ได้รับความร่วมมือ จากกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) สมาคมผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน

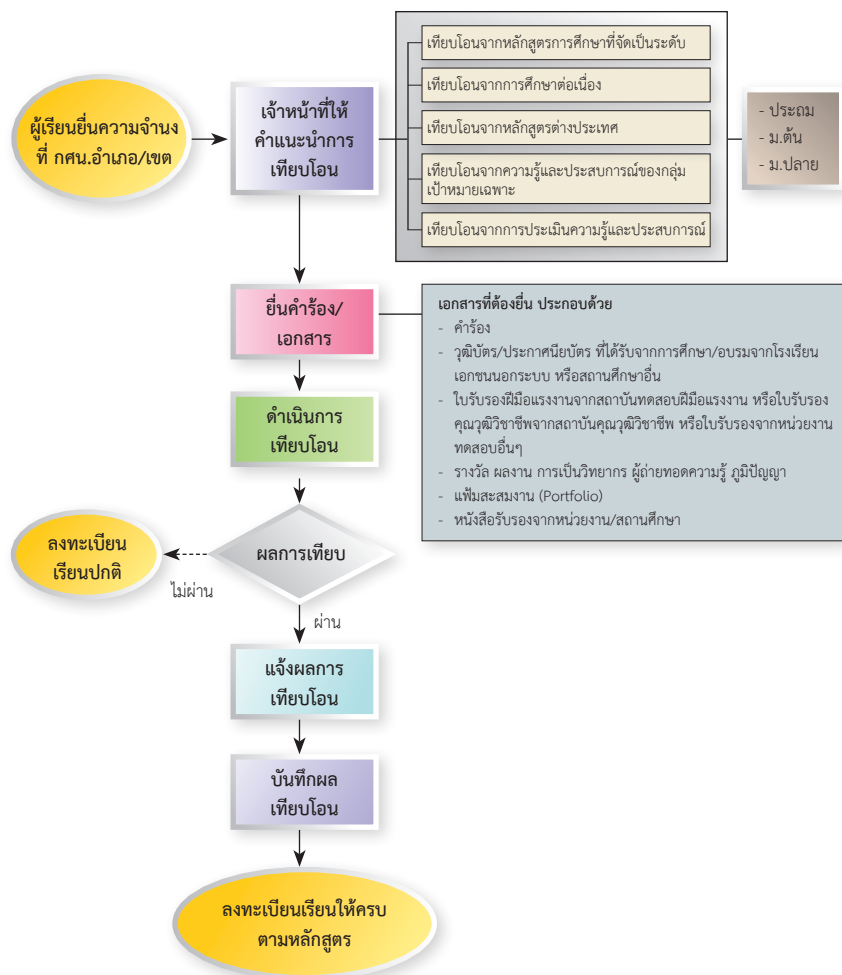
นอกระบบ สมาคมการศึกษาเอกชนนอกระบบและโรงเรียนเอกชนนอกระบบ ในการจัดทำคู่มือแนวทางการเทียบโอนความรู้และการสะสมหน่วยกิตการศึกษา นอกระบบกับการศึกษาในระบบ เพื่อให้โรงเรียนเอกชนนอกระบบสามารถนำคู่มือ ไปใช้เป็นแนวทางในการเทียบโอนความรู้และการสะสมหน่วยกิตการศึกษา นอกระบบกับการศึกษาในระบบ ได้อย่างมีประสิทธิภาพดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 แผนภาพความเชื่อมโยงการเทียบโอนความรู้และการสะสมหน่วยกิต การศึกษานอกระบบกับการศึกษาในระบบ

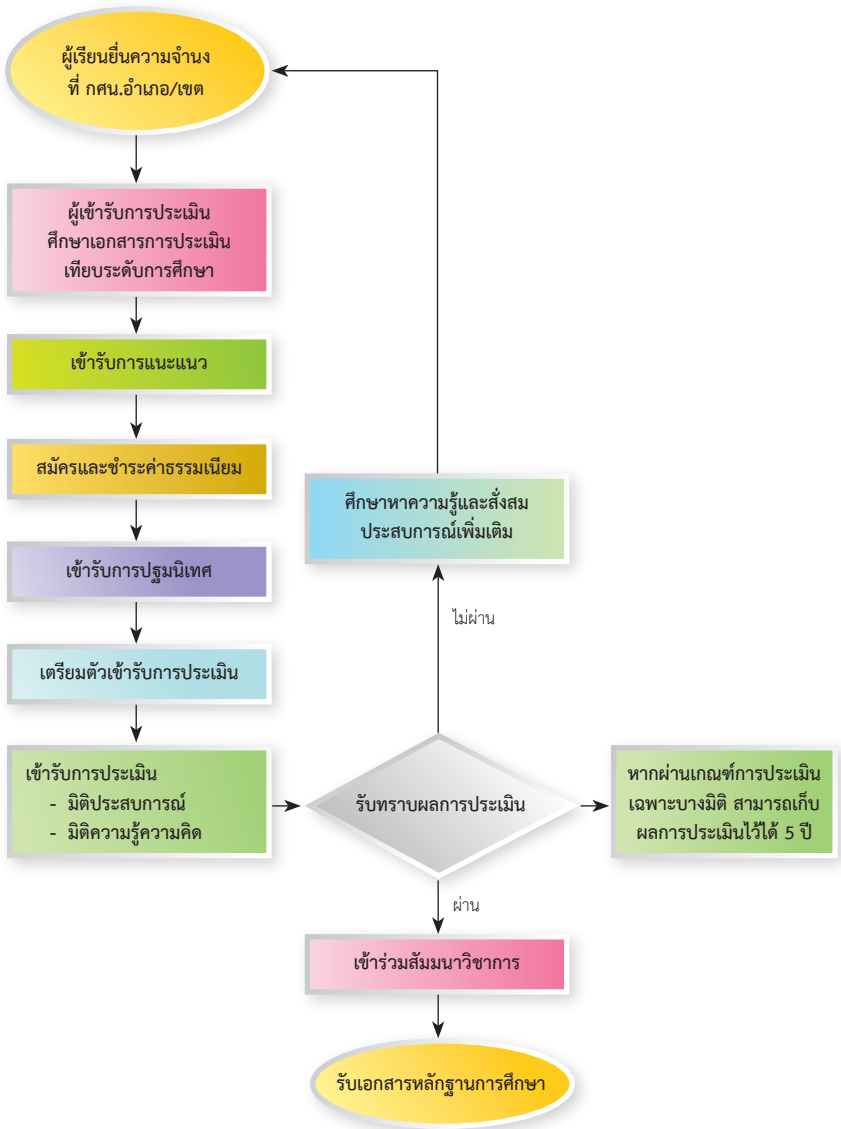
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)

ขั้นตอนการเทียบโอน (รายวิชา)

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการเทียบโอน (รายวิชา) สำนักงาน กศน.

ขั้นตอนการเทียบโอน (ระดับ)

ภาพที่ 3 ขั้นตอนการเทียบโอน (ระดับ) สำนักงาน กศน.

หลักการและเหตุผล

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีอำนาจหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การเทียบโอนความรู้ และประสบการณ์ หลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 มีหลักการว่าจะส่งเสริมให้มีการเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ดังนั้น การเทียบโอนผลการเรียนจึงเป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงผลการเรียนรู้ที่หน่วยงานต่างๆ ร่วมจัดการศึกษาและเชื่อมโยงผลการเรียนรู้จากวิธีการที่หลากหลาย รวมทั้งจากการประกอบอาชีพและประสบการณ์ต่างๆ การเทียบโอนผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มีขอบข่ายการเทียบโอน ได้แก่ การเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรที่จัดการศึกษาเป็นระดับประถม มัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลายหรือเทียบเท่า การเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาต่อเนื่อง การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ การเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรต่างประเทศ และการเทียบโอนผลการเรียนจากการประเมินความรู้ และประสบการณ์ ซึ่งการเทียบโอนผลการเรียนตามขอบข่ายดังกล่าว จะดำเนินการเทียบเป็นรายวิชา

นอกจากนี้ รัฐบาลมีนโยบายมุ่งเน้นการสร้างโอกาสในการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม ประกอบกับกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายที่จะยกระดับการศึกษาของประชาชนให้จบมัธยมศึกษาปีที่ 6 อย่างมีคุณภาพ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน. มีความพร้อมในการทำหน้าที่เทียบระดับการศึกษาทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายประกอบกัน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สำนักงาน กศน. มีการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ 2 ลักษณะ ได้แก่ การเทียบโอนผลการเรียน โดยการนำผลการเรียน ซึ่งเป็นความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของผู้เรียนที่เกิดจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย หรือการนำความรู้ ความสามารถ ทักษะ และเจตคติ ที่เกิดจากการประกอบอาชีพ จากประสบการณ์การทำงาน มาประเมินเป็นส่วนหนึ่งของผลการเรียนตามหลักสูตร การศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และการเทียบระดับการศึกษา โดยนำผลการเรียน ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษานอกระบบ มาประเมินเพื่อเทียบระดับการศึกษา ได้แก่ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. การเทียบโอนผลการเรียนหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.1 หลักการ

- 1) หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเทียบโอนผลการเรียนได้
- 2) การเทียบโอนผลการเรียนต้องสามารถเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ ทั้งจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพหรือประสบการณ์การทำงาน
- 3) เป็นการเชื่อมโยงการศึกษาทั้งสามรูปแบบ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการศึกษาตลอดชีวิต
- 4) เป็นการกระจายอำนาจให้สถานศึกษาในการเทียบโอนผลการเรียน โดยสถานศึกษาจะต้องจัดให้บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ ทำหน้าที่ให้คำแนะนำและดำเนินการให้มีการเทียบโอนผลการเรียน
- 5) วิธีการและหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนต้องได้มาตรฐาน ชัดเจนสมเหตุสมผลเชื่อถือได้โปร่งใสและยุติธรรม

1.2 คุณสมบัติทั่วไปของผู้เทียบโอนผลการเรียน

- 1) ต้องไม่เป็นนักเรียนหรือนักศึกษา ในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา หรือระดับที่เทียบเท่าของสถานศึกษาอื่น
- 2) ต้องขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

1.3 หลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียน

- 1) สถานศึกษาทุกแห่งมีหน้าที่จัดให้มีการเทียบโอนผลการเรียนในทุกภาคเรียน โดยจะต้องประกาศกำหนดระยะเวลาการเทียบโอนให้ทราบทั่วกัน และควรดำเนินการตั้งแต่ภาคเรียนแรกที่นักศึกษาขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษา หรือขึ้นอยู่กับความพร้อมของสถานศึกษา เพื่อสถานศึกษาและผู้เรียนจะได้จัดแผนการเรียนตลอดหลักสูตร
- 2) การเทียบโอนผลการเรียนให้ดำเนินการโดยคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา
- 3) ให้เทียบโอนผลการเรียนเป็นรายวิชา ตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้
- 4) ให้เทียบโอนผลการเรียนได้ไม่เกินร้อยละ 75 ของจำนวนหน่วยกิตทั้งหมดที่จะต้องลงทะเบียนเรียน ตลอดหลักสูตร ในแต่ละระดับการศึกษา
- 5) การกำหนดอายุของผลการเรียนที่จะนำมาเทียบโอนผลการเรียน
 - (1) กรณีเป็นหลักฐานการศึกษาจากหลักสูตรที่จัดเป็นระดับทั้งในและนอกระบบไม่กำหนดอายุของผลการเรียน
 - (2) กรณีเป็นหลักฐานจากการศึกษาต่อเนื่องควรกำหนดอายุของผลการเรียนให้เหมาะสมกับพื้นฐานธรรมชาติ วิชา ความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ตามที่คณะกรรมการสถานศึกษากำหนด
- (3) ให้หัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลการเทียบโอน

1.4 วิธีการเทียบโอนผลการเรียน

การเทียบโอนผลการเรียนมี 2 วิธี คือ

วิธีที่ 1 การพิจารณาจากหลักฐานการศึกษา

1) การพิจารณาหลักฐานการศึกษาจากหลักสูตรที่จัดการศึกษาเป็นระดับ เป็นการตรวจสอบหลักฐานผลการเรียนในรายละเอียดเกี่ยวกับระดับหรือชั้นปีที่เรียนจบมา รายวิชาที่เรียน ผลการเรียน ความถูกต้องของหลักฐานโดยหลักฐานที่นำมาเทียบต้องเป็นหลักฐานที่ออกโดยสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานหรือวิทยฐานะทางการศึกษา

2) การพิจารณาหลักฐานจากการศึกษาต่อเนื่อง เป็นการตรวจสอบสอบรายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตร เนื้อหาวิชาที่ศึกษา จำนวนชั่วโมง หน่วยงานที่จัดเพื่อพิจารณาเทียบโอนให้สอดคล้องกับรายวิชาตามหลักสูตร ซึ่งต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการเทียบโอนของสถานศึกษา

วิธีที่ 2 การประเมินความรู้และประสบการณ์ เป็นการวัดตรวจสอบและประเมินผลการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน ที่เกิดจากการประกอบอาชีพ การทำงาน การเรียนรู้ตามอัธยาศัย โดยใช้เครื่องมือประเมินที่หลากหลาย เช่น แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ การปฏิบัติจริง เป็นต้น

1.5 รูปแบบการเทียบโอนผลการเรียน

การเทียบโอนผลการเรียน หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 แบ่งเป็น 5 รูปแบบ ได้แก่ การเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรที่จัดการศึกษาเป็นระดับประถม มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย หรือเทียบเท่า การเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาต่อเนื่อง การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ การเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรต่างประเทศ และการเทียบโอนผลการเรียนจากการประเมินความรู้และประสบการณ์

1.5.1 การเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรที่จัดการศึกษาเป็นระดับประถม มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายหรือเทียบเท่า

เป็นการเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรการศึกษา ที่ออกให้โดยสถานศึกษาของรัฐและเอกชนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ หรือให้การรับรองและจัดระดับการศึกษาเป็นระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า ตามหลักสูตร ทั้งที่จัดในรูปแบบการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ

1) ขอบข่ายการเทียบโอนผลการเรียน

การเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรการศึกษา มีขอบข่ายดังนี้

(1) การเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 (ในระบบ) เข้าสู่หลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

(2) การเทียบโอนผลการเรียนจากหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 (นอกระบบ) เข้าสู่หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

(3) การเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2545 เข้าสู่หลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

(4) การเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรอื่นๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้

2) คุณสมบัติของผู้สมัครเข้ารับการประเมินเทียบระดับการศึกษา

- (1) มีสัญชาติไทย
- (2) มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปี บริบูรณ์ นับถึงวันที่สมัครรับการประเมิน
- (3) มีพื้นความรู้ในระดับที่ต่ำกว่าระดับที่ประสงค์จะขอเทียบระดับการศึกษาหนึ่งระดับ ยกเว้นการขอเทียบระดับประถมศึกษา

(4) ไม่เป็นนักเรียนหรือนักศึกษา ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษา ที่จัดการศึกษาในระบบหรือการศึกษานอกระบบที่แบ่งระดับเช่นเดียวกับการศึกษาในระบบ

(5) มีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพที่เทียบระดับการศึกษา และประกอบอาชีพอยู่ในจังหวัดที่สถานศึกษาที่ทำหน้าที่เทียบระดับการศึกษา ตั้งอยู่ ไม่น้อยกว่า 1 ปี

3) หลักฐานการสมัครเข้ารับการประเมิน

ผู้ขอรับการประเมินเทียบระดับการศึกษา ต้องยื่นใบสมัครพร้อมนำ หลักฐานมาแสดงต่อสถานศึกษาที่ทำหน้าที่เทียบระดับการศึกษาชั้นพื้นฐาน ดังนี้

(1) รูปถ่ายหน้าตรง ไม่สวมแว่นตาดำ ไม่สวมหมวกขนาด 3×4 ซม. จำนวน 2 รูป

(2) สำเนาทะเบียนบ้าน พร้อมฉบับจริงไปแสดง

(3) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน พร้อมฉบับจริงไปแสดง

(4) สำเนาวุฒิการศึกษา พร้อมฉบับจริง

(5) หลักฐานที่แสดงถึงการประกอบอาชีพที่อยู่ในเขตบริเวณ ของสถานศึกษาที่ทำหน้าที่เทียบระดับการศึกษา ไม่น้อยกว่า 1 ปี นับถึงวันสมัคร รับการประเมิน

(6) แผนที่แสดงที่ตั้งของสถานที่ประกอบอาชีพ หรือสถานประกอบการ

(7) เอกสารอื่น เช่น สำเนาใบเปลี่ยนชื่อ - สกุล ใบทะเบียนสมรส ใบหย่า

กรณีที่เข้ารับการประเมินเทียบระดับการศึกษา แต่ยังประเมินไม่ครบ ตามเงื่อนไข และมีความจำเป็นต้องย้ายสถานศึกษาจะต้องนำหลักฐานผลการ ประเมินจากสถานศึกษาเดิมมาแสดงประกอบการสมัครใหม่ด้วย

4) หลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียน

การเทียบโอนผลการเรียน ให้สถานศึกษาดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ ต่อไปนี้

(1) ให้คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรของสถานศึกษาที่ผู้เรียนนำหลักฐานการศึกษามาเทียบโอนผลการเรียน แล้วจัดทำตารางวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อใช้ในการเทียบโอนผลการเรียน

(2) การพิจารณาเทียบโอนให้พิจารณาจาก

- ระยะเวลาและระดับชั้นที่ผู้ขอเทียบโอนเรียนผ่านมา
- รายวิชา/หมวดวิชา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ตัวชี้วัดของรายวิชา หรือคำอธิบายรายวิชา ระหว่างรายวิชาที่นำมาเทียบโอนกับรายวิชาที่รับเทียบโอน ต้องมีความสอดคล้องกันไม่น้อยกว่าร้อยละ 60

- จำนวนหน่วยกิตของรายวิชา/หมวดวิชาที่นำมาเทียบโอน ต้องไม่น้อยกว่าจำนวนหน่วยกิต ในรายวิชาที่รับเทียบโอนผลการเรียน หากรายวิชาที่นำมาเทียบโอนผลการเรียนมีจำนวนหน่วยกิตน้อยกว่าจำนวนหน่วยกิตในรายวิชาที่รับเทียบโอนผลการเรียน อาจนำรายวิชาอื่นที่อยู่ในสาระและมาตรฐานเดียวกันมานับรวมให้ได้จำนวนหน่วยกิตเท่ากับ หรือมากกว่าจำนวนหน่วยกิตในรายวิชาที่รับเทียบโอนผลการเรียน

- ไม่รับเทียบโอนรายวิชา/หมวดวิชาที่มีค่าระดับผลการเรียน เป็น 0 ร มส

(3) ให้เทียบโอนผลการเรียนได้ทั้งรายวิชาบังคับและรายวิชาเลือก โดยนับรวมกันแล้วต้องไม่เกินจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดในแต่ละระดับการศึกษา คือ

ระดับประถมศึกษา	เทียบโอนได้ไม่เกิน 36 หน่วยกิต
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	เทียบโอนได้ไม่เกิน 42 หน่วยกิต
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	เทียบโอนได้ไม่เกิน 57 หน่วยกิต

(4) การให้ค่าระดับผลการเรียนจากการโอน

- ผลการเรียนเป็นรายวิชา ให้ใช้ค่าระดับผลการเรียนตามที่ปรากฏในหลักฐานการศึกษาที่นำมาเทียบโอน ถ้าผลการเรียนในหลักสูตรเดิมมากกว่า 1 รายวิชานำมาเทียบโอนกับหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ได้ 1 รายวิชา ให้นำค่าระดับผลการเรียนของรายวิชาที่ขอเทียบโอนมาเฉลี่ย หากมีจุดทศนิยมให้ปรับทศนิยมตามหลักการทางคณิตศาสตร์ เพื่อบันทึกผลการเรียนต่อไป

- ผลการเรียนเป็นหมวดวิชา ให้ใช้ค่าระดับการเรียนของหมวดวิชาเป็นค่าระดับผลการเรียนในรายวิชาที่เทียบโอนได้

(5) หัวหน้าสถานศึกษา พิจารณานุมัติผลการเทียบโอน

1.5.2 การเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาต่อเนื่อง

เป็นการเทียบโอนผลการเรียนจากการเรียนในหลักสูตรระยะสั้น หรือหลักสูตรฝึกอบรมที่จัดขึ้นตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายต่างๆ

หลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาหลักสูตรต่อเนื่อง

(1) เป็นหลักสูตรที่หน่วยงานของรัฐจัดขึ้น ถ้าเป็นหลักสูตรของหน่วยงานหรือองค์กรเอกชน จะต้องผ่านการเห็นชอบของคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา

(2) เอกสารหลักฐานที่จะนำมาเทียบโอนจะต้องผ่านกระบวนการเรียนรู้มาแล้วไม่เกิน 5 ปี นับจากวันที่ออกหลักฐานหรืออยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาจะต้องตรวจสอบกับต้นฉบับจริง และให้สถานศึกษาประทับตราแสดงว่าได้ผ่านการใช้หลักฐานมาแล้ว เพื่อไม่ให้นำผลการเรียนไปเทียบโอนซ้ำ

(3) สถานศึกษาดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ขอเทียบโอน ประกอบเอกสารที่นำมาเสนอขอเทียบโอนเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการศึกษาในหลักสูตรที่นำมาเทียบโอน เช่น วุฒิบัตร ประกาศนียบัตร เอกสารประกอบการอบรม ตารางการอบรม และบันทึกการเรียนรู้ เป็นต้น

(4) เกณฑ์การนับจำนวนชั่วโมง ให้พิจารณาจากเนื้อหารายวิชาที่อยู่ในกลุ่มสาระ/หมวดวิชาเดียวกัน โดยคิดคำนวณจาก 40 ชั่วโมง เป็น 1 หน่วยกิต

(5) ให้พิจารณาความสอดคล้องของสาระเนื้อหาวิชาที่ไปเรียนรู้มา เพื่อเทียบเข้ากับรายวิชาในหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ซึ่งจะต้องมีความสอดคล้องกันไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 และให้คำนึงถึงมาตรฐานของรายวิชา ความยากง่ายและซับซ้อนของเนื้อหาสาระประกอบด้วย

(6) ให้ระดับผลการเทียบโอนเป็น “ผ่าน”

(7) หลักฐานที่มาขอเทียบโอนสามารถใช้เทียบโอนได้ในระดับใดระดับหนึ่งเท่านั้น

(8) ให้บันทึกข้อความ ลงในด้านหลังของหลักฐานฉบับจริงด้วย

1.5.3 การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

เป็นการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์จากกลุ่มสมาชิกสหกรณ์ เครดิตยูเนียน กลุ่มผู้นำและสมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตร กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข กลุ่มผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้นำท้องที่ กลุ่มผู้มีความรู้และประสบการณ์จากการประกอบอาชีพของตนเอง กลุ่มทหารกองประจำการ ทหารประจำการ และอาสาสมัครทหารพราน กลุ่มผู้นำศาสนาอิสลาม ผู้สอนอิสลามศึกษาและผู้เรียนอิสลามศึกษา พนักงานรักษาความปลอดภัย และหมอนวดแผนโบราณ และกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ ที่ได้ทำข้อตกลงร่วมกัน

1) หลักการ

การเทียบโอนผลการเรียนมีหลักการ ดังนี้

(1) การเทียบโอนผลการเรียนต้องสามารถเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ ทั้งจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพหรือประสบการณ์การทำงาน

(2) เป็นการเชื่อมโยงการศึกษาทั้งสามรูปแบบ เพื่อส่งเสริมให้เกิด การศึกษาตลอดชีวิตจะต้องจัดให้บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ ทำหน้าที่ให้คำแนะนำและ ดำเนินการให้มีการเทียบโอนผลการเรียน

(3) เป็นการกระจายอำนาจให้สถานศึกษาในการเทียบโอนผลการเรียน โดยสถานศึกษาจะต้องจัดให้บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ ทำหน้าที่ให้คำแนะนำและ ดำเนินการให้มีการเทียบโอนผลการเรียน

(4) วิธีการและหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนต้องได้ มาตรฐานชัดเจนสมเหตุสมผลเชื่อถือได้โปร่งใสและยุติธรรม

2) วัตถุประสงค์

(1) เพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน กลุ่มผู้นำและสมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตร กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข กลุ่มผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสมาชิก สภามanagerปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้นำท้องที่ กลุ่มผู้มีความรู้และประสบการณ์ จากการประกอบอาชีพของตนเอง กลุ่มทหารกองประจำการ ทหารประจำการ และ อาสาสมัครทหารพราน กลุ่มผู้นำศาสนาอิสลาม ผู้สอนอิสลามศึกษาและผู้เรียน อิสลามศึกษา พนักงานรักษาความปลอดภัย และหมอนวดแผนโบราณที่มา ลงทะเบียนเป็นนักศึกษา กศน. สามารถนำความรู้และประสบการณ์ตาม กลุ่มเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น มาขอประเมิน เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของผลการเรียน ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้

(2) เพื่อยกระดับการศึกษาของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะให้มีระดับ การศึกษาที่สูงขึ้น และนำผลการเรียนดังกล่าวไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

3) หลักเกณฑ์ และขั้นตอนการดำเนินการเทียบโอน

หลักเกณฑ์และขั้นตอนการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนจาก ความรู้และประสบการณ์กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ให้ดำเนินการตามเอกสารแนวทาง การเทียบโอนผลการเรียนหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

1.5.4 การเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรต่างประเทศ

เป็นการเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาหลักสูตรต่างประเทศ ที่มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของประเทศนั้นๆ ให้การรับรองมาตรฐานการจัดการศึกษา หรือผลการเรียนจากหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยที่กระทรวง ศึกษาธิการประกาศเทียบความรู้

1) เงื่อนไขการเทียบโอน

ให้ยกเว้นการเทียบโอนรายวิชาภาษาไทย รายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง และรายวิชาทักษะการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ในทุกระดับการศึกษา

2) ระดับผลการเรียนจากการเทียบโอน

ให้ระดับผลการเรียนเป็น “ผ่าน” ยกเว้น การเทียบความรู้และ ประสบการณ์ให้เป็นค่าระดับผลการเรียน

3) ขอบข่ายการเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรต่างประเทศ มีขอบข่าย ดังนี้

3.1) การเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรต่างประเทศที่จัดเป็น ชั้นปีหรือเกรด

เกณฑ์การเทียบโอน

ถ้าเป็นสถานศึกษาของเอกชนจะต้องได้รับการรับรองวิทยฐานะหรือ มาตรฐานจากองค์กรที่เกี่ยวข้องของประเทศนั้นๆ ถ้าเป็นโรงเรียนนานาชาติ ในประเทศไทย โรงเรียนจะต้องได้รับการรับรองการเทียบวุฒิการศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ มาเทียบโอนตามเกณฑ์ ดังนี้

(1) พิจารณาเทียบโอนจากจำนวนชั้นปี/เกรด กรณีที่จบการศึกษา มาให้เทียบในชั้นปีหรือเกรดที่จบมา เป็นเกณฑ์ในการเทียบนั้น กรณีที่ยังไม่จบระดับ ชั้นปีหรือเกรด ให้พิจารณาจากผลการเรียนในระดับชั้นปี หรือเกรดในระดับ ที่ต่ำกว่าระดับชั้นปีหรือเกรดที่กำลังศึกษาอยู่

(2) การเทียบโอนผู้เรียนที่จบชั้นปี/เกรด 6 ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่ได้ดำเนินการเทียบวุฒิเท่าระดับประถมศึกษาแล้ว หากผู้เรียนนำหลักฐานมาเทียบโอน ให้เทียบโอนเท่ากับการจบชั้นปี/เกรด 5

(3) ให้เทียบโอนเป็นรายวิชา โดยพิจารณาจากหมวดวิชาหรือรายวิชาที่สอบผ่านจากหลักสูตรต่างประเทศ เทียบเคียงกับรายวิชาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา รวมทั้งให้มีการสอบประวัติการศึกษาทั้งในและต่างประเทศว่าไปศึกษาเป็นระยะเวลากี่ปี ศึกษาวิชาใด สารเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเรื่องใด รวมทั้งประวัติการศึกษา ก่อนไปศึกษาต่อหลักสูตรต่างประเทศ ว่าจบระดับ/ชั้นใด สถานศึกษาใด เป็นต้น แล้วเทียบโอนให้ในรายวิชาที่สอดคล้องกับหลักฐานที่ปรากฏ ทั้งนี้จะต้องไม่เกินจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดในแต่ละปีหรือเกรด

หลักฐานการเทียบโอน

(1) ใบแสดงผลการเรียนรู้เป็นรายวิชา (Transcript, Report, Record, Record of Learning, Record of Achievement, Statement of Result)

(2) หนังสือรับรองการจบชั้นปีหรือเกรด

(3) ประกาศนียบัตรหรือวุฒิบัตร (ถ้ามี)

(4) หลักฐานการศึกษ้อื่นๆ (ถ้ามี)

หมายเหตุ ต้องเป็นหลักฐานการศึกษาจากสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชน ถ้าเป็นสถานศึกษาของเอกชนจะต้องได้รับการรับรองวิทยฐานะหรือมาตรฐานจากองค์กรที่เกี่ยวข้องของประเทศนั้นๆ สำหรับโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยโรงเรียนจะต้องได้รับการรับรองการเทียบวุฒิการศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

3.2) การเทียบโอนผลการเรียนจากการสอบวุฒิต่างประเทศที่จัดโดย องค์กรของรัฐ

เกณฑ์การเทียบโอน

เป็นการนำหลักฐานผลการสอบวุฒิต่างประเทศที่จัดโดยองค์กรของรัฐ และเทียบวุฒิการศึกษาชั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการไม่ได้ มาเทียบโอนเข้าสู่หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาดำเนินการพิจารณาเทียบโอนผลการเรียนได้ โดยไม่ต้องขอหนังสือรับรองวิทยฐานะหรือมาตรฐานจากองค์กรที่เกี่ยวข้องของประเทศนั้นๆ

หลักฐานการเทียบโอน

(1) ประกาศนียบัตร

(2) ใบแสดงผลการเรียนเป็นรายวิชา (Transcript, Report, Record, Record of Learning, Record of Achievement, Statement of Result)

(3) วุฒิบัตร หรือหลักฐานการศึกษาอื่นๆ (ถ้ามี)

3.3) การเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาในโครงการแลกเปลี่ยน เยาวชนระหว่างประเทศ

เกณฑ์การเทียบโอน

ให้พิจารณาหลักฐานการศึกษา (Transcript, Report, Record, Record of Learning, Record of Achievement, Statement of Result) ที่นำมาแสดง พร้อมหนังสือรับรองวิทยฐานะของสถานศึกษาและให้มีการสอบประวัติการศึกษาทั้งในและต่างประเทศว่าไปศึกษาในประเทศใด เป็นระยะเวลา กี่ปี ศึกษาวิชาใดบ้าง สาระเนื้อหาเกี่ยวข้องในเรื่องใด รวมทั้งประวัติการศึกษาก่อน ศึกษาต่อหลักสูตรต่างประเทศ ว่าจบระดับ/ชั้นใด สถานศึกษาใด เป็นต้น

หลักฐานการเทียบโอน

- (1) ใบแสดงผลการเรียนรู้เป็นรายวิชา (Transcript, Report, Record, Record of Learning, Record of Achievement, Statement of Result)
- (2) หนังสือรับรองการจบชั้นปีหรือเกรด
- (3) ประกาศนียบัตรหรือวุฒิบัตร (ถ้ามี)
- (4) หลักฐานการศึกษาอื่นๆ (ถ้ามี)

หมายเหตุ ต้องเป็นหลักฐานการศึกษาจากสถานศึกษาของรัฐ หรือ เอกชน ถ้าเป็นสถานศึกษาของเอกชนจะต้องได้รับการรับรองวิทยฐานะหรือมาตรฐานจากองค์กรที่เกี่ยวข้องของประเทศนั้นๆ

3.4) การเทียบโอนผลการเรียนจากการประเมินความรู้และประสบการณ์

เกณฑ์การเทียบโอน

ผู้ขอเทียบโอนที่ไปศึกษาต่อในหลักสูตรต่างประเทศและไม่มีหลักฐานแสดงผลการเรียนรู้ที่จะให้ตรวจสอบ รายวิชา จำนวนหน่วยกิตที่เรียนมา ระยะเวลา หรือมีหลักฐานการศึกษามาแสดง แต่ไม่สามารถขอหนังสือรับรองวิทยฐานะหรือมาตรฐานจากองค์กรที่เกี่ยวข้องของประเทศนั้นๆ ได้ ให้ดำเนินการเทียบโอนโดยวิธีการประเมินความรู้และประสบการณ์

หลักฐานการเทียบโอน

ไม่ต้องใช้หลักฐานการศึกษา หรือถ้ามี สามารถนำเสนอได้ เช่น หลักฐานการศึกษา หลักฐานที่แสดงผลการเรียนรู้ หลักฐานการประกอบอาชีพ และผลงาน เป็นต้น

หมายเหตุ ใช้ในกรณีที่ผู้ขอเทียบได้ไปศึกษาในต่างประเทศและไม่มีหลักฐานแสดงผลการเรียนรู้ที่จะให้ตรวจสอบได้ว่า ศึกษาวิชาใดจำนวนกี่หน่วยกิต เป็นระยะเวลานานเท่าไร หรือมีหลักฐานการศึกษามาแสดง แต่ไม่สามารถขอหนังสือรับรองวิทยฐานะของสถานศึกษา

1.5.5 การประเมินความรู้และประสบการณ์

เป็นการเทียบโอนผลการเรียน โดยใช้วิธีการประเมินความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนซึ่งมีการเรียนรู้จากการศึกษาตามอัธยาศัย การประกอบอาชีพ การทำงาน โดยอาจมีหลักฐานเชิงประจักษ์ จากการทำงาน หลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

การประเมินความรู้และประสบการณ์ เป็นวิธีการหนึ่งของการเทียบโอนผลการเรียนสถานศึกษาทุกแห่งสามารถประเมินความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนซึ่งจะนำมาใช้ในกรณี ต่อไปนี้

(1) ผู้เรียนที่มาขอเทียบโอนผลการเรียนมีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นอย่างดี มีหลักฐานของการนำความรู้และประสบการณ์นั้นๆ ไปใช้ หรือหากไม่มีหลักฐานแต่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่ามีความรู้ความสามารถและความชำนาญในเรื่องนั้น

(2) ผู้เรียนอาจมีหลักฐานผลการเรียนรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องที่ตนสนใจแต่หลักฐานดังกล่าวมิได้รับการรับรองจากหน่วยงานทางการศึกษา

(3) ผู้เรียนที่มีความรู้ความสามารถจากการประกอบอาชีพ การทำงาน จากการเรียนรู้ในวิถีชีวิต หรือการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ที่มีการสั่งสมความรู้มาอย่างต่อเนื่อง

2. การเทียบระดับการศึกษา

การเทียบระดับการศึกษา หมายถึง การนำผลการเรียน ความรู้และประสบการณ์ ที่ได้รับจากการศึกษานอกระบบ ที่จัดเป็นหลักสูตรเฉพาะหรือหลักสูตรฝึกอบรม ตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและการศึกษาตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน มาประเมินเพื่อเทียบระดับการศึกษาระดับใดระดับหนึ่ง

2.1 หลักการประเมินเทียบระดับการศึกษา

- 1) เป็นการยกระดับการศึกษาของกลุ่มเป้าหมายที่มีความรู้และประสบการณ์ในอาชีพให้สูงขึ้น
- 2) เป็นการยอมรับคุณค่าของผลการเรียนรู้ที่เกิดจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตลอดจนการประกอบอาชีพ โดยมุ่งเน้นคุณธรรม จริยธรรมที่เป็นองค์รวมของบุคคล
- 3) เป็นการส่งเสริมให้บุคคลมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต จากรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย

2.2 วัตถุประสงค์ของการประเมินเทียบระดับการศึกษา

- 1) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และคุณธรรม จริยธรรม ได้รับการรับรองคุณวุฒิทางการศึกษา
- 2) เพื่อสร้างแรงจูงใจให้บุคคลทั่วไป มีความกระตือรือร้นในการที่จะแสวงหาความรู้เพิ่มทักษะและส่งเสริมประสบการณ์อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
- 3) เพื่อตอบสนองความต้องการ การยอมรับความรู้ และประสบการณ์ของผู้เข้ารับการประเมินเทียบระดับการศึกษา ซึ่งจะทำให้มีความมั่นใจในตนเอง มั่นใจในสถานภาพทางสังคม

2.3 ขอบข่ายการประเมินเทียบระดับการศึกษา

การประเมินเทียบระดับการศึกษา เป็นการประเมินแบบองค์รวม ซึ่งมุ่งเน้นความรู้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา องค์กรความรู้และคุณธรรม มากกว่าการประเมินความรู้ตามสาระการเรียนรู้ ดังนั้นการประเมินเทียบระดับการศึกษา จึงมีขอบข่ายเนื้อหาการประเมิน 4 องค์ประกอบ คือ

1) ความรู้พื้นฐาน

เป็นความรู้ด้านวิชาสามัญ ที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ของเรื่องอื่นๆ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในแต่ละระดับการศึกษา ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร

ทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ การคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
ตลอดจนความรู้ทางด้านคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์

2) ความรู้และทักษะด้านการพัฒนาอาชีพ

เป็นความรู้ ทักษะ และความสามารถในการบริหารจัดการ
การประกอบอาชีพ มีวิสัยทัศน์ในการวางแผน มีการพัฒนากระบวนการในการ
ประกอบอาชีพ มีการเลือกใช้เทคโนโลยีและเทคโนโลยีสารสนเทศในการ
ประกอบอาชีพ อย่างมีคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3) ความรู้และทักษะด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต

เป็นความรู้ ทักษะ และความสามารถที่สะท้อนให้เห็นว่าเป็นผู้ที่มีความ
เข้าใจ เห็นคุณค่าและยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและครอบครัว
มีทักษะในการดำเนินชีวิต การมีสุนทรียภาพทางทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์
มีทักษะในการเสริมสร้างสุขภาพทั้งทางกายและจิตใจ สามารถใช้ชีวิตอย่างมี
ความสุข

4) ความรู้และทักษะด้านการพัฒนาสังคมและชุมชน

เป็นความรู้ ทักษะ และความสามารถในการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคม
อย่างมีความสุข มีความภูมิใจในความเป็นไทย ยึดหลักธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือ
รวมทั้งนำศักยภาพของตนเองมาช่วยส่งเสริมสนับสนุน กิจกรรมที่เป็นประโยชน์
แก่ครอบครัว ชุมชนและสังคม เพื่อนำไปสู่ความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน สังคม
และประเทศชาติ

2.4 รูปแบบการประเมินเทียบระดับการศึกษา

การประเมินเทียบระดับการศึกษา ดำเนินการประเมิน 2 มิติ คือ

1) มิติประสบการณ์ เป็นการประเมินตามมาตรฐาน และตัวบ่งชี้
ด้านการพัฒนาอาชีพ ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต และด้านการพัฒนาสังคมและ
ชุมชน ใช้วิธีประเมินจากสภาพจริงและสัมภาษณ์โดยคณะกรรมการประเมินเทียบ
ระดับการศึกษาที่มีความรู้และประสบการณ์ในสาขาวิชาของการศึกษาแต่ละระดับ

รวมทั้งต้องมีการบันทึกผลการประเมินตามเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ เพื่อให้การประเมินได้มาตรฐาน มีความยุติธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้และเป็นที่ยอมรับของสังคม

2) มิติความรู้ความคิด เป็นการประเมินสมรรถภาพทางด้านความรู้ ความคิดใน 6 มาตรฐาน ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ความสามารถในการสื่อสาร

มาตรฐานที่ 2 ความสามารถในการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์และตัดสินใจ

มาตรฐานที่ 3 ความสามารถในการแสวงหาความรู้ และการใช้เทคโนโลยี

มาตรฐานที่ 4 ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพกาย และจิตของตน

มาตรฐานที่ 5 ความเป็นไทย สากล และพลเมืองดี

มาตรฐานที่ 6 ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากร สิ่งแวดล้อมและการดำรงชีวิต

การประเมินมิติความรู้ความคิด ใช้วิธีการทดสอบ สำหรับมาตรฐานที่ 1 ความสามารถในการสื่อสารให้มุ่งเน้นทดสอบด้านภาษาไทยและภาษาอังกฤษในแต่ละระดับดังนี้

ระดับประถมศึกษา เน้นอ่านคล่องเขียนคล่องและใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบง่าย ๆ

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เน้นอ่านคล่องเขียนคล่องและใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารเรื่องใกล้ตัวกับบุคคลอื่น

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เน้นอ่านคล่องเขียนคล่องและใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารเกี่ยวกับชีวิตประจำวันและอาชีพด้วยประโยคที่ซับซ้อนขึ้น

2.5 คุณสมบัติของผู้เข้ารับการประเมินเทียบระดับการศึกษา

- 1) มีสัญชาติไทย
- 2) มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปี บริบูรณ์ นับถึงวันที่สมัครรับการประเมิน
- 3) มีพื้นความรู้ในระดับที่ต่ำกว่าระดับที่ประสงค์จะขอเทียบระดับการศึกษาหนึ่งระดับ ยกเว้นการขอเทียบระดับประถมศึกษา

4) ไม่เป็นนักเรียนหรือนักศึกษา ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบหรือการศึกษานอกระบบที่แบ่งระดับเช่นเดียวกับการศึกษาในระบบ

5) มีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพที่เทียบระดับการศึกษา และประกอบอาชีพอยู่ในจังหวัดที่สถานศึกษาที่ทำหน้าที่เทียบระดับการศึกษา ตั้งอยู่ ไม่น้อยกว่า 1 ปี

2.6 หลักฐานการสมัครเข้ารับการประเมินเทียบระดับการศึกษา

ผู้ขอรับการประเมินเทียบระดับการศึกษา ต้องยื่นใบสมัครพร้อมนำหลักฐานมาแสดงต่อสถานศึกษาที่ทำหน้าที่เทียบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1) รูปถ่ายหน้าตรง ไม่สวมแว่นตา ไม่สวมหมวก ขนาด 3×4 ซม. จำนวน 2 รูป

2) สำเนาทะเบียนบ้าน พร้อมฉบับจริงไปแสดง

3) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน พร้อมฉบับจริงไปแสดง

4) สำเนาวุฒิการศึกษา พร้อมฉบับจริง

5) หลักฐานที่แสดงถึงการประกอบอาชีพที่อยู่ในเขตบริเวณของสถานศึกษาที่ทำหน้าที่เทียบระดับการศึกษา ไม่น้อยกว่า 1 ปี นับถึงวันสมัครรับการประเมิน

6) แผนที่แสดงที่ตั้งของสถานที่ประกอบอาชีพ หรือสถานประกอบการ

7) เอกสารอื่น เช่น สำเนาใบเปลี่ยนชื่อ - สกุล ใบทะเบียนสมรส และใบหย่า

กรณีที่เข้ารับการประเมินเทียบระดับการศึกษา แต่ยังประเมินไม่ครบตามเงื่อนไข และมีความจำเป็นต้องย้ายสถานศึกษาจะต้องนำหลักฐานผลการประเมินจากสถานศึกษาเดิมมาแสดงประกอบการสมัครใหม่ด้วย

2.7 เกณฑ์การตัดสินผลการประเมินผ่านระดับการศึกษา

การประเมินเทียบระดับการศึกษา จะใช้เครื่องมือการประเมินที่มีความหลากหลาย ซึ่งผู้เข้ารับการประเมินการศึกษา จะต้องเข้ารับการประเมินทั้ง 2 มิติ คือ มิติประสบการณ์ และความรู้ความคิด และหลังจากที่ผู้เข้ารับการประเมินเทียบระดับการศึกษาได้รับการประเมินผ่านครบทุกมิติแล้ว จะต้องเข้าร่วมกิจกรรมสัมมนาวิชาการตามระยะเวลาที่สถานศึกษาที่ทำหน้าที่เทียบระดับศึกษากำหนด

การผ่านการประเมินเทียบระดับการศึกษา จะต้องมีครบทั้ง 4 ข้อ ดังต่อไปนี้

1) ผู้เข้ารับการประเมินเทียบระดับการศึกษา ต้องเข้ารับการประเมินมิติประสบการณ์ทั้ง 3 มาตรฐาน และต้องได้คะแนนรวมทุกมาตรฐานตามเกณฑ์การผ่านของแต่ละระดับการศึกษาที่กำหนด

2) ผู้เข้ารับการประเมินเทียบระดับการศึกษา ต้องเข้ารับการประเมินมิติความรู้ความคิดทั้ง 6 มาตรฐาน และต้องได้คะแนนรวมทุกมาตรฐานไม่น้อยกว่าร้อยละ 50

3) ผู้ผ่านการประเมินเทียบระดับการศึกษาทั้ง 2 มิติ ต้องเข้าร่วมสัมมนาวิชาการตามเกณฑ์ที่กำหนด

4) ผู้เข้ารับการประเมินต้องผ่านการประเมิน มิติประสบการณ์และมิติความรู้ความคิดในระดับเดียวกัน จึงถือว่าผ่านการประเมินในระดับศึกษานั้นๆ

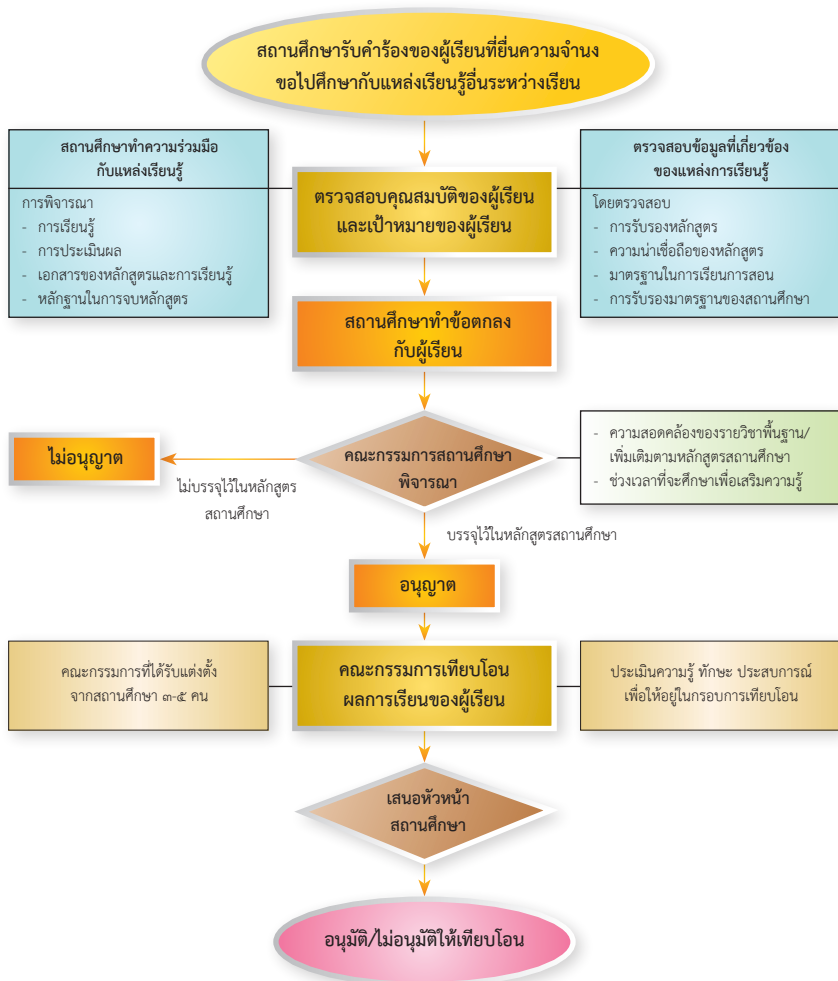
การผ่านการประเมินเทียบระดับการศึกษา จะให้ผลการประเมินเป็น “ผ่าน” และ “ไม่ผ่าน” โดยไม่มีระดับคะแนน และไม่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม (GPAX) สำหรับผู้ที่ผ่านการประเมินเทียบระดับการศึกษาแล้ว ให้ถือว่ามีมาตรฐานการศึกษาเทียบเท่ากันกับผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สามารถนำไปสมัครศึกษาต่อ สมัครเข้าทำงานได้เช่นเดียวกับการศึกษาในระบบ

ในกรณีที่ผู้ไม่ผ่านการประเมินมิติใดมิติหนึ่ง สามารถเก็บสะสมผลการประเมินเทียบระดับการศึกษาที่ผ่านไว้ได้ไม่เกิน 5 ปี นับแต่วันที่ยื่นผลตามคำร้องขอเทียบระดับการศึกษาครั้งแรก

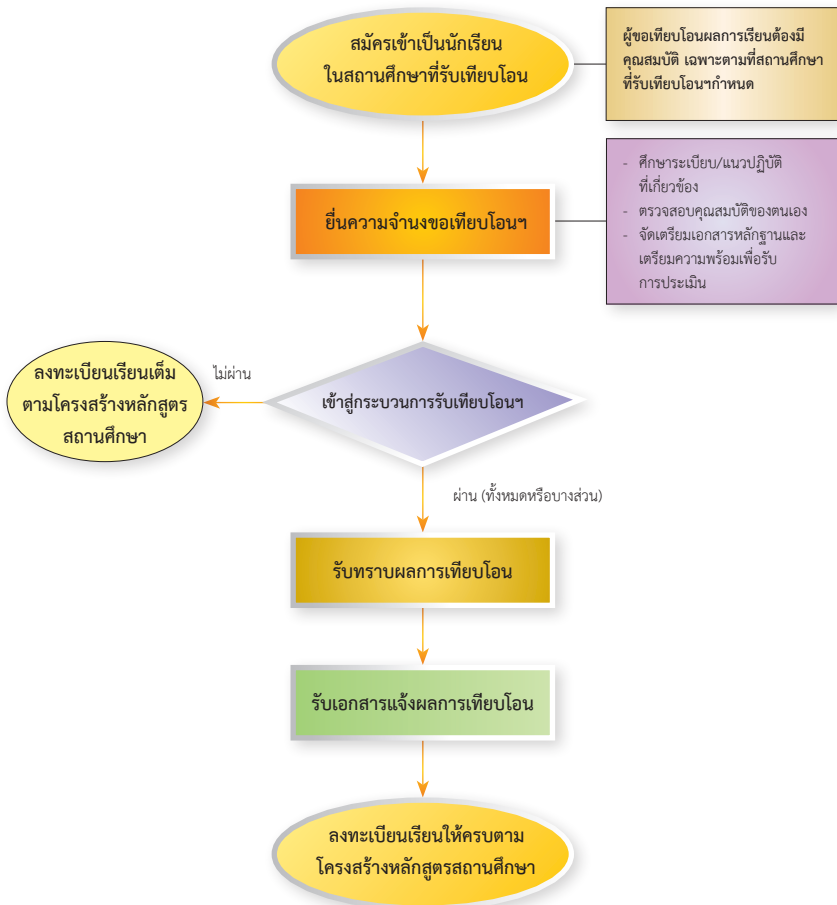
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

การเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษานอกระบบ/ตามอัธยาศัย
เข้าสู่การศึกษาในระบบ (สำหรับสถานศึกษา)

ภาพที่ 4 ขั้นตอนการเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษานอกระบบ/ตามอัธยาศัย
เข้าสู่การศึกษาในระบบ (สำหรับสถานศึกษา)

การเทียบโอนผลการเรียนที่ได้จากการศึกษาโดยศูนย์การเรียนรู้
การศึกษาตามหลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรเฉพาะ ประสบการณ์ทำงาน
การฝึกอาชีพเข้าสู่การศึกษาในระบบ (สำหรับผู้เรียน)

ภาพที่ 5 ขั้นตอนการเทียบโอนผลการเรียนที่ได้จากการศึกษาโดยศูนย์การเรียนรู้การศึกษาตามหลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรเฉพาะ ประสบการณ์ทำงาน การฝึกอาชีพเข้าสู่การศึกษาในระบบ (สำหรับผู้เรียน)

1. หลักการพื้นฐานในการเทียบโอนผลการเรียน

1. กระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษา
2. คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. ยอมรับผลการดำเนินงานของโรงเรียนเดิม
4. ยึดหลักความเป็นธรรม โปร่งใส และมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

2. วิธีการ

แนวทางการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษาในระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีแนวทาง ดังนี้

1) พิจารณาจากเอกสารแสดงผลการเรียน/ผลการเรียนรู้ เช่น ระเบียบแสดงผลการเรียน ประกาศนียบัตร ใบรับรองผลการศึกษา สมุดบันทึกผลการเรียนรู้ หรือหลักฐานอื่นที่แสดงถึงความรู้ ความสามารถ ทักษะ ประสพการณ์ของผู้ขอเทียบโอน

2) ประเมินความรู้ ความสามารถ ทักษะและประสพการณ์ที่มีมาก่อนของผู้ขอเทียบโอน

การดำเนินงานเทียบโอนผลการเรียน ให้พิจารณาในแนวทาง ดังนี้

1) การพิจารณาระดับชั้นการศึกษา การพิจารณาเทียบโอนเข้าสู่ชั้นเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้พิจารณาเทียบโอนจากผลการเรียนเดิม โดยยึดหลักการเทียบชั้นต่อชั้นปีที่เรียน ตามผลการเรียนที่ผู้เรียนมีอยู่ ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตัวอย่าง เช่น

(1) เทียบโอนผลการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เพื่อเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบโอนผลการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

(2) เทียบโอนผลการเรียนเกรด 2 จากหลักสูตรต่างประเทศ เพื่อเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบโอนผลการเรียนเกรด 5 เพื่อเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

(3) เทียบโอนผลการเรียนเกรด 6 จากหลักสูตรต่างประเทศ เพื่อเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หรือเทียบโอนผลการเรียนเกรด 9 เพื่อเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในกรณีนี้ หากผู้เรียนต้องการขอใบเทียบความรู้/ใบเทียบวุฒิการศึกษาให้นำหลักฐานการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจากต่างประเทศ ไปขอเทียบความรู้/เทียบวุฒิการศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทบาทหน้าที่สถานศึกษา

เพื่อให้ระบบการดำเนินงานเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษามีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับและให้ความมั่นใจต่อสังคม สถานศึกษาที่รับนักเรียนเข้าเรียนในฐานะผู้ที่ทำหน้าที่เทียบโอนผลการเรียน และสถานศึกษาที่ผู้เรียนนำความรู้/ผลการเรียนรุม้าขอโอนในฐานะผู้ส่งต่อ จึงต้องดำเนินการในส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเทียบโอนด้วย เช่น การจัดทำระเบียบ/แนวปฏิบัติ การเทียบโอนของสถานศึกษา การแต่งตั้งคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน การจัดทำเอกสาร/หลักฐานการศึกษา การจัดทำเอกสาร/หลักฐานการเทียบโอน มีวิธีการดำเนินงานดังนี้

1) จัดทำระเบียบหรือแนวปฏิบัติในการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา เพื่อเป็นหลักในการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน และผู้ที่ต้องการเข้าศึกษาต่อเนื่อง จะได้ทราบข้อกำหนดของสถานศึกษา และใช้เป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจสมัครเข้าเรียน

2) แต่งตั้งคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน ซึ่งเป็นบุคลากรภายในสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่ในการพิจารณาเทียบโอนผลการเรียนและประเมินความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ของผู้ขอเทียบโอน โดยหัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลการเทียบโอน สถานศึกษาอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพิ่มเติมได้ และกรรมการหรืออนุกรรมการควรมีความรู้พื้นฐานที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ที่จะเทียบโอน หากมีความจำเป็นสถานศึกษาสามารถเชิญผู้มีประสบการณ์หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน จากภายนอกเข้าร่วมเป็นกรรมการ

หรืออนุกรรมการ ทั้งนี้ การพิจารณาเทียบโอนผลการเรียนควรมีระบบหลักเกณฑ์ วิธีการที่ชัดเจน

3) จัดทำเอกสาร/หลักฐาน เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาเทียบโอน ผลการเรียนและการประเมิน โดยสถานศึกษาเดิมที่ผู้เรียนได้เรียนจนมีความรู้ ทักษะ ประสิทธิภาพ และนำไปขอเทียบโอนที่สถานศึกษาแห่งใหม่ จะต้องจัดทำเอกสาร หลักฐานที่แสดงผลการเรียน/ผลการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนได้รับและข้อมูลอื่นๆ ที่จำเป็น เพื่อการส่งต่อไปยังสถานศึกษาที่รับเทียบโอนให้สามารถพิจารณาเทียบโอนผลการ เรียนได้อย่างเหมาะสมกับตัวนักเรียน ส่วนสถานศึกษาที่รับเทียบโอนจะต้องจัดทำ เอกสารเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาเทียบโอน เช่น แบบคำร้องหรือแบบยื่นความ จ्ञานขอเทียบโอน แบบประเมิน แบบเสนอขออนุมัติผล การเทียบโอน ใบแจ้งผล การเทียบโอน ทะเบียนผู้ขอเทียบโอน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังต้องทำเอกสาร/ หลักฐานการศึกษาที่แสดงผลการเรียนของนักเรียนขณะที่ได้เรียนอยู่ในโรงเรียน

4) กำหนดคุณสมบัติของผู้ขอเทียบโอนผลการเรียน สถานศึกษาที่รับเทียบ โอนผลการเรียนเป็นผู้กำหนดคุณสมบัติของผู้ขอเทียบโอน โดยผู้ขอเทียบโอนจะ ต้องสมัครเข้าเป็นนักเรียนในสถานศึกษา ที่รับเทียบโอน ก่อนยื่นความจำนงขอเทียบ โอนและมีคุณสมบัติเฉพาะตามที่สถานศึกษาที่รับเทียบโอนกำหนด

5) กำหนดช่วงเวลาในการยื่นความจำนงขอเทียบโอนผลการเรียน

(1) สถานศึกษาที่รับเทียบโอนผลการเรียนควรกำหนดช่วงเวลา การเทียบโอนผลการเรียนในช่วงต้นปีการศึกษา ก่อนเปิดภาคเรียน หรือในช่วงต้น ภาคเรียนแรก ที่รับสมัครนักเรียนเข้าเรียน เพื่อการวางแผนการเรียนร่วมกัน ที่เหมาะสมกับนักเรียน หากผู้ขอเทียบโอนมีความจำเป็นอย่างยิ่งไม่สามารถยื่นความจำน งขอเทียบโอนได้ตามเวลาที่สถานศึกษากำหนด ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษา ที่รับเทียบโอน และในการเทียบโอนผลการเรียนให้เทียบโอนให้เสร็จสิ้นภายใน ภาคเรียนนั้นๆ

(2) ในระหว่างที่ศึกษาอยู่ หากนักเรียนประสงค์จะไปศึกษาหรือเสริม ความรู้ ทักษะ ประสิทธิภาพจากแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ เป็นการเพิ่มเติมในภายหลัง

นักเรียนจะต้องแสดงความจำนงต่อสถานศึกษาและต้องได้รับอนุญาตจากหัวหน้าสถานศึกษาก่อน

6) พิจารณาอายุของผลการเรียน/ผลการเรียนรู้ที่นักเรียนนำมาขอเทียบโอนให้สถานศึกษาที่เทียบโอนพิจารณาว่าเป็นผลการเรียนที่นักเรียนได้รับมาเมื่อใด หากเป็นผลการเรียนที่ได้ศึกษาเป็นระยะเวลานานมาแล้ว และมีได้รับการพัฒนาหรือเสริมเพิ่มเติมความรู้ทักษะแต่อย่างใด สถานศึกษาอาจไม่รับเทียบโอนได้ ทั้งนี้ ให้พิจารณาบนพื้นฐานธรรมชาติของวิชา ความทันสมัยของวิชาทันต่อเหตุการณ์ และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน เพื่อที่จะนำมาเชื่อมต่อกับความรู้ตามหลักสูตรของสถานศึกษา

3. การประเมิน

การประเมินความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ของผู้ขอเทียบโอนสามารถประเมินด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย เช่น การประเมินแฟ้มสะสมผลงาน การทดสอบมาตรฐานการสอบปากเปล่า การปฏิบัติจริง เป็นต้น สถานศึกษาต้องมีระบบการประเมินที่มีมาตรฐาน มีความเที่ยงตรง ถูกต้องตามหลักวิชา เชื่อถือได้ สถานศึกษาที่เทียบโอนอาจขอความร่วมมือจากองค์กรหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่ประเมินในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือและวิธีการ หรือขอความร่วมมือจากผู้ประเมินที่มีความรู้ ประสบการณ์ ในสาขาวิชาที่ต้องการประเมิน

4. การให้จำนวนหน่วย การให้ผลการเรียน การบันทึกผลการเรียน และการคิดผลการเรียนเฉลี่ย

การให้จำนวนหน่วยกิต/หน่วยการเรียน/หน่วยน้ำหนัก การให้ผลการเรียน การบันทึกผลการเรียน และการคิดผลการเรียนเฉลี่ยในรายวิชา/สาระ/กิจกรรมที่ได้จากการเทียบโอนผลการเรียนจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรเดิมของกระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรการศึกษานอกระบบ หลักสูตรเฉพาะ หลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรต่างประเทศ จากการศึกษาที่จัดโดยครอบครัว ประสบการณ์

การทำงาน การฝึกอาชีพ ฯลฯ เพื่อเข้าศึกษาต่อการศึกษาในระบบระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาสามารถพิจารณาได้จากรูปแบบการเทียบโอนผลการเรียน

5. แนวปฏิบัติการเทียบโอนผลการเรียน

การเทียบโอนผลการเรียนที่ได้จากการจัดการศึกษาโดยศูนย์การเรียน
การศึกษาตามหลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรเฉพาะ ฯลฯ ประสพการณ์การทำงาน
การฝึกอาชีพ เข้าสู่การศึกษาในระบบ ซึ่งเป็นผลการเรียนที่ได้รับในระหว่างที่ศึกษา
อยู่หรือเป็นผลการเรียนที่มีมาก่อนเทียบโอนได้ในสองลักษณะ ดังนี้

1) ในระหว่างที่ศึกษาอยู่ในชั้นเรียนการศึกษาในระบบ นักเรียนยื่นความ
จำนงต่อสถานศึกษาที่เรียนอยู่เพื่อขอไปศึกษาหรือเสริมความรู้ ทักษะ ประสพการณ์
จากแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ เป็นการเพิ่มเติม เนื่องจากสถานศึกษาที่เรียนอยู่มีได้เปิดสอน
ซึ่งต้องได้รับอนุญาตจากหัวหน้าสถานศึกษา ก่อนและเพื่อความชัดเจนในข้อตกลง
ระหว่างสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ในเรื่องหลักสูตร การวัดผลประเมินผล
และการจัดทำเอกสารหลักฐาน เพื่อนำมาประกอบการขอเทียบโอนในภายหลัง

2) ผู้ขอเทียบโอนสมัครเข้าเป็นนักเรียนและยื่นความจำนงขอเทียบโอน
ผลการเรียน/ผลการเรียนรู้ ทักษะ ประสพการณ์ที่มีมาแต่เดิมที่ได้จาก
แหล่งเรียนรู้อื่น การอนุมัติให้เทียบโอนผลการเรียนเมื่อการดำเนินการทั้งสองลักษณะ
เสร็จสิ้นลงแล้ว จะมีวิธีการจัดเข้าชั้นเรียนหรือการเทียบเคียงระดับของผลการเรียน/
ผลการเรียนรู้ การพิจารณาหน่วยกิต/หน่วยน้ำหนัก ผลการเรียนรู้/ผลการประเมิน
การบันทึกผลการเรียนในใบแสดงผลการเรียน การคิดผลการเรียนเฉลี่ยโดยวิธีใด
ให้เป็นไปตามแนวปฏิบัติดังนี้

(1) วิธีปฏิบัติในการจัดเข้าชั้นเรียน พิจารณาเอกสารหลักฐานการเรียน
ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในชั้นเรียนสุดท้ายที่ได้เรียน ส่วนการดำเนินการเทียบ
โอนผลการเรียน ความรู้ ทักษะ ประสพการณ์ที่ขอเทียบโอนให้พิจารณาว่าตรงกับ
รายวิชา/สาระ/กิจกรรมใด และเนื้อหาสาระมีระดับและความสอดคล้องตรงกับ
รายวิชา/สาระ/กิจกรรมในชั้นที่เรียนด้วยหรือไม่ อาจทำการประเมินควบคู่ไปด้วย

หากปรากฏว่าชื่อไม่ตรงกับที่ปรากฏในโครงสร้างหลักสูตรอาจกำหนดและบรรจุ
ชื่อนั้นไว้ในหลักสูตร

(2) จำนวนหน่วยกิต/หน่วยน้ำหนัก ให้จำนวนหน่วยของรายวิชา/
สาระตามเกณฑ์ของสถานศึกษาที่เรียนอยู่ สำหรับกิจกรรมไม่ให้จำนวนหน่วย

(3) ผลการเรียนรู้/ผลการประเมิน ผลการประเมินความรู้ ทักษะ
ประสบการณ์ ให้เป็นไปตามที่สถานศึกษากำหนด

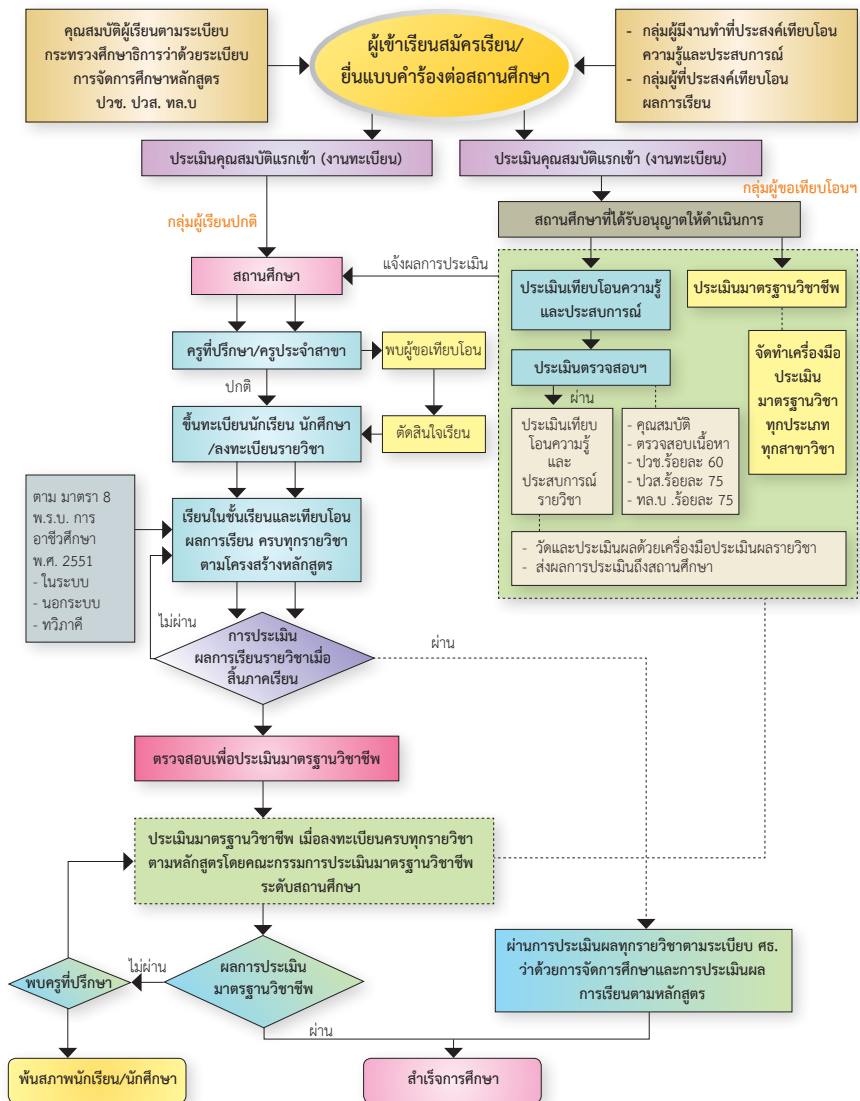
(4) การบันทึกผลการเรียนในใบแสดงผลการเรียน นำผลการประเมิน
ความรู้ ทักษะประสบการณ์กรอกในใบแสดงผลการเรียน

(5) การคิดผลการเรียนเฉลี่ย การคิดผลการเรียนเฉลี่ยให้คิดจาก
รายวิชาที่ได้จากการเรียนในสถานศึกษาที่เรียนอยู่ โดยไม่ต้องนำผลการประเมิน
ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ที่ได้จากการขอเทียบโอนมาคิดรวม

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)

ขั้นตอนการจัดการศึกษาและประเมินเทียบโอนผลการเรียน และเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ของสถานศึกษา

ภาพที่ 6 ขั้นตอนการเทียบโอนผลการเรียน เทียบโอนความรู้และประสบการณ์ของสถานศึกษา

1. หลักการและเหตุผล

ตามที่พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ. ศ. 2551 มาตรา 6 กำหนดว่า “การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานโดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติและมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้” และมาตรา 10 กำหนดว่า “เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา 6 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องคำนึงถึง (1) การมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติโดยมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่สถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถาบัน (2) การศึกษาในด้านวิชาชีพสำหรับประชาชนวัยเรียนและวัยทำงานตามความถนัดและความสนใจอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องจนถึงระดับปริญญาตรี” และ “(4) การศึกษาที่มีความยืดหยุ่นหลากหลายและมีระบบเทียบโอนผลการเรียนและระบบเทียบประสบการณ์การทำงานของบุคคลเพื่อเข้ารับการศึกษและการฝึกอบรมวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง” ประกอบกับข้อ 8 แห่งประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชา ลงวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2560 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดกำกับดูแลสถานศึกษาให้ดำเนินการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาให้แก่ผู้เรียนตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัตินี้โดยเคร่งครัด โดยหน่วยงานต้นสังกัดมีอำนาจออกระเบียบหรือข้อบังคับในการดำเนินการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาได้ โดยไม่ขัดหรือแย้งกับประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษาดังกล่าว

ดังนั้น เพื่อให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาได้จัดการอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสำหรับผู้ที่มีพื้นฐานความรู้และมีประสบการณ์จากการทำงานได้อย่างมีคุณภาพและมีมาตรฐานสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงได้ประกาศหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชา ทั้งนี้ ให้การเทียบโอนผลการเรียนเป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรแต่ละระดับ

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อให้สถานศึกษาและผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษามีแนวทางในการดำเนินงานเทียบโอนผลการเรียน และเทียบโอนความรู้และประสบการณ์อย่างเป็นระบบ

2.2 เพื่อให้สถานศึกษามีแนวปฏิบัติงานเทียบโอนผลการเรียน และเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ที่มีคุณภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกัน

2.3 เพื่อให้ผู้มีความรู้และประสบการณ์จากการทำงานสามารถขอรับการประเมินเทียบโอนความรู้และประสบการณ์จากการทำงานเข้าสู่ระบบการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

3. ขอบข่าย

การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ให้ดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในต้นภาคเรียนแรกที่เข้าเรียนโดยสถานศึกษาที่รับเทียบโอนกำหนดรายวิชา กลุ่มวิชา จำนวนหน่วยกิต หน่วยการเรียนรู้ที่จะรับเทียบโอนตามความเหมาะสมแต่ไม่เกิน 2 ใน 3 ของจำนวนหน่วยกิต ตามโครงสร้างหลักสูตร รวมทั้งกรณีของผู้กำลังเรียน ประสงค์จะเรียนรู้หรือฝึกอาชีพจากแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ต้องได้รับอนุญาตจากหัวหน้า

สถานศึกษา การจัดการเรียนกลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์
ต้องลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนปกติอย่างน้อย 1 ภาคเรียน

4. นิยามศัพท์

“กลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชา” หมายความว่า กลุ่มผู้ที่ทำงานที่มีพื้นฐานความรู้และมีประสบการณ์จากการทำงาน ที่เข้าศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยเรียนแบบไม่เต็มเวลาและมีระยะเวลาการศึกษาตามแผนการเรียนที่สถานศึกษาอาชีวศึกษากำหนด

“สถานศึกษาอาชีวศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งของรัฐและของเอกชนในการกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

“คณะกรรมการสถานศึกษา” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารสถานศึกษาในกรณีสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ หรือคณะกรรมการบริหารในกรณีสถานศึกษาอาชีวศึกษาของเอกชน

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า หน่วยงานในสังกัดกระทรวง ทบวง กรม และรัฐวิสาหกิจ

5. ประโยชน์ของการเทียบโอนผลการเรียนรู้เข้าสู่ระบบการศึกษา มีดังนี้

5.1 ด้านผู้เรียน

- 1) นำความรู้และประสบการณ์เทียบโอนเข้าสู่ระบบการศึกษา
- 2) เพิ่มวุฒิการศึกษาและความก้าวหน้าในงานอาชีพ
- 3) ลดการเรียนซ้ำในรายวิชา/กลุ่มวิชา ที่มีความรู้และประสบการณ์
- 4) ลดระยะเวลาการเรียน การเดินทาง ลดค่าใช้จ่าย
- 5) ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความต้องการ
- 6) มีสมรรถนะตามหลักสูตรแต่ละประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางาน

5.2 ด้านสถานศึกษา

- 1) ตอบสนองนโยบายในการเพิ่มปริมาณกำลังคนด้านอาชีวศึกษา
- 2) เพิ่มคุณภาพการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เน้นผู้เรียนเป็น

สำคัญ

- 3) เน้นการบูรณาการการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง

5.3 ด้านสถานประกอบการ

- 1) เพิ่มประสิทธิภาพให้กับบุคลากรในสถานประกอบการ
- 2) ลดค่าใช้จ่ายในการพัฒนาบุคลากรในสถานประกอบการ

5.4 ด้านอื่นๆ

- 1) ชุมชนได้รับการพัฒนาด้านวิชาชีพและเทคโนโลยีอย่างทั่วถึง
- 2) ชุมชนมีความเข้มแข็งโดยมีความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา

สถานประกอบการ

- 3) ผู้ประกอบอาชีพอิสระได้รับการพัฒนาตามสาขาอาชีพของตน
- 4) รองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

6. ขั้นตอนการจัดการศึกษาและประเมินเทียบโอนผลการเรียนรู้ ของสถานศึกษา

6.1 ขั้นตอนปฏิบัติการประเมินเทียบโอนความรู้และประสบการณ์
ของสถานศึกษา

6.1.1 จัดทำประกาศและประชาสัมพันธ์ให้ผู้สนใจทราบ

6.1.2 จัดเตรียมแบบคำร้องขอรับการประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด

6.1.3 รับแบบคำร้องของผู้เข้าเรียนเพื่อเทียบโอนความรู้และ
ประสบการณ์หรือเทียบโอนผลการเรียน

6.1.4 ดำเนินการประเมินคุณสมบัติแรกเข้าและประกาศรายชื่อ
ผู้มีสิทธิเข้ารับการประเมิน

6.1.5 คณะกรรมการตรวจสอบการมีความรู้และประสบการณ์ ดำเนินการประเมินคุณสมบัติ ตรวจสอบเนื้อหาแจ้งผลการประเมินให้สถานศึกษาทราบ

6.1.6 สถานศึกษาประกาศผลการตรวจสอบการมีความรู้และประสบการณ์รายวิชา ให้ผู้เข้ารับการประเมินทราบ

6.1.7 คณะกรรมการประเมินความรู้และประสบการณ์รายวิชา ดำเนินการประเมินความรู้และประสบการณ์เข้าสู่รายวิชาตามหลักสูตร และแจ้งผลให้งานทะเบียนของสถานศึกษาทราบ

6.2 ขั้นตอนปฏิบัติการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

6.2.1 สถานศึกษาแจ้งผู้ขอเทียบโอนพบครูประจำสาขาวิชา เพื่อวางแผนการเรียน

6.2.2 สถานศึกษาประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าเรียนตามหลักสูตร

6.2.3 ผู้ขอเทียบโอนขึ้นทะเบียนเป็นผู้เรียนของสถานศึกษา และลงทะเบียนรายวิชาตามแผนการเรียน

6.2.4 จัดการเรียนการสอนตามแผนการเรียนของแต่ละสาขาวิชา ตามที่สถานศึกษากำหนดจนครบตามโครงสร้างหลักสูตร รวมถึงการวัดผลและประเมินผลตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรฯ

6.2.5 สถานศึกษา ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนรายวิชา กลุ่มวิชาตามวิธีการเทียบโอนผลการเรียน

6.3 ขั้นตอนปฏิบัติการประเมินมาตรฐานวิชาชีพและสำเร็จการศึกษา

6.3.1 สถานศึกษาตรวจสอบผู้เรียนที่ลงทะเบียนครบทุกรายวิชาตามโครงสร้างหลักสูตรเพื่อเข้ารับการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ ในกรณีที่ผู้เรียนเข้ารับการประเมินมาตรฐานวิชาชีพแล้วไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน พบครูที่ปรึกษาและสามารถยื่นคำร้องขอรับการประเมินใหม่ได้

6.3.2 ผู้สำเร็จการศึกษาต้องผ่านการประเมินครบทุกรายวิชาตามโครงสร้างหลักสูตร และผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

7. แนวปฏิบัติในการเทียบโอนผลการเรียน (รายวิชา กลุ่มวิชา)

เพื่อให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนได้อย่างมีหลักเกณฑ์ มีมาตรฐาน มีความยุติธรรมและโปร่งใส สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้กำหนดแนวปฏิบัติในการเทียบโอนผลการเรียน ดังนี้

7.1 คุณสมบัติของผู้ขอเทียบโอนผลการเรียน

เป็นผู้เรียนในสถานศึกษาที่เปิดสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต (ทล.บ.)

7.2 เกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียน

7.2.1 การโอนผลการเรียนสำหรับผู้เรียนจากสถานศึกษาซึ่งใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ประกาศใช้ในปัจจุบัน ให้สถานศึกษาที่รับผู้เรียนเข้าเรียนรับโอนผลการเรียนทุกรายวิชานอกจากรายวิชาที่ได้อันดับผลการเรียนต่ำกว่า 2.0 สถานศึกษาจะรับโอน หรือ จะทำการประเมินใหม่ จนเห็นว่าได้ผลการเรียนถึงเกณฑ์มาตรฐานแล้ว จึงรับโอนรายวิชานั้นก็ได้

7.2.2 ในกรณีที่ผู้เรียนย้ายสถานศึกษา ถ้าผู้เรียนมีผลการเรียนระดับ 0 (ศูนย์) ในรายวิชาใดและมีสิทธิได้รับการประเมินใหม่ ให้สถานศึกษาที่ผู้เรียนเรียนอยู่ก่อน ดำเนินการประเมินใหม่ให้แก่ผู้เรียนผู้นั้นเว้นแต่มีเหตุสุดวิสัย ให้สถานศึกษาที่รับเข้าเรียนดำเนินการประเมินใหม่ได้ ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษาที่รับเข้าเรียนเป็นรายๆ ไป

7.2.3 สถานศึกษาจะรับโอนผลการเรียนรายวิชา หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายของกระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต และหลักสูตรอื่นของสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ สถานศึกษาเอกชน หรือหน่วยงานของราชการ ได้ตามเงื่อนไขดังนี้

(1) เป็นรายวิชาหรือกลุ่มวิชาที่มีจุดประสงค์และเนื้อหาใกล้เคียงกัน ในระดับ ปวช. ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ระดับ ปวส. และ ระดับ ทล.บ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 และมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่าหน่วยกิตของรายวิชาที่ระบุไว้ในหลักสูตร

(2) รายวิชาที่ได้ระดับผลการเรียนต่ำกว่า 2.0 ให้สถานศึกษาที่รับโอนผลการเรียนทำการประเมินใหม่ ถ้ามีผลตามเกณฑ์มาตรฐานแล้วจึงรับโอนรายวิชานั้น

(3) รายวิชาที่ได้ระดับผลการเรียนตั้งแต่ 2.0 ขึ้นไป สถานศึกษาจะรับโอนผลการเรียนหรือจะทำการประเมินใหม่แล้วจึงรับโอนรายวิชานั้นก็ได้

7.2.4 สถานศึกษาจะรับโอนผลการเรียนรายวิชาจากหลักสูตรอื่น ซึ่ง ก.พ. รับรองคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต หรือจากหลักสูตรอื่นใดที่มีรายวิชาลักษณะเดียวกัน แต่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่นของหน่วยงานต่างๆ ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ สถานศึกษาเอกชน หรือหน่วยงานของราชการได้ ตามเงื่อนไขต่อไปนี้

(1) เป็นรายวิชาหรือกลุ่มวิชาที่มีจุดประสงค์และเนื้อหาใกล้เคียงกัน ในระดับ ปวช. ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ระดับ ปวส. และ ระดับ ทล.บ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 และมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่าหน่วยกิตของรายวิชาที่ระบุไว้ในหลักสูตร

(2) เป็นรายวิชาที่ได้ระดับผลการเรียนตั้งแต่ 2.0 ขึ้นไป โดยสถานศึกษาจะรับโอนผลการเรียนหรือจะทำการประเมินใหม่แล้วจึงรับโอนรายวิชานั้นก็ได้

7.2.5 การขอโอนผลการเรียนรายวิชาให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนการประเมินผลภาคเรียนแรกที่เข้าเรียน

7.2.6 การบันทึกผลการเรียนลงในทะเบียนแสดงผลการเรียน ให้ใช้รหัสวิชาและชื่อรายวิชาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต ของสำนักงานคณะกรรมการ

การอาชีวศึกษาที่ประกาศใช้เป็นปัจจุบัน โดยแสดงหมายเหตุว่าเป็นรายวิชาที่รับโอนมาจากหลักสูตรอื่นหรือจากการเทียบรายวิชา รหัสวิชาใด ยกเว้นมีข้อกำหนดเฉพาะในเรื่องนั้นๆ

7.2.7 สถานศึกษาจะอนุญาตให้ผู้เรียนไปเรียนรายวิชาบางรายวิชาจากสถานศึกษาแห่งอื่น ในกรณีที่สถานศึกษาไม่สามารถเปิดทำการสอนในรายวิชานั้นได้ โดยสถานศึกษาพิจารณารายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อหาของหลักสูตรตามที่เห็นสมควร และให้สถานศึกษาทั้งสองแห่งทำความตกลงร่วมกันในการจัดสอนและรับโอนผลการเรียนสถานศึกษาพิจารณารับโอนผลการเรียน ดังนี้

- (1) รับโอนรายวิชาที่มีผลการเรียนตั้งแต่ 2.0 ขึ้นไป
- (2) รายวิชาที่ได้รับระดับผลการเรียนต่ำกว่า 2.0 สถานศึกษาที่รับโอนผลการเรียนทำการประเมินใหม่ เมื่อได้ผลตามเกณฑ์มาตรฐานแล้วจึงรับโอนรายวิชานั้น

ทั้งนี้ ให้สถานศึกษาแจ้งให้ผู้เรียนทราบก่อนที่จะอนุญาตให้ไปเรียน

การบันทึกผลการเรียนลงในระบบแสดงผลการเรียน ให้ใช้รหัสวิชาและชื่อรายวิชาของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่ประกาศใช้เป็นปัจจุบัน โดยระบุว่ารับโอนจากสถานศึกษาแห่งอื่น รหัสวิชาใด ยกเว้นมีข้อกำหนดเฉพาะในเรื่องนั้นๆ

7.2.8 กรณีที่มีการประเมินใหม่ระดับผลการเรียนให้เป็นไปตามที่ได้จากการประเมินใหม่แต่ต้องไม่สูงไปกว่าเดิม

7.2.9 ผู้เรียนที่สถานศึกษาให้พ้นสภาพผู้เรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต แล้วสอบเข้าเรียนใหม่ในสถานศึกษาเดิมหรือสถานศึกษาแห่งใหม่ ให้สถานศึกษารับโอนผลการเรียนเฉพาะรายวิชาที่ยังปรากฏอยู่ในหลักสูตรนี้ และได้รับระดับผลการเรียนตั้งแต่ 2.0 ขึ้นไป

7.2.10 ผู้เรียนที่ขอโอนผลการเรียนรายวิชาต้องลงทะเบียนเรียนรายวิชาในสถานศึกษา ไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียน

7.2.11 ผู้เรียนที่เทียบโอนผลการเรียนต้องลงทะเบียนเรียนรายวิชาในสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียน

7.2.12 ผลการเรียนที่จะนำมาขอรับการเทียบโอนผลการเรียนให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน ทั้งนี้ให้พิจารณาจากพื้นฐานธรรมชาติวิชาความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์และสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน

7.3 คณะกรรมการการเทียบโอนผลการเรียน

7.3.1 สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการการเทียบโอนผลการเรียนจำนวนไม่น้อยกว่า 3 คน ประกอบด้วยรองผู้อำนวยการวิทยาลัยที่รับผิดชอบด้านวิชาการ หรือหัวหน้างานที่รับผิดชอบด้านหลักสูตรเป็นประธาน หัวหน้าแผนกหรือหัวหน้าคณะวิชาที่รับผิดชอบรายวิชานั้น เป็นกรรมการ และครูประจำรายวิชาเป็นกรรมการและเลขานุการ

7.3.2 การเทียบโอนผลการเรียนให้คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนดำเนินการพิจารณาจากหลักฐานการศึกษาที่นำมาแสดงเพื่อขอเทียบโอนผลการเรียนตามวิธีการเทียบโอนผลการเรียน

7.3.3 ผลการเรียนที่ได้รับการเทียบโอนให้คงผลการเรียนตามหลักฐานเดิมที่ปรากฏหรือให้ผลการเรียนใหม่ที่ได้จากการประเมินแต่ต้องไม่สูงกว่าผลการเรียนเดิม

7.3.4 ให้สถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลการเทียบโอน

8. หลักเกณฑ์การขอรับการประเมินเทียบโอนความรู้และประสบการณ์

8.1 คุณสมบัติของผู้ขอรับการประเมิน

8.1.1 เป็นผู้เข้าเรียนในสถานศึกษาที่เปิดสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต (ทล.บ.)

8.1.2 มีความรู้และประสบการณ์ในรายวิชา กลุ่มวิชาที่ขอรับการประเมิน ดังนี้

- 1) ผู้ขอเทียบโอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
 - (1) มีประสบการณ์ หลังจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่น้อยกว่า 3 ปี จึงขอเข้ารับการเทียบโอนในสาขาที่เกี่ยวข้อง
 - (2) มีหลักฐานที่แสดงถึงความรู้และประสบการณ์ ไม่น้อยกว่า 3 ปี
- 2) ผู้ขอเทียบโอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)
 - (1) มีประสบการณ์หลังจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ไม่น้อยกว่า 2 ปี จึงขอเข้ารับการเทียบโอนในสาขาที่เกี่ยวข้อง
 - (2) มีหลักฐานที่แสดงถึงความรู้และประสบการณ์ ไม่น้อยกว่า 2 ปี
 - (3) กรณีผู้ที่กำลังศึกษาในระดับ ปวช. และทำงาน หรือฝึกอาชีพระหว่างเรียนในสาขาที่เกี่ยวข้องเมื่อมีคุณสมบัติเข้าศึกษาต่อในระดับ ปวส. ให้นับเวลาในการทำงาน หรือฝึกอาชีพรวมด้วยได้ แต่รวมความรู้และประสบการณ์ทั้งสองส่วนแล้วต้องไม่น้อยกว่า 3 ปี
- 3) ผู้ขอเทียบโอนระดับเทคโนโลยีบัณฑิต (ทล.บ.)
 - (1) ต้องมีวุฒิการศึกษา ระดับ ปวส. หรือเทียบเท่า ในสาขาที่เข้าเรียนหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง

(2) ต้องมีประสบการณ์หลังจบการศึกษาระดับ ปวส. หรือเทียบเท่า ไม่น้อยกว่า 2 ปี

(3) มีหลักฐานที่แสดงถึงความรู้และประสบการณ์ ไม่น้อยกว่า 2 ปี

8.1.3 ผู้ขอเทียบโอนที่มีความรู้และประสบการณ์ในการทำงานลักษณะเดียวกัน ต่อเนื่องกันไม่น้อยกว่า 5 ปี โดยระหว่างทำงานได้มีการพัฒนาตนเองด้านการศึกษา เช่น การศึกษาตามอัธยาศัย การศึกษานอกระบบ เมื่อจบการศึกษาในแต่ละระดับแล้วสามารถขอเทียบโอนในระดับต่อไปได้

8.2 คณะกรรมการตรวจสอบการมีความรู้และประสบการณ์รายวิชา

8.2.1 คณะกรรมการตรวจสอบการมีความรู้และประสบการณ์รายวิชา จำนวน 3 คน ประกอบด้วย

1) รองผู้อำนวยการวิทยาลัยที่รับผิดชอบด้านวิชาการ หรือหัวหน้างานที่รับผิดชอบด้านหลักสูตร เป็นประธานกรรมการ

2) หัวหน้าแผนกหรือหัวหน้าคณะวิชาที่รับผิดชอบรายวิชานั้น เป็นกรรมการ

3) ครูประจำรายวิชา เป็นกรรมการและเลขานุการ มีหน้าที่ตรวจสอบหลักฐานและสัมภาษณ์ผู้เรียนเพื่อรับรองการมีความรู้และประสบการณ์รายวิชา

8.2.2 คณะกรรมการประเมินความรู้และประสบการณ์รายวิชา จำนวน 3 คน ประกอบด้วย

1) หัวหน้าคณะวิชาหรือหัวหน้าแผนกวิชาที่รับผิดชอบรายวิชา เป็นประธานกรรมการ

2) ครูผู้สอนในสาขาวิชา/สาขางานของสถานศึกษาอื่นจากทะเบียนของคณะกรรมการอาชีวศึกษาจังหวัดหรือบุคลากรของหน่วยงานสถานประกอบการ องค์กรวิชาชีพ ผู้ประกอบอาชีพ จากทะเบียนของคณะกรรมการอาชีวศึกษาจังหวัด โดยได้รับอนุญาตจากสถานศึกษาต้นสังกัดหรือหน่วยงาน

ต้นสังกัด จำนวน 1 คน เป็นกรรมการ

3) ครูประจำรายวิชา เป็นกรรมการและเลขานุการ มีหน้าที่ ประเมินความรู้และประสบการณ์ตามสมรรถนะรายวิชาที่ขอรับการประเมินตาม กรอบการประเมินเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชา ตามเกณฑ์ต่อไปนี้

(1) ประเมินความรู้และประสบการณ์ตามสมรรถนะ รายวิชาของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

(2) จัดทำเครื่องมือประเมินที่ครอบคลุมเนื้อหาและ สมรรถนะทั้งหมดของรายวิชาที่ขอเทียบโอน รายวิชาที่มีเฉพาะภาคทฤษฎี หรือภาคปฏิบัติเพียงอย่างเดียวให้ประเมินเฉพาะภาคทฤษฎีหรือภาคปฏิบัติ แล้วแต่กรณีเพียงอย่างเดียว ถ้ามีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้ประเมิน ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติตามผังการสรางแบบทดสอบและแนวปฏิบัติ ที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

(3) จำนวนชั่วโมงในการประเมินต้องไม่น้อยกว่าจำนวน ชั่วโมงการเรียนต่อสัปดาห์ของรายวิชานั้น

(4) เกณฑ์การตัดสินผลการประเมินให้ถือปฏิบัติตามเกณฑ์ การประเมินผลการเรียนรายวิชานั้น

(5) ให้สถานศึกษาเก็บรักษาเอกสารหลักฐานในการดำเนิน การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาไว้ทุกขั้นตอนเพื่อการตรวจสอบเป็น ระยะเวลาสามปี นับจากวันที่สถานศึกษาอนุมัติผลการประเมิน

8.3 เงื่อนไขการขอรับการประเมินเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ เข้าสู่ระบบการศึกษาให้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษา และการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต (ทล.บ.) ดังนี้

8.3.1 ผู้เรียนลงทะเบียนเพื่อขอรับการประเมินเทียบโอนความรู้และ ประสบการณ์ได้ไม่เกิน 2 ใน 3 ของจำนวนหน่วยกิต ตามโครงสร้างของหลักสูตร

8.3.2 ผู้เรียนที่มีประสบการณ์ในงานอาชีพหรือฝึกอาชีพในสถานประกอบการ หรือทำงานในงานอาชีพนั้นอยู่แล้ว หรือมีความรู้ในรายวิชาตามหลักสูตรดังกล่าวก่อนเข้าเรียน หรือเข้าเรียนแล้วแต่ขอไปเรียนหรือฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการขอประเมินเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ เพื่อยกเว้นการเรียนรายวิชานั้นได้ ผู้เรียนที่ประเมินแล้วไม่ผ่านเกณฑ์จะขอประเมินเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ในภาคเรียนนั้นอีกไม่ได้ แต่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนนั้นหรือขอรับการประเมินในภาคเรียนต่อไปได้

8.4 วิธีการประเมิน

8.4.1 การประเมินเบื้องต้นพิจารณารายวิชา กลุ่มวิชาที่ขอรับการประเมิน ดังนี้

1) มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติงาน ฝึกอบรมไม่น้อยกว่าจำนวนชั่วโมงของรายวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

2) มีสมรรถนะหรือเนื้อหาที่สอดคล้องกับรายวิชา กลุ่มวิชาในระดับ ปวช. ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ระดับ ปวส. และ ระดับ ทล.บ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75

3) พิจารณาข้อมูลจากการสัมภาษณ์เบื้องต้นตามลักษณะงานสถานประกอบการและประสบการณ์

8.4.2 การประเมินเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย ซึ่งครอบคลุมจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และเนื้อหาวิชา ทั้งนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมาย

8.5 การตัดสินผลการประเมินและการให้ค่าระดับผลการประเมิน ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร

8.5.1 ให้ตัดสินผลการประเมินเป็นรายวิชาตามหลักสูตร

8.5.2 รายวิชาที่มีระดับผลการประเมินตั้งแต่ 1.0 ขึ้นไป หรือ คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ถือว่าผ่านการประเมิน

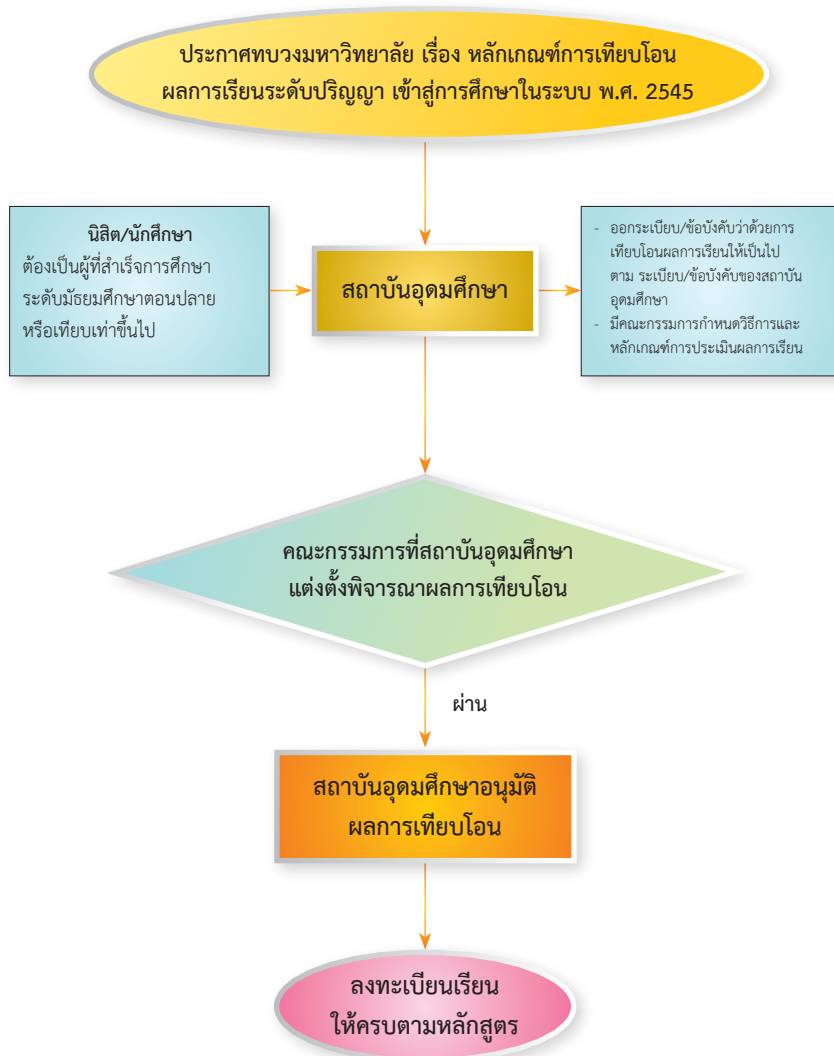

8.5.3 รายวิชาที่มีระดับผลการประเมิน 0 (ศูนย์) หรือคะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50 ถือว่าไม่ผ่านการประเมิน และให้ลงทะเบียนเรียนใหม่ในรายวิชานั้น

8.5.4 ให้ใช้ค่าระดับผลการเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรที่ขอประเมินเทียบโอนความรู้และประสบการณ์

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)

ภาพที่ 7 ขั้นตอนการเทียบโอน ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

1. หลักการ

1.1 การเทียบโอนผลการเรียนต้องสามารถเทียบโอนผลการเรียนทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

1.2 การเทียบโอนผลการเรียนยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล แต่สถาบันอุดมศึกษายังคงรักษาไว้ซึ่งคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

1.3 สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดให้มีบุคลากร/หน่วยงานรับผิดชอบการเทียบโอนผลการเรียน เพื่อทำหน้าที่ให้คำแนะนำ/ปรึกษาและดำเนินการให้มีการเทียบโอนผลการเรียนตามกระบวนการและหลักเกณฑ์ที่กำหนด

1.4 วิธีการและหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินการเทียบความรู้และโอนหน่วยกิตต้องชัดเจน สมเหตุสมผล และเชื่อถือได้ รวมทั้งทำให้กระบวนการประเมินมีความโปร่งใส และประกันได้ว่าผู้ขอเทียบโอนผลการเรียนทุกคนได้รับการพิจารณาอย่างยุติธรรม

1.5 การประเมินการเทียบโอนผลการเรียนจะต้องชัดเจน และกรณีที่ผลการเรียนู้คล้ายกันจะต้องได้รับการพิจารณาด้วยบรรทัดฐานเดียวกัน

1.6 ควรมีการทบทวนวิธีการประเมินการเทียบโอนผลการเรียนเป็นระยะๆ เพื่อเพิ่มความชัดเจน ลดความซ้ำซ้อนของวิธีการประเมิน และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการและสังคม

2. คุณสมบัติของผู้มีสิทธิ์ขอเทียบโอนผลการเรียน

2.1 ต้องมีความรู้พื้นฐานตามที่กำหนดในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย ในระดับที่ขอเทียบโอนผลการเรียน ดังนี้

(1) กรณีขอเทียบโอนผลการเรียนระดับปริญญาตรี ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่าขึ้นไป

(2) กรณีขอเทียบโอนผลการเรียนระดับบัณฑิตศึกษา ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่าขึ้นไป

2.2 ผู้ขอเทียบโอนผลการเรียนต้องเป็นหรือเคยเป็นนักศึกษาของสถาบัน การศึกษาระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่าในหลักสูตรที่ทบวงมหาวิทยาลัย หรือหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจตามกฎหมายรับรอง

2.3 สถาบันอุดมศึกษาโดยความเห็นชอบของสภาสถาบันอุดมศึกษา อาจกำหนดคุณสมบัติอื่นๆ ของผู้ขอเทียบโอนผลการเรียนเพิ่มเติมได้ เช่น ผู้ขอเทียบผลการเรียนจากการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย จะต้องสอบเข้าสถาบันอุดมศึกษาได้ในคณะวิชาที่ต้องการขอเทียบโอนผลการเรียน ตามวิธีที่สถาบันอุดมศึกษาหรือคณะวิชากำหนด เป็นต้น

3. หลักเกณฑ์การเทียบโอนความรู้และโอนหน่วยกิต

3.1 หลักเกณฑ์การเทียบวิชาเรียนและโอนหน่วยกิตระหว่างการศึกษา ในระบบระดับปริญญาตรี

(1) เป็นรายวิชาหรือกลุ่มรายวิชาในหลักสูตรระดับอุดมศึกษา หรือเทียบเท่าที่ทบวงมหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจตามกฎหมายรับรอง

(2) เป็นรายวิชาหรือกลุ่มรายวิชาที่มีเนื้อหาสาระครอบคลุม ไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของรายวิชาหรือกลุ่มรายวิชาที่ขอเทียบ

(3) เป็นรายวิชาหรือกลุ่มรายวิชาที่สอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าระดับคะแนน ตัวอักษร C หรือแต้มระดับคะแนน 2.00 หรือเทียบเท่า

(4) นักศึกษาจะเทียบรายวิชาและโอนหน่วยกิตได้ไม่เกิน 3 ใน 4 ของจำนวนหน่วยกิตรวมของหลักสูตรที่รับโอน

(5) รายวิชาหรือกลุ่มวิชาที่เทียบโอนจากต่างสถาบันอุดมศึกษา จะไม่นำมาคำนวณแต้มระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม

(6) นักศึกษาจะต้องใช้เวลาศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาที่รับโอน อย่างน้อย 1 ปีการศึกษา

(7) ในกรณีที่สถาบันอุดมศึกษาเปิดหลักสูตรใหม่จะเทียบโอน นักศึกษาเข้าศึกษาได้ ไม่เกินกว่าชั้นปีและภาคการศึกษาที่ได้รับอนุญาตให้นักศึกษาเรียนอยู่ตามหลักสูตรที่ได้รับความเห็นชอบแล้ว

3.2 หลักเกณฑ์การเทียบโอนความรู้และการให้หน่วยกิตจากการศึกษานอกระบบและ/หรือการศึกษาตามอัธยาศัยเข้าสู่วิทยาลัยในระบอบ

(1) การเทียบความรู้จะเทียบเป็นรายวิชาหรือกลุ่มรายวิชาตามหลักสูตร และระดับการศึกษาที่เปิดสอนในสถาบันอุดมศึกษาที่ผู้ขอเทียบต้องการ

(2) วิธีการประเมินเพื่อการเทียบโอนความรู้ในแต่ละรายวิชาหรือกลุ่มรายวิชาและ เกณฑ์การตัดสินของการประเมินในแต่ละวิธีให้เป็นไปตามสถาบันอุดมศึกษากำหนดโดยความเห็นชอบของสภาสถาบันอุดมศึกษา

(3) ผลการประเมินจะต้องเทียบได้ไม่ต่ำกว่าระดับคะแนนตัวอักษร C หรือแต่มีระดับคะแนน 2.00 หรือเทียบเท่าสำหรับรายวิชาหรือกลุ่มรายวิชา ระดับปริญญาตรี และไม่ต่ำกว่าระดับคะแนนตัวอักษร B หรือแต่มีระดับคะแนน 3.00 หรือเทียบเท่า สำหรับรายวิชาหรือกลุ่มรายวิชา ระดับบัณฑิตศึกษา จึงจะให้จำนวนหน่วยกิตของรายวิชาหรือกลุ่มรายวิชานั้น แต่จะไม่ให้ระดับคะแนนตัวอักษร และไม่มีการนำมาคิดคะแนนผลการเรียน หรือคำนวณแต่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม

(4) การบันทึกผลการเรียนให้บันทึกตามวิธีการประเมิน

(5) การเทียบรายวิชาหรือกลุ่มรายวิชาจากการศึกษานอกระบบ/หรือการศึกษาตามอัธยาศัย ให้หน่วยกิตได้รวมกันไม่เกิน 3 ใน 4 ของจำนวนหน่วยกิตรวมของหลักสูตรระดับปริญญาตรีที่ขอเทียบ และจำนวนหน่วยกิตของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่จะให้เทียบโอนได้ ให้สถาบันอุดมศึกษา โดยความเห็นชอบของสภาสถาบันอุดมศึกษากำหนดตามความเหมาะสม โดยให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรนั้น ๆ และตามหลักเกณฑ์ข้อ 4.1

(6) นักศึกษาต้องใช้เวลาศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่รับโอนอย่างน้อย 1 ปีการศึกษา สำหรับหลักสูตรระดับปริญญาตรี

3.3 สถาบันอุดมศึกษาโดยความเห็นชอบของสภาสถาบันอุดมศึกษา
อาจพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ต้องไม่ต่ำกว่า
หลักเกณฑ์ข้างต้น

3.4 กรณีที่การเทียบโอนผลการเรียนไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ข้างต้น
ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการทบวงมหาวิทยาลัย

3.5 การเทียบโอนผลการเรียนที่ดำเนินการไปแล้วก่อนประกาศทบวง
มหาวิทยาลัยฉบับนี้ใช้บังคับ ให้เป็นไปตามบูรณ์ตามประกาศฯ ฉบับนี้ และการดำเนิน
การต่อไปให้เป็นไปตามประกาศฯ ฉบับนี้

วิธีการประเมินผลการเรียนรู้จากการศึกษานอกระบบ การศึกษาตาม
อัธยาศัยให้เป็นไปตามที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด เช่น การสอบมาตรฐาน (credit
from standard tests : CS) การสอบที่ไม่ใช่การสอบมาตรฐาน (credit from non
standard tests) หรือ credit from exam : CE) หน่วยกิตที่ได้จากการประเมิน/
อบรมจากหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่สถาบันอุดมศึกษา (credit from training : CT)
หน่วยกิตที่ได้จากแฟ้มสะสมงาน (credit from portfolio : CP)

4. กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

วัตถุประสงค์เพื่อเป็นกรอบมาตรฐานให้สถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทาง
ในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และพัฒนาคุณภาพ
การจัดการศึกษา ให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและเพื่อประโยชน์ต่อการ
รับรองมาตรฐานคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษา ซึ่งประกอบด้วย

1) ระดับคุณวุฒิ

ระดับที่ 1 อนุปริญญา (3 ปี)

ระดับที่ 2 ปริญญาตรี

ระดับที่ 3 ประกาศนียบัตรบัณฑิต

ระดับที่ 4 ปริญญาโท

ระดับที่ 5 ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง

ระดับที่ 6 ปริญญาเอก

2) มาตรฐานผลการเรียนรู้

(1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

(2) ด้านความรู้

(3) ด้านทักษะทางปัญญา

(4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

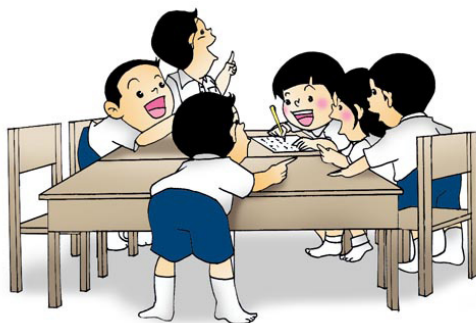
(5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้

เทคโนโลยีสารสนเทศ

สำหรับสาขา/สาขาวิชาที่เน้นทักษะทางปฏิบัติต้องเพิ่มมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย โดยมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านของแต่ละระดับคุณวุฒิ และลักษณะของหลักสูตรอย่างน้อยต้องเป็นไปตามที่คณะกรรมการการอุดมศึกษา กำหนดไว้ในแนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2552

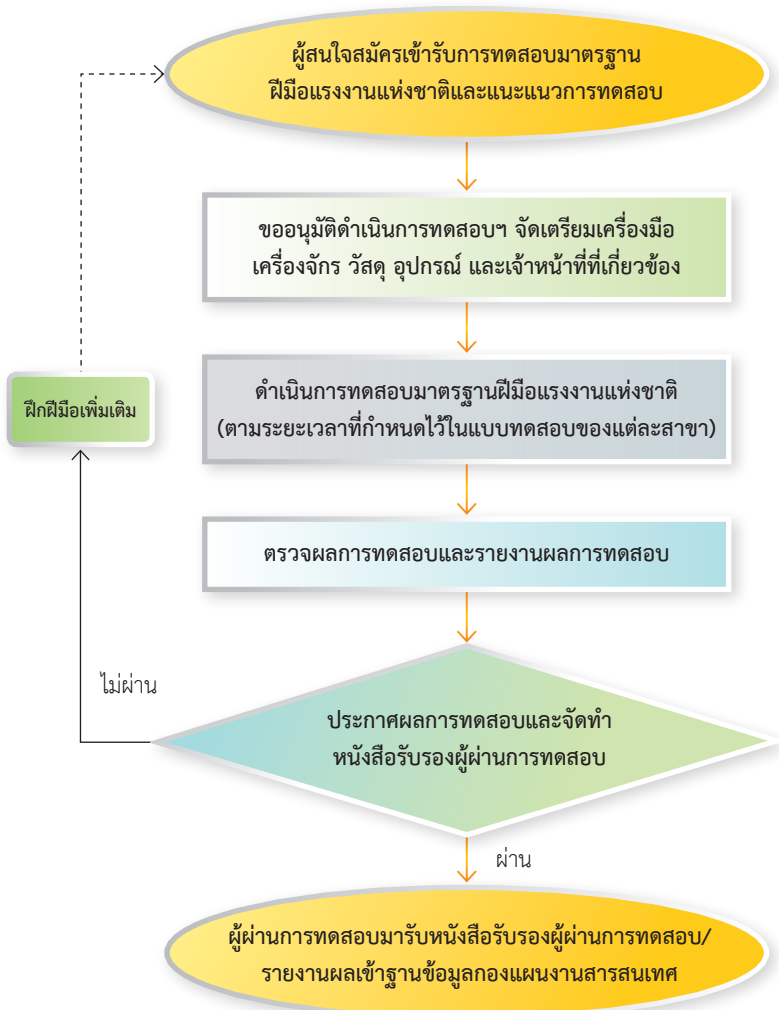
3) ชื่อปริญญา จำนวนหน่วยกิต ระยะเวลาในการศึกษา และการเทียบโอนผลการเรียนรู้ให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

กลไกความเชื่อมโยง ของผลการเรียนรู้ของผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาและสมรรถนะในการปฏิบัติ ต้องมีระบบและกลไกในการเข้าสู่ระดับคุณวุฒิที่มีความยืดหยุ่น หลากหลาย เพื่อให้บุคคลที่มีประสบการณ์หรือสมรรถนะจากการปฏิบัติงานสามารถเทียบโอนหรือเติมเต็มเพื่อให้ได้การรับรองตามคุณวุฒินั้นๆ

กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน (ก.พ.ร.)

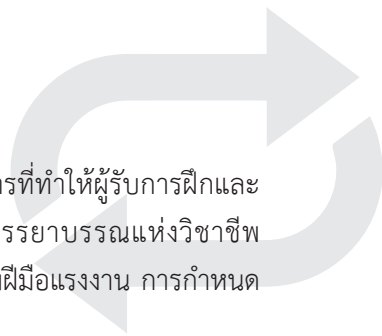
กระบวนการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน

หมายเหตุ : ผู้ผ่านการทดสอบสามารถนำผลมาเทียบโอนได้กับ กศน. (ประถม ม.ต้น ม.ปลาย ปวช.) และ สอศ. (ปวช.) เพื่อศึกษาในระดับ ปวส. หรือ ป.ตรี ต่อไป

ภาพที่ 8 กระบวนการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน

การพัฒนาฝีมือแรงงาน หมายถึง กระบวนการที่ทำให้ผู้รับการฝึกและประชากรวัยทำงานมีฝีมือ ความรู้ความสามารถ จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ และทัศนคติที่เกี่ยวกับการทำงานอันได้แก่ การฝึกอบรมฝีมือแรงงาน การกำหนดมาตรฐานฝีมือแรงงาน และการอื่นที่เกี่ยวข้อง

1. หลักสูตร

หลักสูตร หมายถึง หัวข้อวิชา เนื้อหา และวิธีดำเนินการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน โดยหลักสูตรของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ประกอบด้วย โครงร่างหลักสูตร คู่มือวิทยากร คู่มือผู้เข้ารับการฝึก สื่อ อุปกรณ์การสอน แบบประเมิน

ผู้จัดทำหลักสูตร หมายถึง ผู้ดำเนินการวิเคราะห์/รวบรวมข้อมูล เพื่อยกร่างหลักสูตร จัดพิมพ์ตามรูปแบบหลักสูตรของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน รวมทั้งผู้ตรวจสอบข้อมูลความถูกต้อง

รหัสหลักสูตร หมายถึง การกำหนดรหัสหลักสูตรแต่ละประเภทเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด ใช้ตัวเลข 13 หลักในการกำกับชื่อหลักสูตร ตัวเลขแต่ละหลัก แสดงความหมายของจังหวัด/หน่วยงาน กิจกรรมการฝึกหลัก กิจกรรมย่อย สาขาอาชีพ กลุ่มอาชีพ อาชีพ และลำดับที่ของหลักสูตรตามลำดับ

รหัสหัวข้อวิชา หมายถึง การกำหนดรหัสวิชาแต่ละประเภทเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด ใช้ตัวเลข 10 หลักในการกำกับชื่อหัวข้อวิชา ตัวเลขแต่ละหลัก แสดงความหมายของจังหวัด/หน่วยงาน กิจกรรมการฝึกหลัก กลุ่มอาชีพ หมวดวิชา กลุ่มวิชาในกลุ่มอาชีพ และลำดับหัวข้อวิชาตามลำดับ

1.1 หลักสูตรการฝึกเตรียมเข้าทำงาน Pre-employment มี 2 ประเภท คือ

1) **ประเภท ก** หมายถึง การฝึกอบรมฝีมือแรงงานก่อนเข้าทำงาน เพื่อให้แรงงานมีสมรรถนะการปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานแต่ละสาขาอาชีพ

- กลุ่มเป้าหมาย แรงงานใหม่หรือแรงงานที่จะเข้าสู่การทำงานในตลาดแรงงาน ซึ่งยังไม่มีพื้นฐานด้านอาชีพ

- ระยะเวลาการฝึก ฝึกโดยสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค หรือ ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด หรือหน่วยงานที่มีชื่อเรียกเป็นอย่างอื่นซึ่งมีหน้าที่ จัดฝึกอบรม ตั้งแต่ 280 ชั่วโมงหรือ 2 เดือนขึ้นไป แต่ไม่เกิน 1,680 ชั่วโมง หรือ 12 เดือน และฝึกในกิจการอีก 1-4 เดือน (แล้วแต่สาขาอาชีพ)

2) ประเภท ข หมายถึง การฝึกอบรมฝีมือแรงงานก่อนเข้าทำงาน เพื่อเสริมศักยภาพของแรงงานให้สามารถปฏิบัติงานในอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มขึ้น

- กลุ่มเป้าหมาย แรงงานใหม่ หรือแรงงานที่จะเข้าสู่การทำงาน ในตลาดแรงงาน ซึ่งมีพื้นฐานด้านอาชีพอยู่แล้ว แต่ยังไม่ได้ทำงาน

- ระยะเวลาการฝึก ฝึกโดยสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค หรือ ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด หรือหน่วยงานที่มีชื่อเรียกเป็นอย่างอื่นซึ่งมีหน้าที่ จัดฝึกอบรม ตั้งแต่ 35 ชั่วโมงขึ้นไป แต่ไม่เกิน 280 ชั่วโมง ไม่มีการฝึกในกิจการ

1.2 หลักสูตรการฝึกยกระดับฝีมือ Upgrade Training มี 2 ประเภท คือ

1) ประเภท ก หมายถึง การฝึกอบรมฝีมือแรงงานเพื่อเพิ่มเติมความรู้ ความสามารถและทักษะในด้านอาชีพให้กับแรงงานได้มีศักยภาพการทำงานที่สูงขึ้น

- กลุ่มเป้าหมาย ผู้ที่ทำงานอยู่แล้ว หรือผู้ว่างงานที่เคยทำงาน มาแล้ว ซึ่งต้องมีพื้นฐานความรู้ ความสามารถ และทักษะที่เกี่ยวข้องกับสาขาอาชีพ ที่จะเข้าฝึก

- ระยะเวลาการฝึก ฝึกโดยสถาบันฯ ภาค หรือศูนย์ฯ จังหวัด หรือหน่วยงานที่มีชื่อเรียกเป็นอย่างอื่นซึ่งมีหน้าที่จัดฝึกอบรม ตั้งแต่ 6 ชั่วโมงขึ้นไป แต่ไม่เกิน 240 ชั่วโมง

2) ประเภท ข หมายถึง การฝึกอบรมฝีมือแรงงานเพื่อเพิ่มเติม ความรู้ ความสามารถและทักษะในด้านการบริหารจัดการหรือความรู้เสริมอื่นๆ ที่จะสนับสนุนให้การปฏิบัติงานในอาชีพหลักของแรงงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

- เป้าหมาย ผู้ที่ทำงานอยู่แล้ว หรือผู้ว่างงานที่เคยทำงานมาแล้ว
- ระยะเวลาการฝึก ฝึกโดยสถาบันฯ ภาค หรือศูนย์ฯ จังหวัด

หรือหน่วยงานที่มีชื่อเรียกเป็นอย่างอื่นซึ่งมีหน้าที่จัดฝึกอบรม ตั้งแต่ 6 ชั่วโมงขึ้นไป แต่ไม่เกิน 240 ชั่วโมง

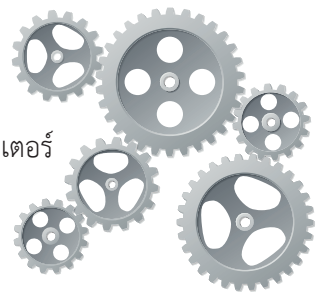
หลักสูตรการฝึกอาชีพเสริม Re-training หมายถึง การฝึกอบรมฝีมือแรงงานเพื่อเพิ่มเติมความรู้ ความสามารถในการสาขาอาชีพอื่นที่นอกเหนือจากอาชีพที่ปฏิบัติอยู่ตามปกติ หรือนอกเหนือจากความรู้เดิม เพื่อเพิ่มรายได้หรือเปลี่ยนอาชีพ

- กลุ่มเป้าหมาย ผู้ที่ทำงานอยู่แล้ว หรือผู้ว่างงาน ที่ประสงค์จะมีอาชีพใหม่หรืออาชีพเสริม

- ระยะเวลาการฝึก ฝึกโดยสถาบันฯ ภาค หรือศูนย์ฯ จังหวัด หรือหน่วยงานที่มีชื่อเรียกเป็นอย่างอื่นซึ่งมีหน้าที่จัดฝึกอบรม ตั้งแต่ 6 ชั่วโมงขึ้นไป แต่ไม่เกิน 480 ชั่วโมง

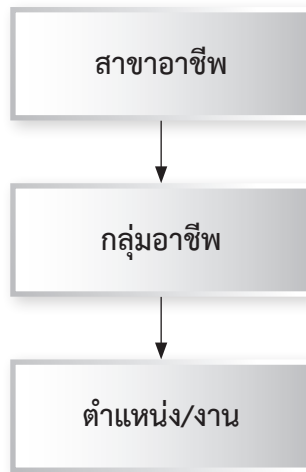
สาขาอาชีพ (ตามประกาศกระทรวงแรงงาน) อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 6 และมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานจึงกำหนดสาขาอาชีพที่จะส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานไว้ ดังนี้

- ข้อ 1 สาขาอาชีพช่างก่อสร้าง
- ข้อ 2 สาขาอาชีพช่างอุตสาหกรรม
- ข้อ 3 สาขาอาชีพช่างเครื่องกล
- ข้อ 4 สาขาช่างไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์
- ข้อ 5 สาขาช่างอุตสาหกรรมศิลป์
- ข้อ 6 สาขาอาชีพเกษตรอุตสาหกรรม
- ข้อ 7 สาขาอาชีพภาคบริการ

กลุ่มอาชีพ (กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน) แบ่งประเภทของอาชีพตามลักษณะได้เป็น 2 ลักษณะ คือ แบ่งตามเนื้อหาวิชาของอาชีพ และแบ่งตามลักษณะของการประกอบ

ตำแหน่ง/งาน หมายถึง ความรู้ ทักษะ ของหน้าที่ในการประกอบอาชีพนั้นๆ

1.3 รูปแบบการจัดทำหลักสูตร

1) รูปแบบ ADDIE Model ตามที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 1 ว่า ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2516 หลักสูตรการฝึกของกรมพัฒนาฝีมือแรงงานแบ่งหัวข้อการฝึกเป็น โมดูลย่อยตามแนวทางขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ต่อมาในปี 2540 หลักสูตรการฝึกฝีมือแรงงานได้รับการพัฒนาให้โมดูลเล็กลงจนเป็นความสามารถ ย่อยตามตำแหน่งงาน เพื่อให้ผู้ประกอบกิจการและกำลังแรงงานสามารถเลือกใช้ บริการตามความต้องการได้มาก และในปี 2551 จนถึงปัจจุบันได้พัฒนาหลักสูตร การฝึกยกระดับฝีมือบางสาขารองรับการจ่ายค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือแรงงาน โดยใช้รูปแบบ “หลักสูตรอิงสมรรถนะ : Competency Based Curriculum : CBC” กระบวนการจัดทำหลักสูตรของกรมพัฒนาฝีมือแรงงานเป็นไปตาม แนวทางสากล ที่เรียกว่า ADDIE Model : Analysis-Design-Development- Implementation-Evaluation กล่าวคือ เป็นการดำเนินงานต่อเนื่อง ครบวงจร การฝึกอบรม รวม 5 ขั้นตอน ดังนี้

(1) การวิเคราะห์ (Analysis) ทำการวิเคราะห์สมรรถนะในตำแหน่งงานโดยจัดทำผังรายการทักษะ (Skill Mapping) วิเคราะห์อาชีพ วิเคราะห์งาน ประชากรกลุ่มเป้าหมาย กำหนดวัตถุประสงค์การปฏิบัติงานตามมาตรฐานสมรรถนะจัดทำมาตรฐานสมรรถนะและจัดทำข้อกำหนดในการฝึกอบรม

(2) การออกแบบ (Design) กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ พัฒนารูปแบบการฝึกอบรม คัดเลือกอุปกรณ์เครื่องมือ สิ่งอำนวยความสะดวก และบุคลากร

(3) การพัฒนา (Development) จัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล (Assessment)

(4) การนำไปใช้ (Implementation) จัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก อุปกรณ์ เตรียมความพร้อมวิทยากร คัดเลือกผู้รับการฝึก เลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้จัดกระบวนการเรียนรู้ภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ และฝึกปฏิบัติขณะทำงานจริง

(5) การประเมินผล (Evaluation) ประเมินทักษะการปฏิบัติงาน วิธีประเมินผลองค์ความรู้ความสามารถ ประเมินผลหลักสูตร รายงานผลพร้อมข้อเสนอแนะ กระบวนการจัดทำหลักสูตรที่กล่าวข้างต้นได้รับการปรับปรุงพัฒนาอย่างเป็นระบบในปี 2555 และมีข้อเสนอแนะของกรมพัฒนาฝีมือแรงงานว่า ระบบการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรอิงสมรรถนะ : DSD CDD (Competency Based Curriculum Design & Development System) ซึ่งเป็นรูปแบบที่มุ่งเน้นหลักสูตรตามความต้องการทักษะเฉพาะมากยิ่งขึ้น โดยพัฒนาให้โมดูลเล็กลงจนเป็นความสามาถย่อย (Competency) ตามตำแหน่งงาน เพื่อให้ผู้ประกอบกิจการและกำลังแรงงานสามารถใช้บริการตามความต้องการได้มากขึ้น หัวใจสำคัญของกระบวนการมี 2 ประการ คือ

- มาตรฐานสมรรถนะ (Competency Standard) เป็นการกำหนดนิยามมาตรฐานสมรรถนะการปฏิบัติงาน ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 เป็นข้อมูลนำไปสู่การกำหนดมาตรฐานฝีมือแรงงาน และการจัดทำเนื้อหาการฝึก

มาตรฐานสมรรถนะ จึงส่งผลดีต่อการกำหนดมาตรฐานฝีมือ
แรงงานและการจัดทำหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกันเสมอไม่ว่ากิจกรรมใดจะเกิด
ขึ้น ก่อน - หลัง

- เครื่องมือวัดและประเมินผล (Assessment Tools) การประเมิน
ทักษะการปฏิบัติงานเป็นการนำมาตรฐานสมรรถนะมาใช้ในการออกแบบเครื่องมือ
ประเมินผลเน้นการปฏิบัติที่แสดงสมรรถนะของผู้รับการประเมินว่า “มีสมรรถนะ”
หรือ “ไม่มีสมรรถนะ” ตามตำแหน่งงานนั้นๆ หรือไม่

2) องค์ประกอบของหลักสูตร การจัดทำหลักสูตรมีองค์ประกอบ
5 ประการ ได้แก่

(1) โครงร่างหลักสูตร (Course Outline) ระบุวัตถุประสงค์
ระยะเวลาการฝึก คุณสมบัติผู้รับการฝึก การรับรองผล (วุฒิบัตร) ผังรายการทักษะ
(Skills Mapping) หัวข้อการฝึก เนื้อหาการฝึก ทั้งนี้ ไม่ควรแตกเนื้อหาการฝึก
(content) ก่อนแต่รายการสมรรถนะ ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนการสอน
ตามหลักสูตรในระบบการศึกษา (Education)

(2) คู่มือวิทยากร (Trainer’s Guide) ประกอบด้วย ใบเตรียม
การสอน ใบข้อมูล ใบกิจกรรม

(3) คู่มือผู้รับการฝึก (Trainee’s Guide) ประกอบด้วย ใบข้อมูล
ใบกิจกรรม

(4) สื่ออุปกรณ์การฝึก (Training Materials) ช่วยสนับสนุน
การฝึกและสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น สไลด์ วิดีทัศน์
เอกสารการนำเสนอ แผ่นบันทึกแบบดิจิทัล

(5) แบบประเมิน (Evaluation Tools) ใช้เครื่องมือการประเมิน
และแบบฟอร์มประเมินผลตามข้อกำหนด มีแนวปฏิบัติหรือคำชี้แจงที่ชัดเจน
แบ่งเป็นแบบทดสอบ/วัดผลองค์ความรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ (Assessment)
และการประเมินหลักสูตร (Course Evaluation)

2. ด้านเทคโนโลยีการฝึก

สำนักพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึกได้มีโครงการประกวดสื่อการฝึก เพื่อพัฒนาฝีมือแรงงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและออกแบบสื่อการฝึก ให้แก่บุคลากรด้านการสอนหรือครูฝึกที่ทำหน้าที่ฝึกแก่ผู้เข้ารับการฝึก โดยนำสื่อการฝึกไปประยุกต์ให้เข้ากับเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพอันจะก่อให้เกิดผลลัพธ์สูงสุดต่อผู้เข้ารับการฝึก และโครงการพัฒนาระบบฝึกและชุดการฝึกตามความสามารถ เพื่อการพัฒนาฝีมือแรงงานด้วยระบบการฝึกตามความสามารถ (Competency Based Workforce Skill Training) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบและรูปแบบการพัฒนาฝีมือแรงงานภายใต้ระบบการฝึกอบรมตามความสามารถ ให้สามารถตอบสนองความต้องการของกำลังแรงงานและตลาดแรงงานได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น รวมทั้งรองรับระบบการรับรองมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ และระบบการรับรองความรู้ความสามารถในอนาคต และได้จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรม สาขาช่างไฟฟ้าภายในอาคารระดับ 1 ระดับ 2 และระดับ 3 ภายใต้ระบบการฝึกตามความสามารถ และการใช้ชุดการฝึกอบรมภายใต้หลักสูตรการฝึกอบรม ทั้งรูปแบบ Paper Based และ Computer Based

3. ด้านมาตรฐานการฝึกอบรม

กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาฝีมือแรงงานและศักยภาพของกำลังแรงงานและผู้ประกอบกิจการ เพื่อให้กำลังแรงงานมีฝีมือได้มาตรฐานในระดับสากล และกรมพัฒนาฝีมือแรงงานจึงได้มีการนำระบบประกันคุณภาพการพัฒนาฝีมือแรงงานมาเป็นเกณฑ์ในการดำเนินงานตามภารกิจ เพื่อพัฒนาแรงงานให้มีคุณภาพตามนโยบายของรัฐบาล โดยการประกันคุณภาพการพัฒนาฝีมือแรงงานมีการดำเนินงานในระยะที่ 1 ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2555-2557 (คู่มือการดำเนินงานประกันคุณภาพการพัฒนาฝีมือแรงงาน ระยะที่ 1 และระยะที่ 2 ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 เป็นต้นมา (คู่มือการดำเนินงานประกันคุณภาพการพัฒนาฝีมือแรงงาน ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1

พ.ศ. 2558) โดยเริ่มดำเนินกิจกรรมคัดเลือกหน่วยฝึกดำเนินงานประกันคุณภาพดีเด่นในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2558 ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ได้นำหลักเกณฑ์แนวทางวิธีการและการประเมินผลทางกายภาพมาพิจารณาการประกวดสถาบัน/ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานดีเด่นของกองบริหารทรัพยากรบุคคล มารวมเป็นเกณฑ์การประเมินอีกส่วนหนึ่ง เพื่อสร้างความเป็นเอกภาพและการยอมรับในกระบวนการพัฒนาฝีมือแรงงานมีมาตรฐานตามข้อกำหนด สำนักพัฒนาผู้ฝึก ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบงานด้านการประกันคุณภาพการพัฒนาฝีมือแรงงาน จึงจัดทำโครงการคัดเลือกหน่วยงานประกันคุณภาพการพัฒนาฝีมือแรงงานดีเด่นประจำปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้มีความสำนึกในความเป็นมืออาชีพด้านงานบริการครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย และสร้างจริยธรรมการทำงานร่วมกันอย่างสมานฉันท์ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

- 1) จัดทำโครงการ
- 2) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานตามโครงการคัดเลือกหน่วยงานประกันคุณภาพการพัฒนาฝีมือแรงงาน
 - 3) ประชุมคณะกรรมการฯ เพื่อจัดทำหลักเกณฑ์และวิธีการประเมิน
 - 4) ส่งหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินให้สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน
 - 5) คณะกรรมการฯ ระดับกลุ่ม ออกตรวจประเมินสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานและสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานในกลุ่ม
 - 6) ส่งผลการประเมินรอบแรกให้สำนักพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก
 - 7) คณะกรรมการฯ ระดับกรม ออกตรวจประเมินสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานและสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงาน
 - 8) ประชุมคณะกรรมการฯ ตัดสินคัดเลือกผู้ชนะเลิศและรองชนะเลิศ
 - 9) มอบรางวัล

4. ด้านพัฒนาวิทยากร

กรมพัฒนาฝีมือแรงงานมีภารกิจในการพัฒนาฝีมือแรงงานให้กับกำลังแรงงานในสถานประกอบการให้มีความรู้ ทักษะ ให้ทันกับการพัฒนาเทคโนโลยีสมัยใหม่ ให้เป็นที่ยอมรับในภาคอุตสาหกรรมและให้กำลังแรงงานมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและยั่งยืน โดยมีการพัฒนาวิทยากร เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนนำไปใช้ในการฝึกอบรมของหน่วยงานของตนเอง และมีการพัฒนาวิทยากรผู้ฝึกของกรมพัฒนาฝีมือแรงงานให้ตรงตามตำแหน่งงานและให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี โดยอาศัยกระบวนการพัฒนาฝีมือแรงงาน คือการวิเคราะห์จำแนกตำแหน่งงาน จัดทำหลักสูตรในการฝึกอบรม ฝึกอบรม รวมทั้งมีการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน เพื่อส่งเข้าสู่ตลาดแรงงาน

5. การให้ความร่วมมือในการดำเนินการเพื่อพัฒนาทักษะของนักศึกษา

กรมพัฒนาฝีมือแรงงานได้มีการปรึกษาหารือและมีความเห็นชอบร่วมกันเกี่ยวกับความร่วมมือในการดำเนินการเพื่อพัฒนาทักษะของนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ใน 4 ประเด็นหลัก คือ

- 1) การส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าใช้ประโยชน์จากบุคลากรและเครื่องจักรเครื่องมือที่มีอยู่ในหน่วยงานในสังกัดกรมพัฒนาฝีมือแรงงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานในรูปแบบของความร่วมมือในลักษณะต่างๆ

- 2) การส่งเสริมให้หน่วยงานในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจัดตั้งศูนย์ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานขึ้นภายในหน่วยงาน

- 3) การส่งเสริมให้มีการเทียบโอนประสบการณ์ที่ได้จากการฝึกอบรมไปเป็นเครดิตทางการศึกษา รวมถึงการนำข้อมูลจากมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติไปปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติในแต่ละสาขาอาชีพ

4) การส่งเสริมให้สถานประกอบกิจการที่มีการรับนักศึกษาเข้าฝึกงานได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานรวมถึง กฎีกาซึ่งออกตามความในประมวลรัษฎากรและประกาศกรมสรรพากรที่เกี่ยวข้อง

6. การทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ

การทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ เป็นการทดสอบความรู้ความสามารถ และทัศนคติในการทำงานของผู้ประกอบอาชีพตามเกณฑ์ที่กำหนด ในมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ ผู้ทดสอบผ่านจะได้รับหนังสือรับรองว่าเป็นผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ ระบุชื่อ นามสกุล สาขาและระดับ ที่ผ่านการทดสอบเป็นหลักฐานยืนยันในทักษะฝีมือของตน มีขั้นตอนการดำเนินงานทดสอบฯ ดังนี้

6.1 ประชาชนผู้สนใจสมัครเข้ารับการทดสอบฝีมือแรงงานแห่งชาติและ แนวทางการทดสอบ

1) แนะนำวิธีการทดสอบให้กับผู้ที่มารับบริการ แสดงกระบวนการทดสอบฯ ของแต่ละสาขา (เป็นเอกสาร หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์)

2) ผู้ใช้บริการกรอกใบสมัคร และจำหน่ายของจดหมายถึงตนเอง กรณีที่ประสงค์ที่จะให้ส่งเอกสารข้อมูลทางไปรษณีย์ หลักฐานการสมัครประกอบด้วย รูปถ่ายขนาด 1 นิ้ว จำนวน 2 รูป สำเนาทะเบียนบ้านหรือสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาวุฒิการศึกษา โดยเจ้าหน้าที่รับสมัคร ตรวจสอบการกรอกข้อมูลและคุณสมบัติ (ตามสาขาอาชีพ) ให้ครบถ้วน โดยเฉพาะเลขประจำตัวประชาชน ให้ครบ 13 หลัก (ตรวจสอบกับบัตรประจำตัวประชาชน)

3) ชำระเงินค่าธรรมเนียมการทดสอบ/ออกใบสำคัญรับเงิน หรือใบเสร็จรับเงิน กรณีเจ้าหน้าที่การเงินปฏิบัติงานอยู่คนละอาคารและผู้มีอำนาจ ได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ผู้รับสมัคร รับชำระเงินค่าธรรมเนียมการสอบแทนให้ออกใบเสร็จรับเงิน หลังจากสิ้นสุดการรับสมัครให้เจ้าหน้าที่นำเงินส่งให้กับเจ้าหน้าที่การเงินพร้อมรับใบเสร็จรับเงินให้กับผู้สมัครในวันทดสอบ

4) ออกใบนัดการทดสอบ

5) สถานที่รับสมัครทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน ให้ติดป้ายประกาศ โดยระบุว่า “ผู้ชำระค่าธรรมเนียมการทดสอบต้องได้รับใบสำคัญรับเงินหรือใบเสร็จรับเงินของทางราชการ” กรณีเป็นใบสำคัญรับเงินเจ้าหน้าที่ จะแลกคืนเป็นใบเสร็จรับเงินในวันทดสอบ

6.2 ขออนุมัติดำเนินการทดสอบ/จัดเตรียมเครื่องมือ เครื่องจักรและวัสดุ/อุปกรณ์ และเจ้าหน้าที่

1) การขออนุมัติดำเนินการทดสอบและการใช้วัสดุ กรณีมีผู้สมัครในสาขาอาชีพที่ไม่มีในแผนให้ดำเนินการขออนุมัติจัดซื้อ

2) การมอบหมายเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการดำเนินการทดสอบในสาขาอาชีพตามแผนของหน่วยงาน ที่ไว้วางใจในการทดสอบแต่ละครั้ง

3) ให้มีการมอบหมายเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบควบคุมบัญชีวัสดุ การทดสอบในแต่ละงาน และให้มีการบันทึกทะเบียนควบคุมวัสดุทุกครั้ง สามารถตรวจสอบได้อย่างเป็นรูปธรรม

4) ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการดำเนินการทดสอบเตรียมเครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์และสถานที่

5) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจัดเตรียมรายชื่อผู้ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน (กรรมการควบคุมและตรวจผลการทดสอบ) และประสานการนัดหมาย

6) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ดำเนินการจัดทำขออนุมัติเบิกจ่ายค่าตอบแทนผู้ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน และขออนุมัติปฏิบัติงานนอกเวลาราชการของเจ้าหน้าที่ พร้อมแนบประมาณการเบิกจ่ายทางการเงิน

7) ให้มีการมอบหมายเจ้าหน้าที่ควบคุมวัสดุประจำงานทดสอบแต่ละสาขาอาชีพ บันทึกทะเบียนเบิกวัสดุการทดสอบ และบัญชีควบคุมวัสดุ บันทึกทะเบียน

6.3 ดำเนินการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ (ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแบบทดสอบของแต่ละสาขา) โดยปฏิบัติตามคู่มือหลักเกณฑ์ วิธีการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ ตามสาขาอาชีพ (ภาคความรู้ ความสามารถ)

6.4 ตรวจสอบผลการทดสอบและรายงานผลการทดสอบ

- 1) ตรวจสอบผลการทดสอบภาคความรู้และบันทึกคะแนน
- 2) ตรวจสอบผลการทดสอบภาคความสามารถ และบันทึกคะแนน
- 3) บันทึกผลการทดสอบลงในใบรวมคะแนน

6.5 ประกาศผลการทดสอบและจัดทำหนังสือรับรอง

1) พิมพ์หนังสือรับรองมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติทั้งฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ บันทึกชื่อผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน (ให้สอดคล้องตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบลงนามในหนังสือรับรองว่าเป็นผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ และรวบรวมประกอบใบสมัคร ผลการทดสอบ ภาคความรู้ ภาคความสามารถ จัดเสนอผู้มีอำนาจลงนามอนุมัติผลการทดสอบ

2) สำเนาประกาศผลการทดสอบแล้วติดประกาศให้ผู้สมัครเข้ารับการทดสอบและบุคคลทั่วไปทราบ

3) ลงทะเบียนหนังสือรับรองว่าเป็นผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน โดยให้แยกตามสาขาอาชีพ พร้อมประทับตราครุฑ ด้านหลังหนังสือรับรอง (มุมขวาด้านล่างของหนังสือรับรอง)

6.6 ผู้ผ่านการทดสอบมารับหนังสือรับรอง/รายงานผลเข้าสู่ฐานข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

1) ผู้ผ่านการทดสอบรับหนังสือรับรองว่าเป็นผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานด้วยตนเองได้ ภายใน 2 วัน หลังจากมีการประกาศผลการทดสอบ หากผู้ผ่านการทดสอบไม่มารับหนังสือรับรองด้วยตนเองหรือ

2) ส่งหนังสือรับรองให้ผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน
แห่งชาติทางไปรษณีย์ (ซองจดหมายที่ผู้ผ่านการทดสอบได้จำหน่ายซองถึงตนเอง
ในวันสมัคร)

สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

ระบบคุณวุฒิวิชาชีพ

ระบบคุณวุฒิวิชาชีพ มีจุดมุ่งหมายในการเชื่อมโยงการพัฒนากำลังคนจากภาคผู้ใช้งานกำลังคน (Demand Side) สู่ภาคผู้ผลิตกำลังคน (Supply Side) โดยส่งเสริมสนับสนุนให้กลุ่มเจ้าของอาชีพและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในวิชาชีพร่วมกันจัดทำมาตรฐานอาชีพ (Occupational Standard) ของตนเองเพื่อใช้เป็นเกณฑ์การปฏิบัติหรือข้อกำหนด เพื่อประเมินสมรรถนะอาชีพ โดยมีระบบการรับรองให้เป็นคุณวุฒิวิชาชีพ สำหรับกำลังคนที่มีสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพเป็นเครื่องมือในการสร้างศักยภาพการแข่งขัน ตอบสนองความต้องการของภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม เป็นกลไกให้บุคคลได้รับการยอมรับในความสามารถ และได้รับคุณวุฒิวิชาชีพที่สอดคล้องกับสมรรถนะอาชีพและประสบการณ์วิชาชีพ

“ระบบคุณวุฒิวิชาชีพ” เป็นระบบที่มีองค์ประกอบและกระบวนการมีพื้นฐานจากการรับรองระบบงาน (Accreditation) ทั้งกระบวนการพัฒนามาตรฐานอาชีพ กระบวนการให้การรับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ เพื่อให้ระบบคุณวุฒิวิชาชีพมีความน่าเชื่อถือ มีความเป็นระบบ โปร่งใส และสามารถตรวจสอบความถูกต้องของคุณวุฒิและใบรับรอง เพื่อให้บุคคลได้รับการยอมรับในความรู้ ทักษะ ตลอดจนความสามารถ และได้รับ “คุณวุฒิวิชาชีพ” ที่สอดคล้องกับสมรรถนะประสบการณ์และความรู้ และใช้ระบบคุณวุฒิวิชาชีพในการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าในสายอาชีพของตนในอนาคต โดย “คุณวุฒิวิชาชีพ” สามารถเทียบเคียง และเชื่อมโยงกับระบบคุณวุฒิอื่นๆ ของประเทศได้

ภาพที่ ๑ บทบาท สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ในการเชื่อมโยงระบบการพัฒนากำลังคน

1. กรอบคุณวุฒิวิชาชีพ (Professional Qualification Framework)

กรอบคุณวุฒิวิชาชีพถูกจัดทำขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการกำหนดระดับคุณวุฒิ โดยเป็นกรอบของคำอธิบายคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการประกอบอาชีพ และการปฏิบัติงาน เป็นเกณฑ์ในการกำหนดระดับคุณวุฒิวิชาชีพให้สอดคล้องกับระดับสมรรถนะ และเป็นเครื่องมือในการพัฒนามาตรฐานอาชีพ ที่ถอดประสบการณ์จากผู้เชี่ยวชาญในอาชีพออกมาเป็นมาตรฐานอาชีพ โดยกรอบคุณวุฒิวิชาชีพในแต่ละระดับจะอธิบายถึงขอบเขตสมรรถนะหลัก (Domain of Competency) ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ การประยุกต์ใช้ และความรับผิดชอบ ที่บุคคลพึงปฏิบัติ และสามารถบรรลุผลสำเร็จของงานหรือผลลัพธ์งานที่ดีได้ จัดเป็นระดับตามความยากง่ายและความซับซ้อนของงาน โดยปัจจุบันกำหนดไว้ 8 ระดับ ดังตาราง

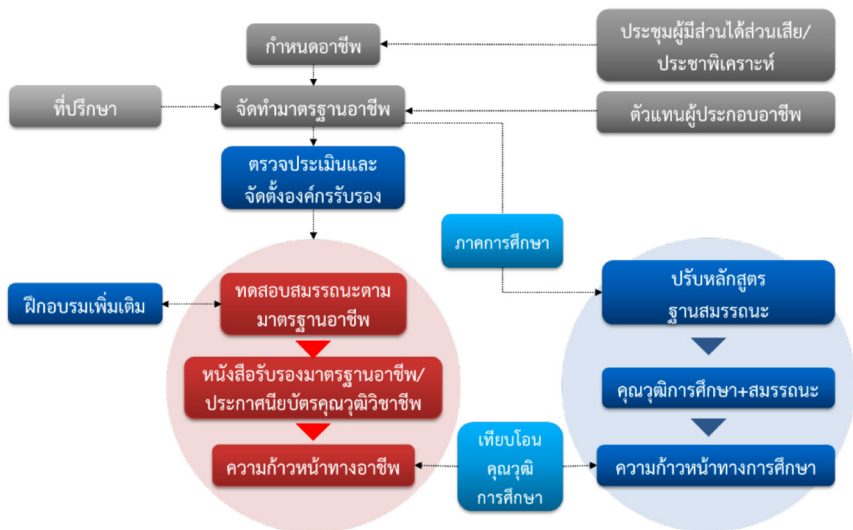
คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 8 National Certification of Professional Competence 8	ผู้มีสมรรถนะเป็นเลิศในอาชีพ
คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 7 National Certification of Professional Competence 7	ผู้มีสมรรถนะเชี่ยวชาญเฉพาะทางในอาชีพ
คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 6 National Certification of Professional Competence 6	ผู้มีสมรรถนะเชี่ยวชาญในอาชีพ
คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 5 National Certification of Competence 5	ผู้มีสมรรถนะชำนาญการในอาชีพ
คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 4 National Certification of Competence 4	ผู้มีสมรรถนะเฉพาะทางในอาชีพ
คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 3 National Certification of Competence 3	ผู้มีสมรรถนะระดับฝีมือในอาชีพ
คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 2 National Certification of Competence 2	ผู้มีสมรรถนะพื้นฐานในอาชีพ
คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 1 National Certification of Competence 1	ผู้มีสมรรถนะปฏิบัติงานพื้นฐาน

2. การพัฒนามาตรฐานอาชีพ

ในการพัฒนามาตรฐานอาชีพเป็นบทบาทหนึ่งของสถาบันฯ ในการส่งเสริมสนับสนุนให้กลุ่มวิชาชีพและผู้ประกอบวิชาชีพซึ่งเป็นเจ้าของอาชีพ ได้ร่วมกันในการถอดประสบการณ์และมาตรฐานการปฏิบัติงานที่ดี โดยกำหนดเป็นสมรรถนะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพโดยการวิเคราะห์หน้าที่งานในอาชีพ ซึ่งต้องมีการรวบรวมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในวิชาชีพที่มีผู้ประกอบวิชาชีพเดียวกัน มาร่วมกันจัดทำมาตรฐานอาชีพ โดยทางสถาบันได้สนับสนุนด้านงบประมาณและการจัดให้มีที่ปรึกษาเพื่อทำหน้าที่อำนวยความสะดวกและเป็นเลขานุการให้กลุ่มเจ้าของอาชีพ โดยผ่านกระบวนการและขั้นตอนต่างๆ โดยมาตรฐานอาชีพต้องได้มาจากคณะทำงานที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในอาชีพ ร่วมกันประชุมเชิงปฏิบัติการจนได้มาตรฐานอาชีพที่จะส่งต่อให้คณะรับรองมาตรฐานอาชีพที่เป็นผู้แทนมาจากภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชานั้นๆ เพื่อให้ความเห็นชอบกับมาตรฐานอาชีพ และกำหนดเป็นคุณวุฒิวิชาชีพ แล้วออกประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อใช้เป็นมาตรฐานอาชีพที่มีผลบังคับใช้เป็นเกณฑ์เพื่อให้การรับรองแก่บุคคลที่มีสมรรถนะอาชีพ นอกจากนี้มาตรฐานอาชีพจะถูกส่งต่อให้กับภาคการศึกษา เพื่อใช้ในการพัฒนามาตรฐานการศึกษา คือ หลักสูตรการศึกษาและฝึกอบรมอาชีพ ที่เรียกว่า หลักสูตรฐานสมรรถนะ ที่จะเป็นเครื่องมือในการพัฒนากำลังคนจากระบบการศึกษาให้จบออกมาแล้วมีสมรรถนะอาชีพตามมาตรฐานอาชีพที่กลุ่มอาชีพร่วมกันกำหนด

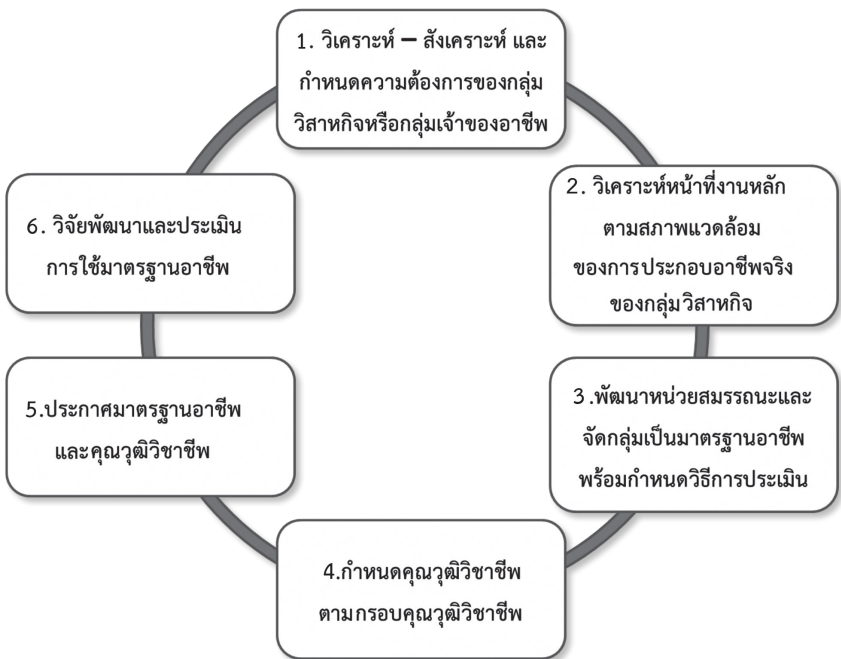
ภาพที่ 10 การพัฒนามาตรฐานอาชีวะ

ในการพัฒนามาตรฐานอาชีวะจะมีขั้นตอนทั้งหมด 6 ขั้นตอน ดังแสดงในภาพที่ 11 โดยมีกรอบแนวคิดในการพัฒนาและจัดทำมาตรฐานอาชีวะดังต่อไปนี้

- 1) ต้องจัดทำและดำเนินการโดยเจ้าของอาชีวะหรือกลุ่มอาชีวะนั้นๆ เป็นหลัก
- 2) ต้องได้สมรรถนะวิชาชีพมาจากมาตรฐานการทำงานจริง สถานการณ์จริง มีอาชีวะจริง
- 3) ต้องสอดคล้องและตอบรับกับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีของประเทศ
- 4) ต้องสอดคล้องและตอบรับกับความต้องการกำลังคนของประเทศ

- 5) ต้องตอบสนองต่อสถานประกอบทั้งเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ
- 6) ต้องสามารถเชื่อมโยงกับคุณวุฒิแห่งชาติและคุณวุฒิการศึกษาได้
- 7) ต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของภาคอาชีพ ภาคการศึกษา และภาครัฐ
- 8) ต้องมีการตรวจสอบกระบวนการและเห็นชอบจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- 9) ต้องสามารถนำไปพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการศึกษา และการฝึกอบรมได้

10) ต้องสามารถนำไปพัฒนาระบบการประเมิน ทั้งด้านความรู้ และด้านทักษะปฏิบัติได้จริง

ภาพที่ 11 ขั้นตอนการพัฒนามาตรฐานอาชีพ

3. ระบบรับรองสมรรถนะบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ

การรับรองคือระบบหรือกลไกที่นำมาตราฐานอาชีพที่ได้ไปประเมินบุคคล เพื่อให้ได้รับประกาศนียบัตรคุณวุฒิวิชาชีพและใบรับรองสมรรถนะในการประกอบอาชีพซึ่งต้องมีพื้นฐานด้านความเป็นระบบ ความโปร่งใส ความยุติธรรม และตรวจสอบย้อนทวนกลับได้ เพื่อให้เกิดการยอมรับ เกิดความมั่นใจ และน่าเชื่อถือในเอกสารรับรองของคุณวุฒิวิชาชีพ โดยสถาบันฯ ได้ใช้แนวทางการรับรองระบบงาน และใช้ข้อกำหนดในรายละเอียดเอกสารแพร่เผย ISO 17024 ซึ่งเป็นมาตรฐานสากลว่าด้วยการรับรองหน่วยรับรองความสามารถของบุคคล ซึ่งประกอบด้วย กระบวนการประกันคุณภาพและควบคุมคุณภาพของระบบงาน โดยสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพได้ร่วมกับสำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรมและสถาบันรับรองไอเอสโอ ในการตรวจประเมินหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในการขึ้นทะเบียนเป็น “องค์กรที่ทำหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ” โดยทำหน้าที่ ในการประเมินสมรรถนะและรับรองขึ้นทะเบียนในแก่บุคคลที่ผ่านการประเมินสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพ

การประเมินสมรรถนะ คือ กระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายของการเก็บรวบรวม หลักฐานสมรรถนะ การตีความหลักฐาน การทดสอบสมรรถนะ และการตัดสินเกี่ยวกับคุณลักษณะของบุคคลตามสมรรถนะอาชีพหรือมาตรฐานอาชีพ ที่มีความสอดคล้องตามเกณฑ์การแสดงวิธีการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ในมาตรฐานอาชีพ การประเมินสมรรถนะเป็นขั้นตอนและเครื่องมือที่สำคัญของระบบคุณวุฒิวิชาชีพ เนื่องจากการให้คุณวุฒิวิชาชีพจะต้องรับรองสมรรถนะบุคคลที่สามารถแสดงออกให้เห็นผลลัพธ์งานที่ดี ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาในการเพาะบ่ม เรียกว่าต้องมีประสบการณ์ในการทำงานนั้นจนสำเร็จด้วยความถูกต้องตามหลักเกณฑ์และหลักการทางวิชาชีพ โดยระบบและวิธีการประเมินสมรรถนะบุคคลที่เป็นที่ยอมรับจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับอาชีพนั้นๆ การประเมินสมรรถนะเป็นกระบวนการที่นานาประเทศใช้กัน อย่างแพร่หลายมานานพอสมควรแล้ว ไม่ว่าจะเป็นทางทวีปอเมริกาที่เรียกว่า PLAR (Prior Learning Assessment Recognition) หรือทางประเทศสหราชอาณาจักร

เนเธอร์แลนด์ เดนมาร์ก กรีซ ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ที่เรียกว่า RPL (Recognition of Prior Learning) หรือปัจจุบันได้มีแนวคิดที่พัฒนาเป็นลำดับขั้นไปเป็น RCC (Recognition of Current Competency) โดยอยู่บนแนวคิดการรับรองประสบการณ์เชิงสมรรถนะของบุคคลที่มีมาก่อนหน้า ซึ่งเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning outcome) ที่เน้นสมรรถนะการทำงาน สามารถแสดงในเชิงประจักษ์ให้เห็นว่าสมรรถนะบุคคลได้พัฒนาไประดับหนึ่ง แล้วให้การรับรองอย่างเป็นทางการ ในระบบคุณวุฒิวิชาชีพก็คือการนำประสบการณ์เชิงสมรรถนะมากำหนดเป็นมาตรฐานอาชีพ และประเมินสมรรถนะตามหน่วยสมรรถนะในมาตรฐานอาชีพที่กำหนด กล่าวคือ บุคคลที่ประสงค์จะขอรับการรับรองต้องผ่านกระบวนการประเมินสมรรถนะจากร่องรอยหลักฐานสมรรถนะ ที่กำหนดในมาตรฐานอาชีพ โดยขั้นตอนการประเมินตามข้อกำหนดใน ISO 17024 มีขั้นตอนทั่วไป ดังนี้

ภาพที่ 12 ขั้นตอนการประเมินสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพ

4. กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (ฉบับปรับปรุง)

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบการแต่งตั้งคณะกรรมการกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2559 และมีมติให้ปรับระดับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติจาก 9 ระดับ เป็น 8 ระดับ เพื่อให้สอดคล้องกับระดับคุณวุฒิของกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน (ASEAN Qualifications Reference Framework: AQRF) ซึ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) เป็นสำคัญในการจัดระดับคุณวุฒิ หลีกเลี่ยง ปัญหาความสับสนและง่ายต่อการเทียบเคียงระดับคุณวุฒิของผู้เรียนและ แรงงานไทยในอนาคต

กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (National Qualifications Framework: NQF) จึงเป็นกรอบแนวทางการเชื่อมโยงระบบคุณวุฒิของประเทศทุกระดับและประเภท ให้ยึดโยงกับระดับความสามารถของบุคคลที่เป็นผลลัพธ์ของการเรียนรู้ การศึกษา การฝึกอบรม และประสบการณ์ จากกรอบคุณวุฒิทางการศึกษาซึ่งเป็นความรับผิดชอบ ของหน่วยงานทางการศึกษา และกรอบมาตรฐานอาชีพซึ่งเป็นความรับผิดชอบ ของหน่วยงานด้านมาตรฐานอาชีพ/ฝีมือแรงงาน/วิชาชีพ และองค์กรต่างๆ ซึ่งต้องใช้กลไกของกรอบคุณวุฒิแห่งชาติในการเชื่อมโยง เพื่อให้เกิดระบบการพัฒนา กำลังคนระดับชาติที่เป็นเอกภาพ ดังแสดงในแผนภาพที่ 13

ภาพที่ 13 ความเชื่อมโยงระหว่างคุณวุฒิทางการศึกษากับมาตรฐานอาชีพ

โครงสร้างกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ได้กำหนดองค์ประกอบของคุณวุฒิที่เป็นแกนกลางในการอ้างอิงไว้ 8 ระดับ บนฐานของผลลัพธ์การเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ความรู้ ทักษะและความสามารถในการประยุกต์ใช้ และความรับผิดชอบ ดังนี้

1) ระดับคุณวุฒิ กรอบคุณวุฒิแห่งชาติได้กำหนดระดับความสามารถหรือความสามารถในการปฏิบัติงานตามขอบเขตความรู้ ทักษะ และความสามารถในการประยุกต์ใช้ และความรับผิดชอบซึ่งเชื่อมโยงกับผลลัพธ์การเรียนรู้ ที่มีข้อกำหนดขอบเขตที่แตกต่างกันตั้งแต่ระดับง่ายไปยาก จากระดับ 1-8 โดย มีลักษณะเป็นแกนกลางที่สามารถประยุกต์ใช้ได้กับกำลังคนในแต่ละกลุ่มสาขาอาชีพ/วิชาชีพ

2) ผลลัพธ์การเรียนรู้ ตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความรู้ ครอบคลุมในเรื่องความรู้เชิงวิชาการ แนวคิด ทฤษฎี ข้อเท็จจริงต่างๆ 2) ทักษะ ครอบคลุมทักษะด้านการคิดอย่างมีเหตุผล การหยั่งรู้ การคิดสร้างสรรค์ และการปฏิบัติ และ 3) ความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ

ผลลัพธ์การเรียนรู้ทั้ง 3 ด้านนี้ มีความแตกต่างกันไปในแต่ละระดับทั้งในด้านความซับซ้อนและความลึกของความรู้ความเข้าใจ ด้านวิชาการ และทักษะความสามารถที่ควรมีในแต่ละระดับการศึกษา เช่น ความสามารถในการบูรณาการความรู้ ความเป็นอิสระ และความคิดสร้างสรรค์ ทักษะในการประยุกต์ใช้ความรู้ และการปฏิบัติงาน โดยคุณวุฒิในแต่ละระดับ มีองค์ประกอบที่ใช้อธิบายคุณวุฒิตามมิติแต่ละด้าน

3) กลไกการเชื่อมโยงเติมเต็ม/เทียบเคียงการเชื่อมโยงและเทียบเคียงเข้าสู่กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ทั้งในส่วนของผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษา และผู้ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอาชีพต้องมีกลไก/ระบบการเข้าสู่ระดับคุณวุฒิที่มีความยืดหยุ่น หลากหลาย และสามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา เพื่อให้บุคคลที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาหรือมีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์

หรือสมรรถนะจากการปฏิบัติงานสามารถเทียบโอน หรือเติมเต็มอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อให้ได้รับการรับรองและยกระดับคุณวุฒิตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

ภาพที่ 14 แนวทางการเชื่อมโยง/เทียบเคียงสู่กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

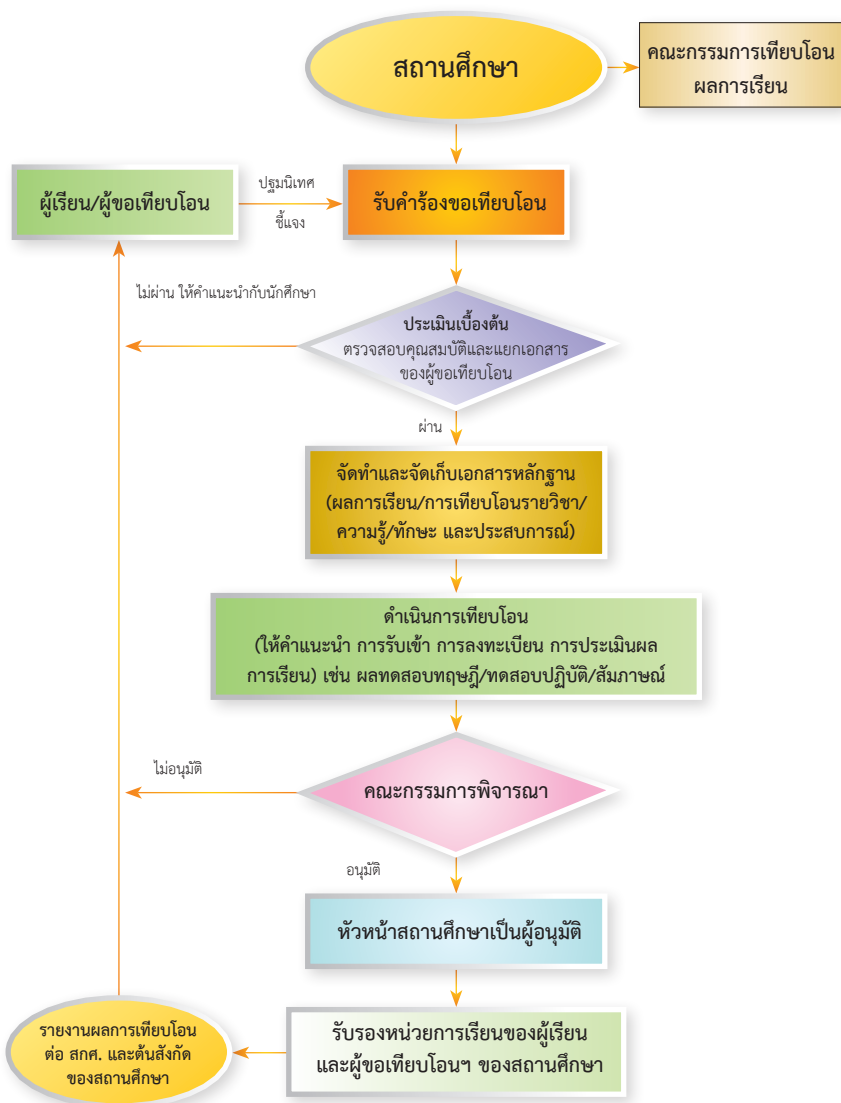
ภาคผนวก 1

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.)

ขั้นตอนการเทียบโอน

ภาพที่ 15 ขั้นตอนการทดลองการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของสถานศึกษานำร่องที่เข้าร่วมโครงการ

การดำเนินการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความสำคัญของระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้

ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพและยกระดับการศึกษาของผู้เรียน เป็นระบบการจัดปัจจัยและกระบวนการดำเนินงานทั้งด้านองค์กร หน่วยงานกลาง คณะบุคคล หลักเกณฑ์ วิธีการ แนวทาง เพื่อเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนและประชาชนได้นำผลการเรียน ผลการเรียนรู้ที่ได้จากประสบการณ์การทำงาน อาชีพ หรือการฝึกอบรม ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยที่สะสมไว้ มาเทียบโอนกันได้เพื่อการเรียนรู้และการทำงาน อาชีพ โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนหรือผู้ปฏิบัติงานมีโอกาสดำเนินการเรียนรู้และหรือประสบการณ์การทำงาน อาชีพ ได้พัฒนาตนเองมากยิ่งขึ้น ช่วยลดขั้นตอนและความซ้ำซ้อน ผู้เรียนสามารถนำมาผลการเรียน ประสบการณ์ มาเทียบโอนเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรในสถานศึกษาได้

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการเทียบโอนการเรียนรู้และประสบการณ์ โดยการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนระเบียบและข้อบังคับของหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานและที่เกี่ยวข้อง และมีความพยายามที่จะนำไปสู่การสร้างระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ การจัดทำและขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

การดำเนินงานของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในฐานะองค์กรหลักในกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่กำหนดทิศทางและพัฒนานโยบายการศึกษาของชาติ ตลอดจนประสานการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ได้ตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ดังกล่าว ในปีงบประมาณ 2558 จึงได้ดำเนินการศึกษาวิจัย เรื่อง “แนวทางการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้

(Credit Bank System) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยศึกษาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้และการเทียบโอนจากต่างประเทศ อาทิ ประเทศญี่ปุ่น ออสเตรเลีย เกาหลี และนำแนวคิด แนวทาง วิธีการที่เหมาะสมมาพัฒนาและปรับปรุงยุคที่ใช้กับการจัดการศึกษาของประเทศไทย ซึ่งพบว่า รูปแบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ของแต่ละประเทศมีความสอดคล้องและแตกต่างกันตามบริบทของแต่ละประเทศ ในขณะที่ประเทศไทย แต่ละหน่วยงานมีการเทียบโอนและสะสมหน่วยการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ไม่มีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ประสานและเชื่อมโยงการสะสมหน่วยการเรียนรู้ภาพรวมของระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งผลให้แต่ละหน่วยงานต่างดำเนินการเป็นของตนเอง ก่อให้เกิดความล่าช้า และไม่ชัดเจนในการเทียบโอนระหว่างสถาบัน ส่งผลให้ผู้เรียนขาดโอกาสและสิทธิทางการศึกษาและการเทียบโอนผลการเรียนและประสบการณ์ อีกทั้งเกิดความซ้ำซ้อน สิ้นเปลืองทรัพยากรในการเรียนรู้ของผู้เรียนและหน่วยงานจัดการศึกษาดังนั้น รายงานการวิจัยดังกล่าวจึงนำเสนอแนวทางการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ ของประเทศไทย ใน 2 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 คือ หน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ที่สถานศึกษาอิงโครงสร้างเดิมผ่านต้นสังกัด และรูปแบบที่ 2 คือ หน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้สื่อสารตรงสถานศึกษาโดยไม่ยึดโยงต้นสังกัด

ในปีงบประมาณ 2559 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้ดำเนินโครงการต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม สามารถนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและยกระดับการศึกษาของผู้เรียนและประชาชนทั่วไปที่สนใจเรียนรู้ผ่านระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้จำนวน 2 โครงการ ดังนี้

1) โครงการการพัฒนาคุณภาพและยกระดับการศึกษาของผู้เรียน โดยใช้ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการทดลองนำร่องรูปแบบการบริหารจัดการการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้กับสถานศึกษาทุกสังกัดและประเภทการศึกษาจำนวน 11 แห่ง ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตาก ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีหลากหลายทั้งด้านชาติพันธุ์ อาชีพ การศึกษา และด้านเศรษฐกิจ

2) โครงการวิจัยและพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อรองรับระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) เป็นการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อรองรับการเรียนแบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยทดลองระบบที่พัฒนาขึ้นกับสถานศึกษานำร่องในโครงการฯ ทั้ง 11 แห่ง ให้สามารถเชื่อมโยงกันได้ เพื่อเป็นต้นแบบสำหรับหน่วยงานกลางที่จะทำหน้าที่ประสานเชื่อมโยงข้อมูลทั้งระบบ รวมถึงขยายผลไปสู่หน่วยงานการศึกษาทั้งในระบบนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ผลการศึกษาวิจัย

1. รายงานการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2558 ผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

(1) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 15 กำหนดการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบตามอัธยาศัยการฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน

(2) ประกาศ เรื่อง การเทียบโอนผลการเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา ประกาศ ณ วันที่ 13 ตุลาคม 2546

2) หลักการเทียบโอนผลการเรียน

(1) ยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษาโดยดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนในรูปของคณะกรรมการ

(2) คำนึงถึงหลักความเป็นธรรมโปร่งใสและมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ

(3) การเทียบโอนผลการเรียนให้พิจารณาจากเอกสารหลักฐานการศึกษาหรือหลักฐานอื่นหรือประเมินจากความรู้ความสามารถทักษะหรือประสบการณ์ของผู้เรียนด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายไม่ซับซ้อนโดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้ขอเทียบโอนผลการเรียนเป็นสำคัญ

(4) พิจารณาเทียบโอนผลการเรียนเพื่อการศึกษาต่อโดยพิจารณารูปแบบการศึกษาและหลักสูตรที่อยู่ในระดับเดียวกัน

3) แนวทางการเทียบโอนผลการเรียน

การเทียบโอนผลการเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ 1) การเทียบโอนผลการเรียนในสถานศึกษา และ 2) การเทียบโอนผลการเรียนที่เป็นความรู้ทักษะและประสบการณ์จากการทำงาน ฝึกอบรมและฝึกอาชีพ ที่คำนึงถึงหลักการกระจายอำนาจ ความเป็นธรรมโปร่งใส มาตรฐานความรู้ความสามารถไม่ซับซ้อนเพื่อการศึกษาต่อโดยสถานศึกษาเป็นผู้เทียบโอนจากผู้สมัครเข้าเรียนที่นำผลการเรียนหรือผลการเรียนรู้อาสมัครเข้าเรียนในสถานศึกษานั้นๆ โดยสถานศึกษาจะใช้ดุลพินิจในการพิจารณารับเข้าเรียนโดยการเทียบโอนผลการเรียนหรือผลการเรียนรู้อตามเกณฑ์การเทียบโอนที่กระทรวงศึกษาธิการและต้นสังกัดกำหนด รวมทั้งความสอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษา

(1) การเทียบโอนผลการเรียน ให้พิจารณาจากรูปแบบการจัดการศึกษา ลักษณะการจัดหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ ซึ่งมีความแตกต่างหลากหลาย โดยเทียบเคียงกับหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่รับเทียบโอน

(2) ช่วงเวลาในการเทียบโอนผลการเรียน ดำเนินการได้ 2 กรณี ดังนี้
กรณีที่ 1 การเทียบโอนผลการเรียนที่เกิดขึ้นจากสภาพการณ์ต่างๆ ได้แก่ การย้ายสถานศึกษาการเปลี่ยนรูปแบบการศึกษา การย้ายหลักสูตร การละทิ้งการศึกษา และขอกลับเข้าศึกษาต่อ การศึกษาจากต่างประเทศและ

ขอเทียบโอนเข้าศึกษาต่อในประเทศให้ดำเนินการในช่วงก่อนเปิดภาคเรียนแรกหรือ
ต้นภาคเรียนแรก หรือต้นภาคเรียนแรกที่สถานศึกษาของผู้ขอเทียบโอนเป็นนักเรียน/
นักศึกษาเพื่อการวางแผนการเรียน ทั้งนี้ สถานศึกษาควรดำเนินการเทียบโอน
ผลการเรียนให้แล้วเสร็จภายใน 1 ภาคเรียน ถ้ามีเหตุจำเป็น ผู้ขอเทียบโอนไม่สามารถ
ขอเทียบโอนได้ภายในช่วงเวลาที่กำหนด ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษา

กรณีที่ 2 การเทียบโอนความรู้ทักษะหรือประสบการณ์จาก
แหล่งการเรียนรู้อื่นๆ เช่น สถานประกอบการ สถานประกอบอาชีพอิสระ สถาบัน
ทางศาสนา สถาบันฝึกอบรมอาชีพ บ้านเรียน (Home School) ฯลฯ ให้ดำเนินการ
ต้นภาคเรียนหรือก่อนเปิดภาคเรียน โดยสถานศึกษาที่รับเทียบโอน กำหนดรายวิชา
หมวดวิชา จำนวนหน่วยกิต หรือหน่วยการเรียนรู้ที่จะรับเทียบโอน ตามความเหมาะสม
รวมทั้งกรณีของผู้ที่กำลังเรียนและประสบการณ์จะไปศึกษาจากแหล่งการเรียนรู้
อื่นๆ ซึ่งต้องได้รับอนุญาตจากหัวหน้าสถานศึกษาก่อน

(3) การกำหนดอายุของผลการเรียนที่ขอเทียบโอน ให้อยู่ในดุลยพินิจ
ของสถานศึกษาที่รับเทียบโอนโดยพิจารณาบนพื้นฐานของธรรมชาติวิชา
ความทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน

(4) การพิจารณาให้ผลการเรียนในรายวิชาหรือหมวดวิชาที่ได้
จากการเทียบโอนผลการเรียนให้ผลการเรียนตามหลักฐานเดิมที่ปรากฏ
หรือให้ผลการเรียนใหม่ที่ได้จากการประเมินด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย

(5) นักเรียน นักศึกษาที่ได้รับการเทียบโอนผลการเรียน ต้องศึกษาต่อ
เนื่องในสถานศึกษาที่รับเทียบโอนอย่างน้อย 1 ภาคเรียน

(6) การจบหลักสูตรของผู้ขอเทียบโอนผลการเรียน การให้หน่วยกิต
หรือหน่วยการเรียนรู้ ให้เป็นไปตามเกณฑ์การจบหลักสูตรของสถานศึกษาที่รับโอน
กำหนด

(7) การเทียบโอนผลการเรียนสำหรับนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยน
เยาวชนวัฒนธรรมในต่างประเทศเป็นเวลา 1 ปีการศึกษา ให้อัปภูบัติตามแนวทาง
การเทียบชั้นการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการได้มีประกาศกำหนดไว้แล้ว

(8) การเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่หลักสูตรเดิมของกระทรวงศึกษาธิการ ให้ถือปฏิบัติตามแนวทางการเทียบโอนผลการเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการได้มีระเบียบคำสั่งกำหนดไว้แล้ว

(9) สถานศึกษาเป็นผู้จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเทียบโอนผลการเรียนโดยบันทึกผลการเทียบโอนไว้เป็นหลักฐานและออกใบแจ้งผลการเทียบโอนให้แก่ผู้ยื่นความจำนงและจัดเก็บเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการเทียบโอนพร้อมทั้งจัดทำทะเบียนผู้ขอเทียบโอนผลการเรียนไว้เพื่อการอ้างอิง สถานศึกษาสามารถบันทึกข้อมูลการเทียบโอนไว้ในช่องหมายเหตุโดยไม่ต้องกรอกผลการเรียนเดิมในระเบียนแสดงผลการเรียนและแนบเอกสารแสดงผลการเรียนจากแหล่งการเรียนรู้เดิมที่นำมาขอเทียบโอนไว้ด้วยกัน

(10) ผู้ที่ประสงค์จะขอเทียบโอนผลการเรียนจะต้องสมัครเข้าเป็นนักเรียน/นักศึกษาของสถานศึกษาที่รับเทียบโอนผลการเรียน

2. รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณภาพและยกระดับการศึกษาของผู้เรียนโดยใช้ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทดลองรูปแบบการบริหารจัดการ กระบวนการ และกลยุทธ์การดำเนินงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งในระบบ นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ในรูปแบบ “หน่วยงานกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้สื่อสารตรงสถานศึกษาโดยไม่ยึดโยงต้นสังกัด” ดำเนินการในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดตาก จำนวน 11 แห่ง ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (วิทยาลัยชุมชน) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย สรุปผลการทดลองนําร่อง ดังนี้

1) การดำเนินการของสถานศึกษานําร่องที่เข้าร่วมโครงการ ดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

(1) การจัดทำฐานข้อมูลของโรงเรียน (จำนวนครูนักเรียนหลักสูตร
หน่วยการเรียนรู้ประวัติการเทียบโอนรายวิชา/ความรู้ทักษะและประสบการณ์
ย้อนหลัง 5 ปี)

(2) การกำหนดรายวิชาที่จะทำการสะสมการเรียนรู้ที่เกิดจาก
การเทียบโอนความรู้ประสบการณ์

(3) การกำหนดข้อปฏิบัติในการเทียบโอนรายวิชาเทียบโอน
ความรู้ทักษะและประสบการณ์

(4) วิธีการรับรองความรู้ทักษะและประสบการณ์ เช่น การทดสอบ
การประเมิน ฯลฯ

(5) การกำหนดคุณสมบัติผู้ที่ต้องการเข้ารับการศึกษาศึกษา
จากการเทียบโอนความรู้ ทักษะและประสบการณ์

2) ขั้นตอนการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของสถานศึกษานำร่อง

(1) กำหนดให้มีคณะกรรมการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของสถานศึกษา

(2) จัดทำและจัดเก็บเอกสารหลักฐานผลการเรียนการเทียบโอน
รายวิชา/ความรู้ทักษะและประสบการณ์ทะเบียนผู้เรียนและผู้ขอเทียบโอนฯ
เพื่อการสะสมหน่วยการเรียนรู้

(3) ดำเนินการเทียบโอนฯ เมื่อมีผู้ขอเทียบโอนฯ โดยการให้คำแนะนำ
การรับเข้าการลงทะเบียนการประเมินผลการเรียนการเทียบโอนสอดคล้องกับ
หลักสูตรและการเรียนรู้ ตามปรัชญาและภารกิจของสถานศึกษา ระเบียบหลักเกณฑ์
วิธีการที่องค์กรกลางสะสมหน่วยการเรียนรู้ (สกศ.) และต้นสังกัดกำหนด

(4) รับรองหน่วยการเรียนรู้ของผู้เรียนและผู้ขอเทียบโอนผลการเรียน
ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ภายในสถานศึกษา

(5) รายงานผลการเทียบโอนผลการเรียนต่อ สกศ. ผ่านผู้ประสานงาน
วิจัยและต้นสังกัดขั้นตอนการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของสถานศึกษานำร่องปรากฏ
ดังภาพที่ 15 ขั้นตอนการทดลองการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของสถานศึกษานำร่อง
ที่เข้าร่วมโครงการ

3) การกำหนดข้อปฏิบัติในการเทียบโอนรายวิชาการเทียบโอนความรู้ทักษะและประสบการณ์ วิธีการรับรองความรู้ทักษะและประสบการณ์

สถานศึกษานำร่องได้ตกลงร่วมกันเพื่อเป็นข้อปฏิบัติของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และข้อปฏิบัติของสถานศึกษาอาชีวศึกษาโดยรวม มีดังนี้

3.1 ข้อปฏิบัติของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

- (1) สมัครเข้าศึกษาในสถานศึกษา
- (2) ผู้มีความประสงค์ขอเทียบโอนให้ยื่นคำร้องในภาคการศึกษาแรก
- (3) ยื่นเอกสารขอเทียบโอน ได้แก่ คำร้องขอเทียบโอนผลการเรียนและสำเนาใบประเมินแสดงผลการเรียน โดยผลการเรียนที่นำมายื่นเพื่อขอเทียบโอนต้องมีค่าคะแนนรายวิชาผ่านตามเกณฑ์ของสถานศึกษานั้นๆ และไม่มีค่าคะแนนเป็น 0 หรือ ร สำหรับผู้ขอเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ หลักฐานเอกสารที่นำมายื่นต้องผ่านการประเมินของหน่วยงานที่ได้รับการรับรองมาตรฐานของรัฐ
- (4) ในรายวิชาที่ไม่มีการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษานั้นๆ ให้พิจารณาความสอดคล้องในรายวิชาที่ต้องการนำมาเทียบโอนกับรายวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอน โดยต้องมีความสอดคล้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
- (5) จำนวนหน่วยกิตของรายวิชาและหมวดวิชาที่นำมาเทียบโอนต้องไม่น้อยกว่าจำนวนหน่วยกิตในรายวิชาที่รับเทียบโอนผลการเรียน หากรายวิชาที่นำมาเทียบโอนผลการเรียนมีจำนวนหน่วยกิตน้อยกว่าจำนวนหน่วยกิตในรายวิชาที่รับเทียบโอนผลการเรียน อาจนำรายวิชาอื่นที่อยู่ในสาระและมาตรฐานเดียวกันมานับรวมให้ได้จำนวนหน่วยกิตเท่ากับหรือมากกว่าจำนวนหน่วยกิตในรายวิชาที่รับเทียบโอนผลการเรียน
- (6) การเทียบโอนจากหลักสูตรระยะสั้นสามารถเทียบโอนได้โดย 40 ชั่วโมงเทียบให้ 1 หน่วยกิต อย่างไรก็ดี ถ้าเป็นหลักสูตรของหน่วยงานเอกชนจะต้องผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการเทียบโอนของสถานศึกษาไม่เกิน 5 ปีนับจากวันที่พิจารณาอนุมัติหลักฐาน

(7) การเทียบโอนจากหลักสูตรต่างประเทศ เป็นการเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาหลักสูตรต่างประเทศที่มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของประเทศนั้นๆ ให้การรับรองมาตรฐานการจัดการศึกษาหรือผลการเรียนจากหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศเทียบความรู้

3.2 ข้อปฏิบัติของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

- (1) สมัครเข้าศึกษาในสถานศึกษา
- (2) ผู้มีความประสงค์ขอเทียบโอนให้ยื่นคำร้องในภาคการศึกษาแรก
- (3) อายุของผลการเรียนที่จะนำมาเทียบโอนให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการสะสมหน่วยการเรียนรู้และเทียบโอน
- (4) ให้คงค่าระดับผลการเรียนตามหลักฐานเดิมที่ปรากฏหรือให้ค่าระดับผลการเรียนใหม่ที่ได้จากการประเมินแต่ต้องไม่สูงกว่าค่าระดับผลการเรียนเดิม
- (5) ผู้ที่นำความรู้และประสบการณ์เข้าขอเทียบโอนต้องมีพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ในรายวิชาหรือกลุ่มวิชาที่ขอเทียบโอน โดยมีหลักฐานที่แสดงถึงความรู้และประสบการณ์
- (6) ผู้เรียนต้องได้ค่าคะแนนจากการประเมินเพื่อเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่หน่วยกิตตามเกณฑ์ของสถานศึกษานั้นๆ

4) การกำหนดคุณสมบัติผู้ที่ต้องการเข้ารับการศึกษในสถานศึกษาจากการเทียบโอนรายวิชา/ความรู้ทักษะและประสบการณ์ มีแตกต่างไปในสถานศึกษาแต่ละแห่งที่เข้าร่วมโครงการ โดยคุณสมบัติหลักๆ ได้แก่

- (1) ต้องเป็นนักเรียน/นักศึกษาในสถานศึกษานั้นๆ
- (2) มีผลการเรียนที่นำมาขอเทียบโอนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
- (3) รายวิชาที่นำมาเทียบโอนต้องได้รับการรับรองจากสถานศึกษาและหน่วยงานที่ให้การรับรอง
- (4) มีพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ในรายวิชาหรือกลุ่มวิชาที่ขอประเมินโดยมีหลักฐานที่แสดงถึงความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน

ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาที่นําร่องสามารถดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดขึ้นตามแนวทางพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ครบทุกบทบาท คือ 1) แต่งตั้งคณะกรรมการการสะสมหน่วยการเรียนรู้ 2) จัดทำและจัดเก็บเอกสารผลการเรียน 3) ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนและประสบการณ์ 4) รับรองหน่วยการเรียนรู้ และ 5) รายงานผลการเทียบโอนต่อหน่วยงานกลางและต้นสังกัด โดยมีการกำหนดโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของส่วนงานที่รับผิดชอบการสะสมหน่วยการเรียนรู้แตกต่างกันไปตามบริบทของสถานศึกษา

การแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ เพื่อกลั่นกรองคุณภาพ ประเมินความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้ที่ยื่นเทียบโอน อนุมัติผลการสะสมหน่วยการเรียนรู้/เทียบโอน ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ฝ่ายวิชาการ เป็นประธานร่วมด้วย หัวหน้าระดับ/สาย/ฝ่าย หัวหน้ากลุ่มสาระและครูผู้รับผิดชอบเป็นคณะกรรมการและเลขานุการ หากเป็นสถานศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย มีการเพิ่มผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ผู้แทนสถานประกอบการ และบุคคลที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นกรรมการด้วย

การดำเนินการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของสถานศึกษานําร่องก่อนการทดลองเป็นการดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาผู้เรียนออกนอกระบบการศึกษา เช่น ปัญหาการย้ายถิ่น ปัญหาเรื่องผลการเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ ปัญหาการตั้งครุภัณฑ์ไม่พร้อม และปัญหาในการเดินทาง เป็นต้น หลังการทดลองเป็นการดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาผู้เรียนออกนอกระบบการศึกษา เพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับผู้เรียน เชื่อมโยงหน่วยงานที่จัดการศึกษาในทุกกระบวนและระดับชั้นเข้าด้วยกัน มีการจัดทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันระหว่างสถานศึกษา (MOU) หาแนวทางร่วมกันในการลดข้อจำกัดการจัดการศึกษาตลอดชีวิตในสถานศึกษาอำเภอแม่สอดเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทยเป็นรูปธรรม (สถานศึกษาในสังกัด สอศ. สพฐ. และ กศน.) เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับผู้เรียน ทั้งนี้ ผู้เรียนสามารถสะสมหน่วยการเรียนรู้ในรายวิชาที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษานั้นๆ และเทียบโอนเข้าสู่

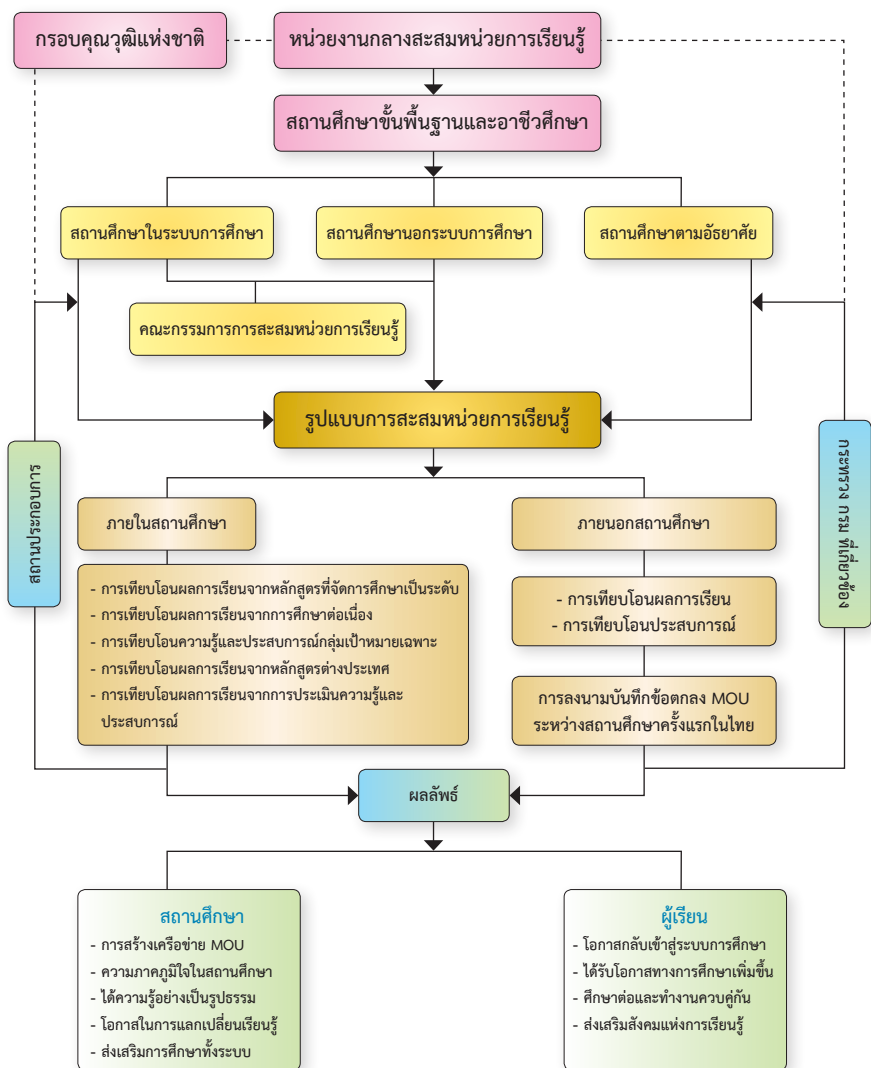
รายวิชาของสถานศึกษาที่มีการทำข้อตกลงร่วมกัน เช่น รายวิชาคอมพิวเตอร์ หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม เป็นต้น ส่วนวิชาที่เป็นความต้องการและสมควรได้รับการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อรองรับการพัฒนาในพื้นที่ ได้แก่ วิชาช่างเชื่อม ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า และภาษาอังกฤษ

ภาพรวมการดำเนินการสะสมหน่วยการเรียนรู้ของสถานศึกษานำร่อง 11 แห่ง มีการเทียบโอนผลการเรียนจำนวน 411 รายวิชา ส่วนใหญ่เป็น รายวิชาบังคับ ผู้เรียน 231 คน และเทียบโอนประสบการณ์ จำนวน 5 รายวิชา จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 416 รายวิชา 236 คน ที่สามารถนำไปสะสม หน่วยการเรียนรู้ได้ โดยรูปแบบระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ หลังการทดลอง แสดงดังภาพที่ 16

3. รายงานการวิจัยและพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อรองรับการสะสม หน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศที่รองรับการสะสม หน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งทดลอง นำร่องระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นกับสถานศึกษานำร่องฯ จังหวัดตาก ทดสอบ ปรับปรุงระบบสารสนเทศให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ สามารถนำไปเป็นต้นแบบ สำหรับหน่วยงานกลางที่จะทำหน้าที่ในการประสานเชื่อมโยงข้อมูลทั้งระบบ ทั้งนี้ เพื่อแก้ไขปัญหาการทำงานล่าช้า การเทียบโอนระหว่างสถาบัน และลดปัญหา การทำงานซ้ำซ้อนของแต่ละหน่วยงาน

การดำเนินการพัฒนาระบบสารสนเทศดังกล่าว มีขั้นตอนการพัฒนาระบบ 6 ขั้นตอน คือ การศึกษาความเป็นไปได้ การออกแบบ การพัฒนาระบบ การทดสอบ ระบบ การติดตั้งระบบ และการประเมินเพื่อปรับปรุงซอฟต์แวร์ ซึ่งระบบซอฟต์แวร์ ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยสองส่วน คือ ส่วนหน่วยงานกลาง และส่วนสถาบัน ที่จัดการศึกษา

ภาพที่ 16 รูปแบบการทดลองสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System)
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานหลังการทดลอง

1) **หน่วยงานกลาง** ประกอบด้วย 2 ระบบ คือ 1) ระบบการสมัครสมาชิก ประกอบด้วยระบบสมาชิกของผู้เรียน ระบบสมาชิกของสถาบันการศึกษา และระบบสมาชิกผู้สอน 2) ระบบการสะสมรายงานผลการเรียนรู้ ประกอบด้วยระบบจัดการหลักสูตรการศึกษา ระบบการเรียนรู้ส่วนบุคคล และระบบจัดการข้อมูลผลการศึกษา

2) **สถาบันที่จัดการศึกษา** ประกอบด้วย ระบบหลักสูตร ระบบจัดแผนการศึกษา และการรายงานผลการเรียนรู้

จากการดำเนินงานดังกล่าว พบว่า ควรมีการประสานหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการการสะสมหน่วยการเรียนรู้ให้เกิดความเชื่อมโยงกันทั้งระบบ รวมทั้งมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาของสถานศึกษาและเกณฑ์การเทียบโอนให้มีความชัดเจน เป็นต้น ซึ่งสถานศึกษาควรคำนึงถึงความเชื่อมโยงของการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามระดับคุณวุฒิตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติด้วย

ກາດພບວກ 2

คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
ที่ 215/2560

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานกำหนดแนวทางการเทียบโอนความรู้และการสะสม
หน่วยกิตการศึกษานอกระบบกับการศึกษาในระบบ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 วรรค 3 รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าว มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 15 ได้กำหนดรูปแบบการศึกษาไว้สามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใด รูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับการเทียบโอนความรู้และการสะสมหน่วยกิต เป็นการเปิดโอกาสทางการศึกษาให้กับประชาชนอย่างกว้างขวาง ให้ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเอกชนนอกระบบที่มีความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญในวิชาที่เรียน และการประกอบอาชีพนั้นๆ แต่ขาดโอกาสที่จะมีวุฒิการศึกษา ได้มีโอกาสและสามารถนำความรู้และประสบการณ์มาเทียบโอนเป็นผลการเรียน อีกทั้งเป็นการสร้างศักยภาพการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนาอาชีพ และเพื่อให้ได้รับคุณวุฒิทางการศึกษา

ดังนั้น เพื่อให้การกำหนดแนวทางการเทียบโอนความรู้และการสะสมหน่วยกิต เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย สำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน จึงแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณากำหนดแนวทางการเทียบโอน ความรู้และการสะสมหน่วยกิตการศึกษานอกระบบ กับการศึกษาในระบบ ดังนี้

1. เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	ประธาน
2. รองเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	รองประธาน
3. ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านส่งเสริมมาตรฐานการศึกษา	คณะทำงาน
4. ผู้แทนกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน	คณะทำงาน
5. ผู้แทนสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย	คณะทำงาน
6. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	คณะทำงาน
7. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	คณะทำงาน
8. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	คณะทำงาน
9. ผู้แทนสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา	คณะทำงาน
10. ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ	คณะทำงาน
11. ผู้อำนวยการกลุ่มงานโรงเรียนนโยบายพิเศษ	คณะทำงาน
12. ผู้อำนวยการกลุ่มงานโรงเรียนสามัญศึกษา	คณะทำงาน
13. ผู้แทนสมาคมผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนนอกระบบ	คณะทำงาน
14. ผู้แทนสมาคมการศึกษาเอกชนนอกระบบ	คณะทำงาน
15. หัวหน้ากลุ่มนิติการ กลุ่มงานเลขานุการกรม	คณะทำงาน
16. หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมสถานศึกษา
กลุ่มงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ	คณะทำงาน
17. หัวหน้ากลุ่มมาตรฐานการศึกษา
กลุ่มงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ	คณะทำงาน
18. หัวหน้ากลุ่มพัฒนาบุคลากร
กลุ่มงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ	คณะทำงาน

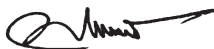
19. ผู้แทนโรงเรียนแสงทองเทคโนโลยี	คณะทำงาน
20. ผู้แทนโรงเรียนแสงทองอิเล็กทรอนิกส์	คณะทำงาน
21. ผู้แทนโรงเรียนพรแม่คอมพิวเตอร์	คณะทำงาน
22. ผู้แทนโรงเรียนแม่บ้านทันสมัย	คณะทำงาน
23. ผู้แทนโรงเรียนศรีวันดี	คณะทำงาน
24. ผู้แทนโรงเรียนนวดแผนโบราณเซตวัน	คณะทำงาน
25. ผู้แทนโรงเรียนไทยสถาบุรพา	คณะทำงาน
26. ผู้แทนโรงเรียนบางกอกโยคะ	คณะทำงาน
27. ผู้แทนโรงเรียนชาคริตมวยไทย	คณะทำงาน
28. ผู้แทนโรงเรียนการโรงแรมและการท่องเที่ยววีเจ้นท์เซอ่า	คณะทำงาน
29. ผู้แทนโรงเรียนการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยวนานาชาติ	คณะทำงาน
30. ผู้แทนโรงเรียนเสริมสวยศรีประภัสสร	คณะทำงาน
31. ผู้แทนโรงเรียนเสริมสวยนิภาดา	คณะทำงาน
32. ผู้แทนโรงเรียนศึกษาศิลปะและเทคนิคการแต่งหน้า	คณะทำงาน
33. ผู้แทนโรงเรียนปิยะมินทร์คุณารักษ์	คณะทำงาน
34. ผู้แทนโรงเรียนกาญจนาบุรีการบริบาล	คณะทำงาน
35. ผู้แทนโรงเรียนอีสเทอร์นบริบาล	คณะทำงาน
36. ผู้แทนโรงเรียนศูนย์รวมนักศึกษาแปดติสต์	คณะทำงาน
37. ผู้แทนโรงเรียนสอนภาษาสุวรรณภูมิ	คณะทำงาน
38. ผู้แทนโรงเรียนสอนภาษาจีนเพียรอักษร	คณะทำงาน
39. ผู้แทนโรงเรียนการเดินเรือเคมสตาร์ กรุงเทพฯ	คณะทำงาน
40. หัวหน้ากลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษา
กลุ่มงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ	คณะทำงานและเลขานุการ
41. นางสาวอัญชลี เรือนแก้ว	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
42. นางสาวกาญจนา ชาญวรุฒิ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
43. นางสาวรัตนนา นามดิษฐ์	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะทำงานมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูล กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเทียบโอนความรู้และการสะสมหน่วยกิต
2. พิจารณากำหนดแนวทางการเทียบโอนความรู้และการสะสมหน่วยกิต
3. ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 2 พฤษภาคม พ.ศ. 2560

(นายพะโยม ชินวงศ์)

เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

รายชื่อผู้จัดทำ

1. นายเชิดศักดิ์ ศรีศักดิ์วิชัย
รองเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
2. นางสาวสุกัลยา อนุชิตไพลิน
ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
กลุ่มงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
3. นางสาววราภรณ์ สุวรรณศิริ
หัวหน้ากลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษา
กลุ่มงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
4. นางสาวอัญชลี เรือนแก้ว
นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
กลุ่มงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
5. นางสาวกาญจนา ชาญวรวุฒิ
นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
กลุ่มงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
6. นางสาวรัตนนา นามดิษฐ์
นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
กลุ่มงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ

ข้อมูลหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สำนัก/กอง	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
หน่วยงาน	สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ
เบอร์โทรศัพท์	02-282-6091
เว็บไซต์	http://www.nfe.go.th

สำนัก/กอง	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
หน่วยงาน	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
เบอร์โทรศัพท์	02-288-5767-8
เว็บไซต์	http://www.obec.go.th

สำนัก/กอง	สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ
หน่วยงาน	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
เบอร์โทรศัพท์	02-281-5555 ต่อ 1409
เว็บไซต์	http://www.vec.go.th

สำนัก/กอง	สำนักมาตรฐานและคุณภาพอุดมศึกษา
หน่วยงาน	สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
เบอร์โทรศัพท์	02-610-5454
เว็บไซต์	http://www.mua.go.th

สำนัก/กอง สำนักพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก
หน่วยงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน
เบอร์โทรศัพท์ 02-245-6894
เว็บไซต์ <http://www.dsd.go.th>

สำนัก/กอง สำนักผู้อำนวยการ
หน่วยงาน สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) สำนักนายกรัฐมนตรี
เบอร์โทรศัพท์ 02-617-7970
เว็บไซต์ <http://www.tpqi.go.th>

สำนัก/กอง สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้
หน่วยงาน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
เบอร์โทรศัพท์ 02-668-7123 ต่อ 2520
เว็บไซต์ <http://www.onec.go.th>

บรรณานุกรม

- กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน. (2557). **คู่มือการจัดทำหลักสูตรของ
กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน**. กลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรและเทคโนโลยีการฝึก
สำนักพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก.
- กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน. (2560). **มาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ**.
สืบค้นจาก <http://www.dsd.go.th/standard>
- กระทรวงแรงงาน. (2545). **พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545**.
สืบค้นจาก <http://www.dsd.go.th/DSD/Law>
- กระทรวงแรงงาน. (2546) **ประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง สาขาอาชีพที่จะส่งเสริม
การพัฒนาฝีมือแรงงาน**. สืบค้นจาก [http://www.mol.go.th/sites/
default/files/download_130.pdf](http://www.mol.go.th/sites/default/files/download_130.pdf).
- กระทรวงแรงงาน. (2557). **พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน ฉบับที่ 2
พ.ศ. 2557**. สืบค้นจาก <http://www.dsd.go.th/DSD/Law>
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2545). **ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง หลักเกณฑ์การเทียบโอน
ผลการเรียนระดับปริญญาเข้าสูการศึกษาในระบบ พ.ศ. 2545** สืบค้นจาก
[http://www.academic.au.edu/index.php?option=com_content&
view=article&id=269:announcement-14-10-2014&catid=8&Itemid
=114](http://www.academic.au.edu/index.php?option=com_content&view=article&id=269:announcement-14-10-2014&catid=8&Itemid=114)
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ
ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ :
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐาน
คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552**. สืบค้นจาก [http://
www.mua.go.th/users/tqf-hed/](http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/)
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การเทียบโอน
ผลการเรียนการศึกษาระดับพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับ
ต่ำกว่าปริญญา**. สืบค้นจาก [http://backoffice.onec.go.th/uploaded/
Category/Laws/tay/0401-b-490216.pdf](http://backoffice.onec.go.th/uploaded/Category/Laws/tay/0401-b-490216.pdf)

สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน). **กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ**. สืบค้นจาก <https://www.tpqi.go.th/qualification.php>

สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน). **เอกสารประกอบการประชุมให้ความรู้เกี่ยวกับคุณวุฒิวิชาชีพ มาตรฐานอาชีพ และมาตรฐานฝีมือแรงงาน โรงเรียนเอกชนนอกระบบ ประเภทวิชาชีพ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 วันที่ 23 - 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 ณ โรงแรมลองบีช ชะอำ จังหวัดเพชรบุรี (powerpoint)**

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). **แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการเรียน เข้าสู่การศึกษาในระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2560). **หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชา**. สืบค้นจาก : <http://bsq.vec.go.th/Portals/9/Download/your60/manage/Transfer%20rules.pdf>

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). **รายงานการวิจัยและพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อรองรับระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**, เอกสารอัดสำเนา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). **รายงานการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). **รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณภาพและยกระดับการศึกษาของผู้เรียนโดยใช้ระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**, กรุงเทพฯ: บริษัท ฟริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง** กรุงเทพฯ : บริษัท ฟริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2553). แนวทาง
การเทียบโอนผลการเรียนหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551. นนทบุรี : พับบลิก เอ็ดดูเคชั่น.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2556). แนวทาง
การเทียบโอนผลการเรียน จากความรู้และประสบการณ์กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ
เข้าสู่หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551.
กรุงเทพฯ : รังสีการพิมพ์.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2559). คู่มือ
การดำเนินงานเทียบระดับการศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2559. กรุงเทพฯ :
รังสีการพิมพ์.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (ม.ป.ป.). แนวทาง
การเทียบโอนผลการเรียน จากความรู้และประสบการณ์กลุ่มเป้าหมาย
เฉพาะ เข้าสู่หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พ.ศ. 2551.

